

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 17. IZREDNA SEJA

(13. december 2018)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TEMELJI NA TRAJNI IN NEODtujlivi PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE
PO NAČELU DELITVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVRŠILNO IN SODNO.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANIN, IZVRŠILNI JO IZVAŠUJEJO NEPOSREDNO IN ZVOLTIKAVANJE
SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE

MANDAT

VIII

IZREDNA
SEJA

17

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 17. izredna seja (13. december 2018)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2019

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 17. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019 (ZIPRS1819-A), NUJNI POSTOPEK, EPA 278-VIII
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O MINIMALNI PLAČI (ZMinP-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 228-VIII
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O POVRAČILU ŠKODE OSEBAM, KI SO BILE IZBRISANE IZ REGISTRA STALNEGA PREBIVALSTVA (ZPŠOIRSP-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 303-VIII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019 (ZIPRS1819-A), NUJNI POSTOPEK, EPA 278-VIII.....	6
DR. ANDREJ BERTONCELJ	6
ROBERT POLNAR	7
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	8
JOŽE LENART.....	9
MATJAŽ HAN	9
JANJA SLUGA	10
LUKA MESEC.....	11
JOŽEF HORVAT	12
MAŠA KOCIPER.....	12
ROBERT POLNAR	13
ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI	14
2. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O MINIMALNI PLAČI (ZMinP-B), DRUGA OBRAVNAVA, EPA 228-VIII.....	15
LUKA MESEC.....	15
VOJKO STAROVIČ	16
3. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O POVRAČILU ŠKODE OSEBAM, KI SO BILE IZBRISANE IZ REGISTRA STALNEGA PREBIVALSTVA (ZPŠOIRSP-A), PRVA OBRAVNAVA, EPA 303-VIII.....	17
BOŠTJAN POKLUKAR.....	17
NINA MAUROVIČ	18
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	18
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	19
DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC.....	20
ALEKSANDER REBERŠEK	21
ANDREJ ŠUŠMELJ.....	22
ROBERT POLNAR	23
DUŠAN ŠIŠKO.....	23
MAG. BRANKO GRIMS	24
DR. MILAN BRGLEZ	27
MEIRA HOT	28
NATAŠA SUKIČ	29
JERCA KORČE	30
ROBERT PAVŠIČ	31
ANJA BAH ŽIBERT	31
ANDREJ ŠUŠMELJ.....	31
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	32
JOŽEF HORVAT	33
DR. FRANC TRČEK	33
MAŠA KOCIPER.....	33
DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC.....	34
MAG. BRANKO GRIMS	35
BOŠTJAN POKLUKAR.....	37
MAG. BRANKO GRIMS	37
MAG. BRANKO GRIMS	37
MAŠA KOCIPER.....	38

DR. FRANC TRČEK	38
DR. MILAN BRGLEZ	39
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	39
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	39
LUKA MESEC.....	40
3. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	40

Državni zbor VIII. mandat

17. izredna seja 13. december 2018

Predsedujoči: mag. Dejan Židan.....predsednik Državnega zbora
Branko Simonovič.....podpredsednik Državnega zbora
Jože Tanko.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 13. decembra 2018 ob 12. uri.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 17. izredno sejo Državnega zbora, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 58. člena ter drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Jelka Godec, Ferenc Horváth, Janez Janša, Marijan Pojbič, Iva Dimić od 16. ure dalje, mag. Karmen Furman, mag. Dejan Židan od 14. do 16. ure, mag. Branislav Rajič do 14.30, Suzana Lep Šimenko od 16. ure dalje, dr. Darij Krajčič do 20. ure, Jani Möderndorfer do 13. ure, odsoten pa bom tudi sam od 16.30 dalje.

Na sejo so bili vabljeni predstavniki Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 17. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v petek, 7. decembra 2018, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 63. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda nismo prejeli, zato predlagam, da se za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 17. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠEVANJU PRORAČUNOV REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETI 2018 IN 2019 PO NUJNIEM POSTOPKU.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, ministru dr. Andreju Bertonciju.

DR. ANDREJ BERTONCELJ: Spoštovani podpredsednik, spoštovani poslanke in poslanci!

V veliko veselje mi je, da sem tu med vami in da je novela Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 tik pred tem, da jo sprejmete. Osnovni cilj tega tehničnega zakona je uzakoniti rešitve, ki bodo omogočale tekoče in nemoteno izvrševanje sprejetega proračuna države za leto 2019. Dovolite, da vam predlog novele vsebinsko predstavim.

S predlogom tega zakona določamo pravno podlago, po kateri se bodo lahko spremembe, nastale pri poslih, povezanih z uravnavanjem obrestnih tveganj dolga državnega proračuna, evidentirale le na kontih bilance stanja. Na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah je bilo treba zagotoviti pravno podlago za vzpostavitev delovanja proračunskega sklada, iz katerega se bo financiralo razvoj nevladnih organizacij. Navedeni zakon zahteva, da se ustanovi proračunski sklad za razvoj nevladnih organizacij, ki preko javnih razpisov financira projekte in programe horizontalnih mrež in regionalnih stičišč ter programe in ukrepe, namenjene spodbujanju razvoja nevladnih organizacij in razvoju podpornega okolja za nevladne organizacije. Vir financiranja sklada za razvoj nevladnih organizacij so predvsem sredstva dohodnine, ki jih davčni zavezanci niso namenili za financiranje splošno koristnih namenov, za financiranje političnih strank ali reprezentativnih sindikatov, čeprav bi jih lahko v skladu z zakonom, ki ureja dohodnine. Te možnosti se je doslej posluževala slaba polovica zavezancev. Po predlagani ureditvi pa bo preostala razlika do 0,5 % dohodnine sedaj namenski vir za polnjenje proračunskega sklada. S tem zakonom tudi določamo pravno podlago, ki državi omogoča upravljanje s tistimi kapitalskimi naložbami, s katerimi ne upravlja Slovenski državni holding oziroma predlagani

zakon določa pripravo letnega načrta upravljanja s kapitalskimi naložbami, s katerimi upravlja Vlada.

V tem delu je treba pojasniti, da so tudi kapitalske naložbe, s katerimi upravlja Vlada – SODO, ELES, Borzen, 2TDK, DRI, Slovenski državni gozdovi – enako kot tiste, s katerimi upravlja SDH, vključene v Strategijo upravljanja kapitalskih naložb, ki jo sprejema Državni zbor.

S tem zakonom urejamo tudi vsebine, ki jih moramo uveljaviti še v letošnjem letu, vplivajo pa na izvrševanje proračuna države in občinskih proračunov v naslednjem letu, to je 2019. Predlagana novela tako zvišuje povprečnino, ki bo prihodnje leto pripadla občinam. V skladu z dogovorom, ki ga je Vlada dosegla z občinskimi združenji, bo znašala 573,5 evra, kar je največ doslej. Zaradi zvišanja povprečnine se bodo proračunski odhodki prihodnje leto povečali za 32,5 milijona evrov. Na ta način je občinam omogočena pravočasna priprava občinskih proračunov na realnih predpostavkah.

Predlog zakona omogoča tudi minimalno dodatno zaposlovanje pri državnih organih, in sicer 0,8 % glede na stanje zaposlenih 31. decembra 2017 ter dodatnih deset zaposlitev na Inšpektoratu za delo in dodatnih deset zaposlitev na MOP za izvajanje ukrepov Sklada za podnebne spremembe. Prav tako se dodatno zaposlovanje dovoljuje za čas projekta predsedovanja Slovenije Svetu EU ter vzpostavlja pravna podlaga za zaposlitev oseb, ki opravljajo delo pri zunanjem izvajalcu.

V skladu z dogovorom sindikatov javnega sektorja se določa izplačevanje jubilejnih nagrad in omejitev izplačevanja delovne uspešnosti, ki je bila dogovorjena v strokovnem dogovoru, na ta način pa se ustvarja fiskalni prostor za strokovne zahteve.

S tem zakonom smo določili tudi višino letnega dodatka za upokojujence. Zanj bomo prihodnje leto namenili 140 milijonov evrov, kar je 18 milijonov več kot znaša nova ocena za letošnje leto. Če povzamem, vse v povezavi s predlogom zakona, v katerem se določa izredna uskladitev pokojnin v 2019 – višina izredne uskladitve, vezana na dejansko doseženo rast BDP v letu 2018. Ker pa je ta različica določena v zakonu, pa to pomeni, da se bo izredna uskladitev opravila tudi, če svet zavoda predloga za izredno uskladitev pokojnin ne bi sprejel. V zakonu se določa tudi višina letnega regresa, ki zasleduje socialno noto na način, da upošteva višino pokojnine, kar drugače povedano pomeni, da upokojujenci, ki prejemajo nižje pokojnine, prejmejo višji letni dodatek. Pomembno je tudi, da se določa nove razrede na način, da se ti prilagodijo predvideni uskladitvi pokojnin, zaradi česar upokojujenci zaradi uskladitve pokojnin ne bodo padli v drugi, višji razred, hkrati pa se višina letnega dodatka v vseh razredih povečuje. Predstavljene spremembe pomenijo, da se s predlaganim zakonom urejajo samo najbolj

nujne vsebine oziroma predvsem tiste, ki se morajo uveljaviti s 1. januarjem 2019.

Kljub ugodni gospodarski rasti je pri proračunskem načrtovanju potrebna previdnost, saj se gospodarska aktivnost tako doma kot na mednarodnih trgih umirja. Zmanjšali se bodo odhodki, in sicer 60 milijonov evrov za državni proračun oziroma 100 milijonov evrov za sektor država zaradi neizplačevanja redne delovne uspešnosti in povečanega obsega dela. Slednji ukrep je namenjen ustvarjanju fiskalnega prostora za razrešitev stavekavnih zahtev sindikatov javnega sektorja. Z uveljavitvijo tega zakona bodo nastale finančne posledice za druga javna finančna sredstva, in sicer se bodo prihodki občin povečali za 32,5 milijonov evrov, v višini 18 milijonov evrov pa bo zaradi večjega letnega dodatka vplival tudi na ZPIZ.

S to novelo zasledujemo socialno noto, a v mejah, ki so vse vzdržne, pri tem pa bomo morali vsi skupaj paziti, da ne zaidemo s prave poti.

Spoštovani poslanke in poslanci, hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Predlog zakona je obravnaval Odbor za finance kot matično delovno telo. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku Robertu Polnarju.

Izvoli.

ROBERT POLNAR (DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Gospe poslanke, gospodje poslanci!

Odbor za finance je na 7. nujni seji 11. decembra letos kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila Vlada.

Odbor je kot gradivo za sejo prejel: mnenje Zakonodajno-pravne službe, mnenje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, zahtevo za sklic izredne seje Državnega zbora skupine poslank in poslancev s prvopodpisanim Branetom Golubovičem, pripombe Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Delavske svetovalnice, mnenje Združenja občin Slovenije, mnenje Združenja mestnih občin Slovenije in dopis petih zbornic; Obrtno-podjetniške, Gospodarske, Združenja delodajalcev, obrtni in podjetnikov, Združenja delodajalcev in Trgovinske zbornice.

V skladu s 129. členom Poslovnika Državnega zbora so amandmaje k predlogu zakonu vložili: poslanske skupine koalicije k osmim členom, Poslanska skupina Nove Slovenije k enemu členu in Poslanska skupina Slovenske demokratske stranka k dvema členoma.

Na seji odbora so sodelovali predstavnice in predstavniki Ministrstva za finance, Zakonodajno-pravne službe in Državnega sveta.

V uvodni dopolnilni obrazložitvi je državna sekretarka na Ministrstvu za finance predstavila cilje in poglobitve rešitve predloga zakona ter namen posameznih določb, ki jih ta vsebuje.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je navedla, da je Zakonodajno-pravna služba v pisnem mnenju podala splošno pripombo ter pripombe k posameznim členom predloga zakona. Opozorila je, da se z vloženimi amandmaji sledi mnenju Zakonodajno-pravne službe glede posameznih členov, ni pa upoštevana pripomba, da določenih vsebin ni ustrezno urejati z Zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije.

Predstavniki Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance je povedal, da komisija predlog zakona podpira, kot izhaja tudi iz njihovega pisnega mnenja.

V razpravi so nekateri članice in člani odbora podprli rešitve, ki jih vsebuje obravnavani predlog zakona in tudi posamezni vloženi amandmaji, saj se z njimi odpravlja varčevanje pri najbolj ranljivih skupinah. Poudarili so, da je bil dosežen pomemben napredek glede na prvi osnutek obravnavanega predloga zakona. Članice in člani odbora so podprli povišanje povprečnine, izrazili pa so pomisleke glede smotnosti določenih zaposlitev, ki jih omogoča predlog zakona.

Izpostavljeno je bilo vprašanje dosedanje porabe sredstev, ki so zajeta s 4. členom predloga zakona. Opozorjeno je bilo tudi, da nekateri varčevalni ukrepi še vedno bremenijo upokojene, prejemnike socialnih transferjev in javne uslužbenke.

Razprava se je dotaknila tudi problema preobširnega normiranja z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije, saj ta obsega in vsebinsko ureja teme, ki bi morale biti urejene z drugimi pravnimi akti.

Državna sekretarka na Ministrstvu za finance je podala dodatna pojasnila in odgovore na vprašanja, postavljena v razpravi. Odgovori so se nanašali predvsem na postopek oblikovanja in sprejemanja obravnavanega predloga zakona, zaposlovanje v javnem sektorju ter dosedanje porabo sredstev, ki jih zajema 4. člen obravnavanega predloga zakona.

Odbor je v skladu z drugim odstavkom 130. člena Poslovnika Državnega zbora obravnaval amandmaje poslanskih skupin koalicije k 1., 3., 6., 7., 8., 9., 11. in 13. členu predloga zakona in jih sprejel. Odbor ni sprejel amandmaja Poslanske skupine Nove Slovenije k 11. členu predloga zakona. Prav tako pa ni sprejel dveh amandmajev Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke k 4. in k 11. členu predloga zakona.

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih predloga zakona in jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo

dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo Suzana Lep Šimenko.

Izvoli.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Najlepša hvala za besedo. Spoštovani poslanke in poslanci!

Zakon o izvrševanju proračuna je običajno spremljajoči zakon obravnave proračunov. Proračun za leto 2019 je bil sprejet pod prejšnjo vlado, sicer zoženo različico zdajšnje vlade, in njegove spremembe oziroma rebalans se pričakujejo takoj v začetku leta 2019.

Zakon o izvrševanju proračuna pa je običajno tudi zakon, v katerem lahko najdemo zelo različne vsebine, brez katerih izvrševanje proračuna ni mogoče. Ali lahko govorimo o usklajenosti posameznih postavk in uravnoteženju proračuna tudi glede na odbor sprejete amandmaje, lahko zgolj ugibamo. Pričakovati pa je, da bomo skupaj z rebalansom proračuna imeli na dnevnem redu ponovno spremembo Zakona o izvrševanju proračuna. Zlasti nas seveda skrbi dejstvo, kje v proračunu boste našli sredstva, ki jih po tem zakonu zagotavljate.

Poglobitve rešitve tokratne novele zakona se zlasti nanašajo na vzpostavitev delovanja proračunskega sklada, vzpostavitev ustrezne pravne podlage za upravljanje s tistimi kapitalskimi naložbami, s katerimi ne upravlja SDH, določitev izjeme pri prevzemanju večletnih obveznosti, ki bodo Ministrstvu za obrambo v bodoče omogočala opremljanje z najpomembnejšimi razvojnimi programi Slovenske vojske, povprečnino, ki pripada občinam v skladu z Zakonom o financiranju občin za leto 2019, ki bo v višini 573,50 evrov, določa se letni dodatek za upokojene, in sicer v petih razredih in ne v dveh razredih, kot določa ZPIZ-2. S tem boste seveda za proračun prihranili okoli 38 milijonov evrov. Moramo pa na tem mestu poudariti, da je ta sprememba drugačna, kot ste si jo sami zapisali v koalicijski pogodbi.

Rešitve novele prinašajo tudi izredno uskladitev pokojnin, in sicer v višini 1 %, če bo gospodarska rast za leto 2018 presegla 3 % bruto domačega proizvoda oziroma v višini 1,5 %, če bo gospodarska rast presegla 4 %, oziroma 2 %, če bo gospodarska rast presegla 5 %.

V Slovenski demokratski stranki pozdravljamo zlasti spremembo povprečnine za leto 2019 s sprva predvidenih 558 evrov na 573,5 evra. To je še vedno manj, kot bi si želele občine, vendar je Vlada z občinami sklenila

dogovor, zato se s predlagano spremembo strinjamo tudi mi.

Kot pa uvodoma že izpostavljeno nas zlasti skrbi dejstvo, da ni znano, s katerih postavk boste vzeli sredstva, ki se po tem zakonu sprejemajo. Ne moremo pristati na ponovne dvige davkov, na dodatne bremenitve gospodarstva in državljanov, kot tudi ne moremo pristati na dodatno zadolževanje države. Seveda pa podpiramo na drugi strani, kot že rečeno, dvig povprečnine kot tudi to, da se bo več sredstev namenilo za upokoјence.

Zaradi vsega izpostavljenega smo se v Slovenski demokratiški stranki odločili, da se bomo pri glasovanju tokrat vzdržali. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Lista Marjana Šarca, zanjo Jože Lenart.
Izvoli.

JOŽE LENART (PS LMŠ): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovana ministra, sekretarka, spoštovane kolegice, kolegi!

V obdobju od uveljavitve ZIPRS 2018–2019 so se spremenile določene okoliščine, bili so sprejeti posamezni zakoni, ki terjajo ureditev tudi v ZIPRS. V predlogu ZIPRS so upoštevani sistemski ukrepi, ki zasledujejo cilje novonastalih obveznosti iz sprostitve pravic z vplivom na povečanje izdatkov proračuna, ki zagotavljajo z upoštevanjem tveganj, da Republika Slovenija sledi fiskalnim ciljem, katerim je zavezana celo na ustavni ravni.

Novela ZIPRS je še en korak v smeri začrtane poti, da morajo državljani Republike Slovenije na vseh področjih konkretno občutiti rezultate gospodarske rasti, ki smo ji priča v zadnjih letih. To je pomembno, da dosežemo uravnoteženo rast med kapitalom in socialno sfero, da dosežemo optimalno rast bruto družbenega produkta dodane vrednosti in vsesplošnega cilja odličnosti razvoja naše družbe. Pri tem smo gledali tudi naprej, na potrebne strukturne reforme, ki bodo zagotovile odpornost na morebitne ciklične krize nepredvidljivega mednarodnega okolja.

Pri oblikovanju ZIPRS smo imeli v obziru predvsem načelo, da moramo vse ključne družbene elemente obravnavati enakopravno, hkrati pa upoštevati zavezanost k uravnoteženosti javnih financ, ki sledi Zakonu o fiskalnem pravilu. Kot prvo moramo izpostaviti predlagane ukrepe na področju sociale, to so izredno usklajevanje pokojnin, ki nas čaka v prihodnjem letu, višji letni dodatek za upokoјence ter porodniško, ki bo naslednje leto ponovno izplačana v višini 100 %. Tekom obravnave smo predlagali še amandmaje, ki omogočajo usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom na področjih, kot so otroški dodatek, državne štipendije, znižano plačilo vrtca, subvencije malic za učence in dijake ter invalidnine. Vse to bomo ponovno usklajevali v prvi vrsti zato, ker mislimo,

da je to prav, in zato, ker nam to omogoča stanje javnih financ. Pri tem sledimo načelo, da mora biti zasledovanje javnofinančne vzdržnosti porazdeljeno enakomerno in da se varčevanje ne prelaga na ramena najranljivejših.

Drugi sklop ukrepov, ki ga želimo izpostaviti, je boj proti prekariatu, stanju, ki že nekaj časa duši predvsem mlajšo generacijo. V ta namen se bo povečalo število zaposlenih na Inšpektoratu za delo, ki preganja kršitelje delovnopravne zakonodaje. Poleg tega bodo proračunski uporabniki lahko ponovno zaposlovali osebje, ki za njih preko zunanjih izvajalcev opravlja delo, ki pa so trajne narave – govorimo predvsem o čistilkah in varnostnikih, ki za javni sektor dnevno opravljajo težko delo, hkrati pa živijo v strahu, da bodo sploh imeli plačane prispevke.

Posebej nas radosti, da smo po dolgih letih končno našli jezik tudi s predstavniki lokalne samouprave, saj se bo povprečnina povišala v skladu z dogovorom, ki so ga sklenili predstavniki Vlade in občin. Ob tem se zavedamo, da mora temu slediti še naslednji korak v obliki spremembe zakonov, ki bodo občinam na podlagi sprejetih prestrukturiranj znižale stroške.

Spoštovani, ob vsem naštetem smo prepričani, da je pred nami uravnotežen in finančno vzdržen zakon, ki bo uspešno krmaril proračunsko ladjo med potencialnimi nevarnostmi in upošteva tveganje, ki nas čakajo v prihodnjem letu. Zato bomo v Poslanski skupini Liste Marjana Šarca predlagani zakon podprli.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo Matjaž Han.
Izvoli.

MATJAŽ HAN (PS SDS): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Mi imamo pred sabo zakon, ki bi po mojem mišljenju moral biti zakon tehnične narave, ne pa v bistvu, da je to zakon, kot da se pogovarjamo že o proračunu. Ampak takšna so dejstva in to delamo že vrsto let in potem včasih zgublamo pri tem zakonu, ki naj bi bil tehnični, veliko energije, pa vendarle. Sprejetje Zakona o izvrševanju proračuna predstavlja pa prvi konkretni zakonodajni korak pri postavitvi javnofinančne in proračunske politike te obstoječe vlade. Po naporni fiskalni konsolidaciji, ki smo ji bili priča v zadnjih letih, predlog tega zakona prvič postavlja obrise sprememb te politike, ki jih namerava izvesti sedanja vlada.

Po več kot desetletju veljavnosti raznih varčevalnih ukrepov lahko rečemo, da se s sprejetjem tega zakona odpravlja večina omejitev, ki so več let omejevale izdatke javnih financ. Predlagane spremembe in dopolnitve tega zakona tako še pred obravnavo in

sprejetjem rebalansa proračuna za prihodnje leto prinašajo pomembne spremembe, ki imajo tudi neposreden učinek za ljudi. Po dolgih letih se bo tako višina socialnih transferov znova avtomatično usklajevala z rastjo cen, odpravljale se bodo omejitve pri otroških dodatkih in ukrepih starševskega varstva, ki bodo spet namenjeni vsem otrokom, staršem in vsem družinam. Občine bodo dobile več denarja za svoje delovanje, tudi višina letnega dodatka za upokojujence je vsebina, določena v vsakoletnem Zakonu o izvrševanju proračuna. Tudi letos se bo ta glede na siceršnje višino pokojnine izplačala v petih različnih višinah, za moje pojme bolj pravičnih, s čimer bo upoštevan socialni položaj upokojujencev.

Predlagane rešitve so pomembne tudi za reševanje nekaterih kadrovskih vprašanj, z nekaterimi se osebno strinjam, z nekaterimi malo manj, predvsem se strinjam z Inšpektoratom za delo, ki se bo okrepil za deset novih zaposlitev, ki bodo, upam, ti ljudje preganjali še vedno preštevilne kršitve delavskih pravic. Pomembna pa je tudi pravna podlaga, ki proračunskim uporabnikom daje pravico zaposlitve delavcev, katerih delo so v zadnjih letih prenesli na zunanje in agencijske izvajalce.

Ne nazadnje zakon pomeni tudi podlago za izvedbo sklenjenega dogovora s sindikati javnega sektorja, s katerim se izboljšuje položaj javnim uslužbencem, odpravljajo se plačne anomalije in normalizirajo odnosi med državo kot delodajalcem in sindikati javnega sektorja.

Skratka, predlog zakona pred nami pomeni uzakonjenje mnogih dogovorov sklenini ob tej vladi petih strank. Ne glede na težavnost usklajevanj, raznolikost potreb in vsebinske razlike med partnerji to kaže, da je pot do dogovorov seveda mogoča, če smo vsi realni in tudi normalni. Sposobnost dogovoriti se je namreč tisto, kar od nas pričakujejo državljanke in državljani. Nikakor pa, dragi moji, vse naštetu ne pomeni, da moramo pozabiti na vsako previdnost in da je zdaj čas, da zapravljamo, da odvehemo mošnjiček ter da za tekočo porabo potrošimo vse, kar se zbere v našem proračunu. Če nas je preteklo desetletje česa naučilo, bi to morala biti lekcija, da pri javnih financah potrebujemo tudi ustrezno skrbnost. Da se je sicer lepo hvaliti z dosežki, dodatnimi postavkami, za katere bomo namenili javna sredstva, a da bo ključni dosežek vsake odgovorne vlade, da obvladuje svoje finance in zagotovi tudi njihovo stabilnost, tako kot v vsaki normalni družini. Samo tako bo država ohranila sposobnost, da ukrepa in pomaga tistim, ki sami tega ne bodo zmogli.

Dilema med tekočo porabo ter razvojnimi investicijami še vedno ni povsem razrešena. Vsi se na načelni ravni zavzemamo za to, da ne potrošimo vsega za tekočo porabo in ohranimo še nekaj za rezerve, za vlaganje v ljudi, v znanost, v infrastrukturnost in tudi v sisteme solidarnosti. Da vse to postane

resničnost, pa je treba sprejemati včasih tudi težke odločitve in take odločitve smo ta petorček teh strank pripravili tudi sprejemati.

Zaradi vsega tega navedenega bomo mi današnji zakon tudi podprli. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo Janja Sluga.

Izvoli.

JANJA SLUGA (PS SMC): Vlada z novelo zakona o izvrševanju proračuna odgovarja na dodatne obveznosti, ki jih je za leto 2019 prevzela država. Sprejete je nujno, da bi se lahko izvajanje državnega proračuna za leto 2019 po novem letu nemoteno začelo. Gre sicer za neke vrste tehnični zakon, ki spremlja državni proračun za posamezno leto in omogoča njegovo izvrševanje.

Ne glede na to pa bi radi opozorili, da je treba zaradi dogovora z občinami o dvigu povprečnin na 573,50 evra v državnem proračunu zagotoviti dodatnih 32 in pol milijona evrov. Občine bodo sicer še vedno dobile minimalno nižjo povprečnino od tiste, ki bi jim pripadala po izračunu na podlagi zakona, kljub temu pa je bil v sporazumu s predstavniki občin storjen velik napredek v luči opozoril kongresa Sveta Evrope za lokalne skupnosti, ki poziva k dialogu z združenji občin tako glede financiranja kot tudi glede povečanja finančne avtonomije.

Odhodki se bodo povečali še za 7 milijonov evrov zaradi izredne uskladitve pokojnin, dodatnih 18 milijonov evrov pa bo šlo za višji letni dodatek za upokojujence. SMC si je že v prejšnji vladi prizadevala za izboljšanje položaja starejših. Zato je konstruktivna koalicijska partnerica in podpiramo predlog ministra za finance in predsednika Vlade za dvig letnega dodatka, kot je predlagan. Že leta 2017 se je vsem upokojujencem, ki so delali polno pokojninsko dobo, zagotovilo znesek starostne pokojnine v višini najmanj 500 evrov mesečno. Poleg tega pa so ponovno vsi upokojujenci, ne glede na višino pokojnine, prejeli letni dodatek. Letni dodatek za leto 2019 je višji za 27 evrov glede na letošnje leto. Ta pa je bil višji za 10 evrov glede na leto 2017. S tem ukrepom bo letni dodatek za 12 milijonov evrov skupno celo presegel letni dodatek, ki je bil izplačan upokojujencem pred krizo leta 2008 oziroma bo za 51 milijonov višji, kot je bil v obdobju najhujšega varčevanja na podlagi ZUJF v 2012.

V SMC pozdravljamo odločitev, da v novelo niso bili vključeni sprva predvideni nesprejemljivi ukrepi na področju družinske, mladinske in socialne politike. Kot veste, so v času krize in s sprejetjem ZUJF prišli veliki rezi v družinsko politiko. Naslednji dve vladi sta delno odpravili varčevalne ukrepe, sedaj pa bodo s 1. januarjem 2019 po šestih letih odpravljeni vsi varčevalni ukrepi na področju družine. Zvišalo se bo očetovsko in starševsko nadomestilo, materinsko nadomestilo bo neomejeno,

starševsko nadomestilo bo dvainpolkratnik povprečne plače, dodatek za veliko družino bo spet univerzalna pravica in ga bodo prejele vse velike družine, ne glede na dohodkovni položaj, cenzus za državne štipendije pa bo višji. V koaliciji smo se dogovorili, da bomo sproščali še zadnje varčevalne ukrepe in da bomo poskrbeli za ranljive skupine. Za to bo podeljenih približno do 9 tisoč več državnih štipendij in izplačanih okoli 4 tisoč več dodatkov za veliko družino.

Družinska politika je torej zopet prepoznana kot samostojna politika in ne več kot del socialne politike in bo družinam izboljšala materialni položaj, omogočila bo lažje usklajevanje dela in zasebnega življenja, predvsem pa bo ženskam omogočila enakopravnejši položaj v primerjavi z moškimi. Omogočili bomo usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom tudi v letu 2019 ter uskladitev mej dohodkov, ki so pogoj za pridobitev in določitev višine pravic iz javnih sredstev.

Letos je bila oblikovana tudi prva strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva, z zakonom pa se je opredelil status nevladnih organizacij in okreplil njihov pomen. Vzpostavljen je bil proračunski sklad za razvoj nevladnih organizacij, v katerem se avtomatsko zbirajo sredstva, ki ostajajo od tako imenovanega 0,5 dohodninskih donacij. Se pravi, tista sredstva, ki bi jih ljudje lahko namenili v splošno koristne namene, pa jih ne. Ta sredstva bodo odslej namenjena financiranju NVO.

V SMC na podlagi navedenega ne pristajamo na nekatere pavšalne trditve, da gre za varčevalni ZIPRS oziroma za omejevalne ukrepe, saj od njih ostaja zamrznjeno samo še izplačilo delovne uspešnosti za javne uslužbenke, ki je bilo dogovorjeno s sindikati. Odhodki bodo višji, še vedno pa bomo beležili presežek, kar je razvidno iz spremembe odloka v okviru priprave proračuna. Ciljni saldo za državni proračun za leto 2019 se iz primanjkljaja spreminja v presežek v višini 0,3 %. Zato novelo seveda podpiramo.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Luka Mesec.
Izvoli.

LUKA MESEC (PS Levic): Hvala za besedo. Lep pozdrav!

V letošnji ZIPRS so vključene številne pozitivne določbe, ki vsebujejo dogovor, kakršnega smo poleti oblikovali z Vlado. ZIPRS, na primer, predvideva uskladitev pokojnin z gospodarsko rastjo, zaradi česar bodo pokojnine v naslednjem letu višje. Povečalo se bo, končno, število delovnih inšpektorjev, da bomo lahko Inšpektoratu za delo omogočili boljše varstvo delavskih pravic, saj se število kršitev teh iz leta v leto povečuje. V ZIPRS je poleg tega zagotovljen dvig proračunskih sredstev za

občine in prvič je v njem pristala tudi določba, ki rešuje problem outsourcanih delavcev v javnem sektorju, ki opravljajo dejavnosti pri zunanjih izvajalcih, kot so varnostne službe, agencije za posredovanje dela in podobno. Ti se bodo lahko začeli zaposlovati v javnem sektorju.

Je pa izvorni predlog ZIPRS, kakršnega je pripravilo Ministrstvo za finance, vseboval dve določbi, s katerima se v Levici nikakor nismo mogli strinjati. Prva je predvidevala zamrznitev usklajevanja socialnih transferjev, kar bi pomenilo nadaljevanje varčevalnih ukrepov na invalidninah, državnih štipendijah, otroških dodatkih, nadomestilih za brezposelnost in podobno. Druga sporna določba pa je bila, da bi Ministrstvo za obrambo dobilo biano menico pri denarju za nabavo orožja mimo prihodnih proračunov, s čimer bi lahko minister za obrambo praktično na lastno pest sklepal orožarske posle. Obe sporni določbi sta bili v ponedeljek na odboru z amandmaji odpravljeni, zato bomo v Levici ZIPRS podprli. Vseeno pa bi poudaril nekaj stvari za naprej.

V prihodnjih mesecih bo nujen bolj odločen dvig pokojnin, saj še vedno okrog 70 tisoč upokojencev v tej državi živi pod pragom revščine. Sploh so upokojenci ena od najbolj ranljivih skupin v državi, nemalokrat odvisni od pomoči svojcev; to je posledica varčevalnega desetletja. Prav tako bo v prihodnjem ZIPRS treba revidirati uspešnost letošnje politike zaposlovanja outsourcanih delavcev v javnem sektorju in določbo še bolj odpreti. Nenazadnje bo v prihodnjem ZIPRS treba razmisliti o tem, kako dokončno presekat z varčevalnimi ukrepi v javnem sektorju. Nekaj jih namreč v tem ZIPRS še ostaja, kot argument pa je navedeno, citiram, da »je pri proračunskem varčevanju potrebna previdnost zaradi vse hitrejšega umirjanja gospodarske aktivnosti.« Konec citata. Iz tega lahko razberemo, da naj bi bilo ohranjanje delnega varčevanja potrebno zaradi slabih gospodarskih obetov. S tem se nikakor ne moremo strinjati. Umar, ki je pri svojih napovedih praviloma konservativen, za leto 2019 napoveduje kar 6-odstotno nominalno letno rast. Javne finance so v zelo dobrem stanju. Od januarja do oktobra 2018 se je v javni bilanci nakopičil presežek v znesku 835 milijonov evrov. Davčni prilivi letos rastejo po 6- do 7-odstotni stopnji, na drugi strani se izdatki višajo le po 4-odstotni stopnji. Zmanjševali se bodo tudi stroški odplačevanja dolga, povprečna obrestna mera na državni dolg je že letos padla s 3,7 na 2,7 %, v naslednjih letih se bo znižala še bolj, saj zapadajo tiste najdražje obveznice, ki so bile sprejete leta 2013 in 2014.

Skratka, če potegnemo črto: gospodarska rast ostaja velika, javnofinančni prihodki naraščajo hitreje od izdatkov, stroški obresti na dolg države se zmanjšujejo in država beleži javnofinančni presežek. Zato ni nobenega razloga, da ne bi sprejeli ukrepov za odločnejše izboljšanje položaja upokojencev, za mlade, ki iščejo stanovanja ali pa ne dobijo službe, ki bi

ustrezala njihovi izobrazbi. Gospodarske razmere so ugodne in čas za prenovo je pravi.

Če se pogovarjamo o rezervah, pa je treba gledati drugam, predvsem v izdatke za obrambo in pa v dejstvo, da smo še vedno država z eno od najnižjih učinkovitih obdavčitev kapitala v Evropi. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati, zanjo Jožef Horvat.

Izvoli.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani gospod minister za finance, drage kolegice in kolegi!

Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 pravimo, da je tehnični zakon. To je zelo slabšalna oznaka. To je klofuta za Vlado in seveda tudi za nas, za Državni zbor. Zakaj? Zato, ker na tehnični način z nekimi intervencijami, s takšnimi in drugačnimi dogovori in izsiljevanji rešujemo tisto, kar bi moralo biti rešeno na sistemski ravni. Samo dva primera. Že dolgo vrsto let se občine ne financirajo v skladu z Zakonom o financiranju občin, poglejte mnenje Računskega sodišča junij 2017. Že dolgo vrsto let si prizadevamo, vsaj mi v Novi Sloveniji, da bi spremenili pokojninski sistem, da bi naredili atraktiven pokojninski sistem tudi za tiste, ki danes, ki sedaj stopajo na trg dela. Pa se to ne zgodi, ampak se preko zakona, ki ga sedaj obravnavamo, rešuje kar se rešiti da.

Novela Zakona o izvrševanju proračuna sicer povišuje povprečnino za občine s 551 evrov na 573,5 evra, kar za občine skupaj prinaša okoli 32 milijonov evrov sredstev. To pozdravljamo. Res pa je, da od leta 2013 naprej smo dejansko občinam vzeli, reci in piši, okoli 1 milijardo evrov. Dogovor z občinami in povišanje povprečnine pozdravljamo; to je prva kljukica z naše strani. Občine v slovenski družbi zaradi poznavanja konkretnih problemov na lokalni ravni opravljajo neprecenljivo delo, za kar jim moramo nameniti tudi ustrezna finančna sredstva. Nalaganju vedno novih nalog občinam mora slediti tudi zagotovitev sredstev za njihovo izvajanje. Prav zato mora naš cilj ostati čimprejšnji prehod na način financiranja občin, kot ga določa temeljni zakon, Zakon o financiranju občin. Glede na gospodarsko rast v zadnjih letih bi bil počasi pa res že čas za to. Začasna določitev načina financiranja in določanju povprečnin z Zakonom o izvrševanju proračuna traja že res predlogo.

Predlog prinaša tudi uskladitev pokojnin in višji letni dodatek za upokojenca v višini 27 evrov na vsakega upokojenca, kar je vsekakor dobra novica. Za povečanje bo država namenila okoli 18 milijonov evrov. Teh 27 evrov, kolikor bo višji regres, bo marsikateremu upokojencu z nizko pokojnino vsaj malo olajšalo njegov

finančni položaj. Vendar pa Nova Slovenija opozarja, da so v Sloveniji pokojnine za ljudi, ki so zanje trdo delali in plačevali prispevke, še vedno veliko prenizke. Razmerje med povprečnimi mesečnimi pokojninami in mesečnimi plačami je v zadnjih devetih letih padlo za 9 odstotnih točk. Temu mi pravimo pravilo dveh devetk. Leta 2008 je znašalo to razmerje namreč 67,1 %, leta 2017, to se pravi 9 let kasneje, pa le še 58,4 %. Torej 9 odstotnih točk je šlo razmerje dol. Trenutni pokojninski sistem je neučinkovit, nestabilen in glede na demografske trende dolgoročno popolnoma nezanesljiv. Mladi danes obstoječemu pokojninskemu sistemu ne zaupajo, le redki še pričakujejo, da jim bo ta sistem zagotovil pokojnino, s katero bodo lahko dostojno preživeli tretje življenjsko obdobje. Zaradi tega potrebujemo nov, sodobnejši pokojninski sistem, ki bi poleg pretočnega stebra vključeval tudi naložbeni steber. Tako bi se naložbena sredstva plemenitila in zagotovila višje dostojne pokojnine, ki bodo državljanom tudi v starosti omogočale človeka vredno življenje. V Novi Sloveniji smo že pripravili nov model pokojninskega sistema, ki bo dolgoročno vzdržan in bo zagotavljal višje pokojnine. Krpanje sistema z rešitvami, kot jih prinaša ta zakon, ki ga sedaj obravnavamo ali na primer zakon o demografskem skladu, pokojnin ne more bistveno izboljšati.

Upamo, da bo Vlada prisluhnila našim opozorilom ter sistem modernizirala, upoštevajoč demografske napovedi, ki se – hočeš, nočeš – že neusmiljeno uresničujejo in kar nas opozarja tudi Evropska komisija in AMF. Kritični ostajamo do povečanja števila zaposlenih na ministrstvu in inšpektoratu. Menimo, da bi bilo zastavljene cilje mogoče doseči z reorganizacijo dela in že obstoječih zaposlitev. V Novi Sloveniji pa smo zadovoljni, da je koalicija sledila našim opozorilom, ki smo jih večkrat ponovili v Državnem zboru, in splošni javnosti ter iz Zakona o izvrševanju proračuna izključila zamrznitev usklajevanja transferjev, kot so otroški, starševski in invalidski dodatki, dodatki za veliko družino, rejnine in tako naprej. Ne bi bilo dostojno, če bi država ob tolikšnem povečanju proračunskih prihodkov na eni strani in povečanju proračunskih izdatkov na drugi strani nadaljevala varčevanje pri družinah, otrocih in invalidih.

Ker novela zakona prinaša nekaj pozitivnih sprememb in ker je iz zakona izključena zamrznitev družinskih in invalidskih transferjev, predlogu zakona ne bomo nasprotovali. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Stranka Alenke Bratušek, zanjo Maša Kociper.

Izvoli.

MAŠA KOCIPER (PS SAB): Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije je eden pomembnejših dokumentov, ki jih v tej državi sprejemamo vsako leto. Čeprav predstavlja predvsem instrument, ki omogoča izvrševanje proračuna, pa s seboj vedno prinese tudi pomembne vsebinske poudarke. Dovolite, da se tudi jaz dotaknem nekaterih.

Za ljudi je pomembnih nekaj rešitev, ki se dotikajo socialne politike. Z novim letom se bodo tako v celoti sprostili otroški dodatki in štipendije, kar naj bi pomenilo 9 tisoč dodatnih štipendij. Dodatek za veliko družino bo postal univerzalna pravica in ne bo več vezan na cenzus. Na ta način bi dodatek dodatno pridobilo 4 tisoč družin. Porodniška nadomestila ne bodo več omejena na dvakratnik povprečne plače, ampak bodo spet na dvainpolkratniku, porodniško nadomestilo pa bo v 100-odstotni in ne več v 90-odstotni višini. Po šestih letih se je tako varčevanje na socialnih transferjih končalo, za kar smo si enotno prizadevale vse stranke te koalicije, ne pa morda samo Levica, kot je bilo prej morda slišati.

Upam, da te stvari slišijo tudi iz opozicije, kjer velikokrat poudarjajo pomembnost ustrezne družinske politike. Tisti, ki sestavljamo koalicijo, pa se seveda zavedamo odgovornosti, ki jih prinaša vladanje, in povsem razumemo, da je treba zaradi novih obveznosti, ki jih ZIPRS uvaja, ustrezno uravnotežiti prihodke in odhodke. Hkrati se strinjamo, da ne bi bilo primerno, da bi bila ravno družinska politika tista, ki bi to breme nosila.

Glede na nedavno podpisani strokovni sporazum v Stranki Alenke Bratušek menimo, da je ukrep, ki podaljšuje omejitve izplačevanja delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela javnih uslužbencev vendarle pravičnejši.

Z dvigom povprečnine bodo zadovoljne tudi občine. Zavedati se je treba, da gre pri povprečnini za namenski prihodek za upravljanje z zakonom določenih nalog. Ker imajo občine s strani državnega proračuna za svoje delovanje zagotovljenih premalo sredstev, so prisiljene uporabljati sredstva za investicije. To pa ni negativno le na ravni občin, ampak tudi na ravni celotne države. Lokalne skupnosti že dolga leta opozarjajo na razkorak med stroški, ki jih imajo iz naslova zakonskih obveznosti, ter med njihovimi realnimi stroški. Ta razkorak jih vsako leto znova pahne v težke in nezavidljive situacije, zadevo pa dodatno zaplete še dejstvo, da večje občine nosijo premosorazmerno breme za zagotovilo plač, za njihovo poravnavo pa prejemajo le povprečno nadomestilo. Višja povprečnina seveda vseh teh problemov ne bo rešila, smo pa prepričani, da pomeni pozitivni premik v pravo smer.

Na kratko bi se dotaknila še proračunskega sklada, iz katerega se bo financiral razvoj nevladnih organizacij. Tudi to je predlog, ki ga v naši stranki pozdravljamo, dejstvo pa je, da je takšnih organizacij preveč in

bo treba oblikovati sistem, ki bo sistematično, transparentno in pravično urejal področje razporejanja sredstev, da se sredstva ne bi preveč drobila in da ne bi prišlo do nepotrebnih zapletov pri izplačevanju.

Omenila bi še rešitev, ki pomeni pomemben korak Vlade pri preprečevanju prekarnih zaposlitev, in rešitev, ki omogoča večji nadzor nad tistimi, ki takšne zaposlitve izvajajo in uporabljajo v praksi.

Seveda pa Stranka Alenke Bratušek ne more mimo področja pokojnin. V prejšnjem mandatu, ko je bila naša stranka v opoziciji, se je največ ljudi obrnilo na nas prav z dvema problemoma – zaradi prenizkih pokojnin in zaradi predolgih čakalnih vrst v zdravstvu. V Stranki Alenke Bratušek smo zato ob vstopu v koalicijo glede pokojnin postavili tri zahteve: dvigne naj se odmerni odstotek, ki prinaša nove krivice in težave v prihodnosti, upokojujencem naj se omogoči delo, tistim, ki to zmorejo in želijo, regres, ki tako ali tako predstavlja socialni korektiv, to vsi vemo, pa naj bi bil že v letu 2019 izplačan, kot je bil pred krizo, v dveh višinah namesto v petih. Kot smo že večkrat poudarili, če je krize konec, je mora biti konec za vse, tudi za upokojujence. V času krize so bili namreč prav oni tisti, ki so stisnili zobe in pomagali, da je bilo krize prej konec. Zdaj je čas, da zopet dobijo to, kar jim po dolgih letih dela tudi pripada.

Za regres je po zakonu, ki je pred nami, sicer namenjeno več denarja, vendar še vedno manj kot predvideva koalicijski dogovor, odmerjen pa je v petih višinah.

V Stranki Alenke Bratušek smo vložili mnogo navora in energije, da bi se zaveze, ki smo jih dali volivcem tudi glede začetka uveljavljanja ukrepov, izpolnile čim prej. Hkrati pa smo kot konstruktivni partnerji te koalicije prisluhnili argumentom, vezanim na sprejetje tokratnega ZIPRS. Glede vseh treh točk so nam tako Vlada kot koalicijski partnerji zagotovili, da bodo te stvari urejene takoj, ko bo mogoče. Državni sekretar Tilen Božič je tako prejšnji teden v Državnem zboru dejal, da se bo ta problematika, ki jo bo celovito razreševala Vlada, začela izvajati v prvi polovici prihodnjega leta. Enaka zagotovila smo dobili tudi od poslance koalicije in ostalih predstavnikov Vlade in prepričani smo, da bomo vsi skupaj to spoštovali.

Naj torej zaključim, da bo Stranka Alenke Bratušek tokratni zakon o izvrševanju proračuna, ki ima številne pomembne poudarke, ki so zelo koristni za ljudi, tudi podprla. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Desus, zanjo Robert Polnar.

Izvoli.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Gospe poslanke, gospodje poslanci!

Proračun kot način financiranja projektov in skupnega javnega dobrega je predvsem odgovorna odločitev o tem, kaj se namerava storiti in za kaj se nekdo zavzema. Stabilen obseg in predvidljiva struktura porabe zahtevata pri obravnavi previdnost pri prevelikih posploševanjih in zadržanost pri pretiranih poenostavljanjih. Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije je glede na pravno naravo državnega proračuna nujen in neposredni pogoj za njegovo izvrševanje. Proračun za leto 2019 je bil sprejet 16. novembra 2017. leta, takrat je bil sprejet tudi Zakon o izvrševanju proračuna za leti 2018 in 2019, ki ga sedaj spreminjamo.

Katere so torej najpomembnejše spremembe, ki bodo povzročile finančne posledice v proračunu 2019? Po vrednosti in po kvantiteti največja je vsekakor omejitev zakonske obveznosti za zamrznitvijo izplačevanja redne delovne uspešnosti in povečanega obsega dela javnim uslužbencem in funkcionarjem. To bo omogočilo znižanje odhodkov državnega proračuna v višini 60 milijonov evrov ter širšega obsega države v višini 100 milijonov evrov. V Poslanski skupini Desus pričakujemo, da ti postavki v letu 2020 ne bosta več zamrznjeni, saj bi to lahko destimulativno vplivalo na produktivnost v javnem sektorju. Ne smemo namreč spregledati njune motivacijske funkcije.

Po nekajletnem enostranskem določanju višine povprečnine za financiranje zakonsko določenih nalog občin, je bil tokrat storjen opazen napredek. Povprečnina v višini 573,50 evrov je določena sporazumno, kot rezultat dogovora med Vlado in reprezentativnimi združenji občin. Od prvotno predvidene je višja za 15,50 evrov. Gre za kompromis, zavoljo katerega pa se ne gre preveč navduševati, zakaj realno bi povprečnina morala biti 609 evrov. Tako tudi sedaj določena ne izpolnjuje načela sorazmernosti virov z obsegom nalog. Toda dober namen je izvršen in to je najbolj pomembno. Pretekla uporaba metodoloških trikov v formuli za izračun povprečnine se je namreč izkazala za povsem zgrešeno, institucijam lokalne samouprave pa je povzročila samo škodo.

Za Desus je bistveno, da je določeno izredno usklajevanje pokojnin glede na doseženo gospodarsko rast v letu 2018. Dosegli smo tudi v sestavi nove vlade, da se bodo pokojnine usklajevale tudi v prihodnjem letu. Poleg rednega usklajevanja pokojnin v višini 2,8 % bo še izredno usklajevanje za 1,5 %, saj bo gospodarska rast v letu 2018 preseгла 4 % BDP. Prav tako je za Desus velikega pomena, da se ohrani lestvica petih razredov letnega dodatka za upokoјence, zato ker omogoča, da bodo najvišji znesek letnega dodatka prejeli upokoјenci z najnižjimi pokojninami.

Prvotni vladni predlog o neuskaljevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom je koalicija z nadaljnjim dogovarjanjem in amandmiranjem na matičnem delovnem telesu

spremenila. Vsi tovrstni transferji se bodo tudi v letu 2019 usklajevali.

Cilj zakona je uzakonitev rešitev, ki bodo omogočile tekoče in nemoteno izvrševanje sprejetega proračuna države in proračunov občin v letu 2019, zato ga bomo v Poslanski skupini Desus podprli. Vemo pa, da bo tako usmerjen proračun moral zaradi stanja in prioritete v državi doživeti rebalans. Hvala lepa.

PODPREDSNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima še zadnja poslanska skupina, Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke, zanjo Zmago Jelinčič. Izvoli.

ZMAGO JELINČIČ PLEMENITI (PS SNS): Lep pozdrav vsem skupaj!

Ta proračun za leti 2018 in 2019 je pravzaprav popravljanje napak bivše Cerarjeve vlade, kajti proračun bi moral biti že v izhodišču narejen dobro, tako da ti popravki ne bi bili potrebni.

Trenutna gospodarska rast kaže, da se bo razvijalo dobro, vendar že sedaj se kažejo razpoke s padcem gospodarske rasti. Mislim, da Umar pretirava s tem, da nam daje v naslednjem letu 4 % gospodarske rasti in se bo zadeva prelomila. Nemčija se pripravlja na šparanje in mi bomo morali tudi razmišljati o tem.

Da ne bom samo šimfal, dejstvo je, da v mnogočem pa ta proračun oziroma ta dokument ni tako slab. Konec koncev koncev štipendije bodo izplačevane, porodniška nadomestila bodo šla, marsikaj za velike družine bo tudi dobrega. Upokoјenci bodo dobili več, vendar je to premalo. To je na splošno neurejen sistem pokojnin v Sloveniji. Tukaj bi morali narediti. Tukaj pa Cerar ni nič naredil. Res je, sedanja vlada ne more tega v nekaj mesecih, pa vendar. Kar se tiče občin bodo tudi dobile nek drobiž, ampak tudi tukaj je treba sistemsko popraviti zadevo. Čakam, kdaj bo sedanja vlada sistemsko pristopila k reševanju teh problemov.

Ena zadeva pa me moti, in sicer novo zaposlovanje. Recimo, na Ministrstvu za okolje in prostor bodo zaposlili 10 ljudi za reševanje podnebnih sprememb. Pa mi razložite, kaj bodo ti ljudje gledali; gledali v nebo, pa pihali gor, tako kot tam pri Žogici Marogici, da se bodo oblaki razmaknili in tako naprej. To ni logično. Cerar je zaposlil 11 tisoč novih ljudi v svojem segmentu javne uprave. Ali ne bi mogli med tistimi 11 tisoči najti 10 takih, ki bi lahko pihali v oblake? Ravno tako tudi na inšpektoratu; 10 novih zaposlitev na Inšpektoratu za delo. Ali ne bi bilo bolje, da bi uredili davčni sistem, da bi lahko ljudje v miru delali in jih ne bi bilo strah, ko se odprejo vrata in pride kdo z mrkim pogledom – joj, inšpektor je prišel, kje nas bo spet udaril? Kajti po navadi, kamor pridejo inšpektorji, ne pridejo zato, da bi kontrolirali, da bi svetovali, ampak zato, da bi tolkli po tistem, ki dela, in mu vzeli še tisto malo, kolikor zasluži. Po drugi strani pa odpiramo 6 milijonov evrov zaradi vzpostavitve novega

proračunskega sklada za nevladne organizacije. Slovenija ima 27 tisoč 789 nevladnih organizacij in sredstva, ki jih dobivajo te nevladne organizacije, znašajo skoraj 338 milijonov evrov; zdaj jim bodo še dodatno dajali. Sem sodijo tudi gasilci, in prav je, da gasilci dobijo. Ampak, kaj je problem pri nevladnih organizacijah? Te nevladne organizacije so v veliki meri privatne firme določenih ljudi, ki ustanavljajo nevladne organizacije zato, da služijo na račun vlade, saj jim oni dajejo denar. Tako je vprašanje nevladnosti zelo hecno. Vse skupaj pa vodi Center nevladnih organizacij Slovenije, ki je, kakor vem, pravzaprav privatni zavod, ki ga vodita po eni strani FDV in Filozofska fakulteta. Če še bolj konkretno pogledamo, direktor je Goran Forbici, predsednica Sveta Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljnih in nevladnih organizacij pa je gospa Tina Divjak, ki je njegova partnerica. Kako gre to skupaj? Človek takoj pomisli, kaj pa je tu zadaj in kam gredo ta sredstva. Sem nihče ne dregne in mislim, da bi bilo treba dregniti. Morda kdaj kasneje, zagotovo pa je to naloga te, sedanje vlade.

Mi ne bomo nasprotovali zakonu zaradi tega, ker ima navkljub vsemu nekaj dobrega, popraviti je pa treba toliko, da se bojim, ali bo ta vlada to uspela.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Končali smo predstavitev stališč poslanskih skupin.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Odločanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zбора opravili danes v okviru glasovanj, 15 minut po prekinjeni 3. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA DRUGO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O MINIMALNI PLAČI.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 52 poslank in poslancev s prvopodpisanim Lukom Mesecem.

Za dopolnilno obrazložitev predlog zakona dajem besedo predstavniku predlagatelja Luki Mescu.

Izvoli.

LUKA MESEC (PS Levica): Spoštovane poslanke in poslanci, delavke in delavci!

Danes višamo minimalno plačo. Gre za največji dvig v zadnjih osmih letih oziroma dva največja dviga v zadnjih osmih letih. 70 tisoč najslabše plačanim delavcem se bo že čez dobra dva tedna povišalo plače na 667 evrov, več kot 120 tisoč ljudi z najslabšimi plačami v tej državi pod 700 evrov mesečno pa bo dobilo

povišico čez eno leto. S tem se, lahko rečemo, končuje obdobje, v katerem je bil odgovor politike in predstavnikov kapitala, kdaj je pravi čas za višje plače, za izboljšanje socialnega položaja, za višje pokojnine, znova in znova: Ne še zdaj, počakajmo še malo. Ali pa: Strinjamo se s ciljem, le pot ni prava. Danes smo s tem presekali, danes odgovarjamo tako, kot so odgovorili v Španiji včeraj – bogata država ne sme imeti revnih delavcev.

Pred volitvami sem obljubil, da bomo v Levici naredili vse, da trenutno gospodarsko obdobje rasti ne bo zapravljeno za odpustke kapitalu, kot je bilo prejšnje med leti 2005 in 2008. Da bomo naredili vse, da se rast ne bo več odražala zgolj v bilancah podjetij in naraščajočih profitih, da se bo končno prelila v blaginjo vseh in ne le peščice.

V Levici smo se poleti odločili za partnerstvo z vlado Marjana Šarca, saj smo videli potencial, da se to zgodi. Danes lahko rečem, da smo to jesen skupaj naredili tri velike korake v pravo smer, v odpravo revščine in izboljšanje blaginje vseh.

Prvi korak je, da smo ohranili dvig socialnih pomoči, ki smo ga izglasovali poslanke in poslanci maja. Namreč, tudi po novem letu bodo ostale na 392 evrih mesečno, torej 100 evrov več, kot je bilo prej. Drugič, v prejšnji točki te seje smo sprejeli Zakon o izvrševanju proračuna, ki je končno prekinil, po desetletju, z varčevanjem na invalidninah, štipendijah, veteranskih dodatkih, otroških dodatkih, nadomestilih za brezposelnost in drugih socialnih transferjih. Zadnji in najpomembnejši korak te vlade v jeseni pa je minimalna plača. Ta se bo končno odlepila od praga tvegane revščine. Leta 2008, potem ko je desna vlada zapravila obdobje gospodarske rasti, je bila minimalna plača golih 450 evrov; torej, kar 100 evrov pod takratnimi minimalnimi življenjskimi stroški. Danes – nasprotno – sprejemamo zakon, ki jo bo: prvič, dvignil na 700 evrov, drugič, določil, da se morajo vsi dodatki, kot so dodatek na delovno dobo, dodatek na delovno in poslovno uspešnost k njej doplačevati, ne pa, da se vanjo vštevajo, in tretjič, določil, da mora minimalna plača vselej znašati vsaj 20 odstotkov več od minimalnih življenjskih stroškov. To je zakonsko zagotovilo, da nihče več, ki dela, ne bo padel v revščino.

Skratka, v Levici smo v partnerstvu z Vlado v zadnjih treh mesecih uspeli narediti tri velike premike k izboljšanju položaja najslabše plačanih, najrevnejših in najranjlivejših. Da ravnamo prav, kažejo tudi izkušnje iz tujine. Ne štejejo namreč le grafi, meritve BDP ali ocene OECD, šteje kakovost življenja, štejejo izkustva ljudi. V Franciji imajo predsednika, nad katerim so navdušene gospodarske zbornice. Ta niža davke za podjetja in bogate ter reže javni sektor, ulice pa gorijo. Nasprotno pri nas lahko rečemo, da smo zadnje tri mesece uspešno korakali proč od dveh politik, ki uničujeta Evropo – neoliberalizma in novih fašizmov, ki so njegova

posledica. Začeli smo postavljati pravi odgovor na oboje. Država je začela ljudem dajati jasne znake, da ne bo več le dekla kapitala, ampak bo delala za blaginjo vseh.

Naj bo to šele začetek. V prihajajočem letu moramo nadaljevati s popravo krivic upokojujencem, prekarcem, tistim, ki si ne morejo privoščiti visokih cen stanovanj, ali tistim, ki so preveč izobraženi, da bi dobili službe. V tej državi je preveč znanja in potenciala, da bi lahko še naprej nasedali, da lahko konkuriramo le z nizkimi plačami in nizkimi davki.

Neoliberalni francosko-nemški vlak je z rumenimi jopiči dokončno iztiril. Naj Slovenija postane zgled evropskim državam, ki iščejo nov socialni model za 21. stoletje, naj blaginja za vse, ne le za peščico, postane vodilo nove Evrope! Hvala.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa!

Predlog zakona je obravnaval Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku Vojku Staroviču.

Izvoli.

VOJKO STAROVIČ (PS SAB): Hvala lepa za besedo! Spoštovani!

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 8. nujni seji kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o spremembah Zakona o minimalni plači, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Luko Mescem.

Državni zbor je na 15. izredni seji dne 29. novembra 2018 sprejel sklep, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo. Pri delu odbora so sodelovali predstavnik predlagatelja, predstavniki Vlade, predstavniki delodajalcev, zbornic, predstavniki sindikatov ter drugi predstavniki civilne družbe oziroma nevladnega sektorja.

Odboru je bilo posredovano številno gradivo, med drugim različne pripombe, stališča in predlogi zbornic in sindikatov o nepodpori oziroma o podpori predlogu zakona, pa tudi stališče nacionalnega zagovorniškega nevladnega centra, ki predlog zakona podpirajo. Zakonodajno-pravna služba je predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika in dala pripombe. Odbor je prejel tudi mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, ki predlog zakona podpira, posebej varovalke za ohranitev minimalne plače nad ravno življenjskih stroškov, kar bo tudi zmanjšalo pritisk na socialno politiko.

Vlada v svojem mnenju podpira cilje predlaganih sprememb zakona, a se hkrati zavzema za prehodno obdobje, saj bi nagli skok lahko predstavljal problem pri prilagajanju gospodarstva.

Amandmaje, ki so bili pripravljene na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe, je vložila Poslanska skupina Levica, dva amandmaja pa sta vložena tudi s strani poslanskih skupin koalicije. Odbor je po končani razpravi vse amandmaje tudi sprejel.

Predstavniki predlagateljev je v uvodni obrazložitvi na kratko predstavil predlog zakona, predstavnica Zakonodajno-pravne službe je povedala, da so z amandmaji nekatere njihove pripombe upoštevane. Ob predstavitvi mnenj in stališč strokovne in zainteresirane javnosti so predstavniki delojemalcev izrazili podporo predlogu zakona in opozorili na več let trajajočo nepripravljenost delodajalske strani za dogovor.

Socialna varovalka za določitev minimalne plače naj bi omogočala, da nihče, ki je zaposlen za polni delovni čas, ne bi živel pod pragom revščine. Nasprotno pa so delodajalci opozarjali, da bo dvig minimalne plače ogrozil konkurenčnost v nekaterih panogah gospodarstva, ogrožena bodo delovna mesta, nekatera podjetja pa zaradi dviga stroškov dela ne bodo mogla preživeti na trgu.

V razpravi je bilo poudarjeno, da prihodnost države ni v nizko plačani delovni sili, ampak bi morala biti podjetja pripravljena, da vlagajo v delavce. Plača ni glavni motivator, je pa lahko glavni demotivator. Vsi delavci bi morali biti dostojno plačani za delo, ki ga opravljajo. Treba je ustvarjati pogoje za usmeritev v inovativno gospodarstvo, ustaviti beg možganov in beg delavec v tujino. Manjka pa pravi socialni dialog. V bodoče bi se morali vsi akterji veliko bolj potruditi, saj kljub spremembam zakonodaje za dogovor ostaja še veliko prostora.

Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje, zakaj revnim ne pomagamo z drugimi možnimi ukrepi, kot so manjša obdavčitev plač, znižanje kriterijev za otroške dodatke in podobno, saj z določitvijo tako visoke minimalne plače lahko privede do plačilnih nesorazmerij. Glede izločitve vseh dodatkov – delovna doba, težji pogoji dela, del plače za delovno uspešnost in plačilo za poslovno uspešnost – iz definicije minimalne plače so se razpravljavci strinjali, da je to primerno, vendar tudi izrazili pomislek glede učinkov. Starejši delavci z visokim dodatkom za delovno dobo bodo tako težje zaposljivi. Argumenti, da bo dvig minimalne plače povzročil zapiranje nekaterih podjetij, zahteva dodaten premislek v smer drugačnega vodenja in usmeritve poslovne politike tovrstnih podjetij. Ostaja veliko odprtih vprašanj, ki jih zgolj dvig minimalne plače ne bo rešil.

Razpravljavci so bili mnenja, da zvišanje minimalne plače ne bo ogrozilo gospodarstva, in opozorili, da je socialni dialog v Sloveniji prešibak. Ni dobro, da mora politika posegati v višino minimalne plače, saj bi moralo gospodarstvo le-to samo regulirati.

Odbor je glasoval o vseh členih predloga zakona ter jih soglasno, 11 za, 0 proti, sprejel. Glede na sprejeti amandma je tudi pripravljen dopolnjen predlog. Hvala.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Ker je zbor na 15. izredni seji opravil splošno razpravo o predlogu zakona, predstavitev stališč poslanskih skupin ni mogoča.

Ker amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, zaključujem drugo obravnavo predloga zakona.

Glasovanje o predlogu zakona bomo v skladu s časovnim potekom seje zbora opravili danes v okviru glasovanj, 15 minut po prekinjeni 3. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA PRVO OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O POVRAČILU ŠKODE OSEBAM, KI SO BILE IZBRISANE IZ REGISTRA STALNEGA PREBIVALSTVA.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 43 poslank in poslancev s prvopodpisanim Branetom Golubovičem zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku Vlade, ministru gospodu Boštjanu Poklukarju.

Izvoli.

BOŠTJAN POKLUKAR: Spoštovani podpredsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke in poslanci!

Vlada Republike Slovenije vam je v obravnavo posredovala predlog sprememb Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva kot posledico odločitve Ustavnega sodišča. Ob tem pa moram poudariti, da sem se sam s to problematiko seznanil ob primopredaji, ko sem septembra prevzel dolžnosti ministra za notranje zadeve. Ker je kronologija zadeve izbrisani dolga in pravno zelo kompleksna, mi dovolite, da na začetku poudarim najbolj ključne dogodke v tej zadevi.

Julija 2006 je 11 pritožnikov, ki so bili v Sloveniji izbrisani iz registra stalnega prebivalstva, vložilo pritožbo na Evropsko sodišče za človekove pravice zaradi kršitev Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Evropsko sodišče za človekove pravice je v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji ocenjevalo, ali so bile pritožnikom zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva kršene pravice, ki jih varuje imenovana konvencija. In sicer, ali jim je bila kršena pravica iz 8. člena, to je pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, iz 13. člena, to je pravica do učinkovitega pravnega sredstva, in pravica iz 14. člena, ki določa prepoved diskriminacije. Veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice je dne 26. 6. 2012 izdal

pilotno sodbo in Sloveniji naložil, da v roku enega leta sprejme sistem odškodnin za vse osebe, ki pridejo v poštev kot žrtve ravnanja Slovenije. Ob tem je Veliki senat sam prisodil odškodnino za nepremoženjsko škodo šestim pritožnikom, vsakemu po 20 tisoč evrov, in nadalje razsodil, da mora Slovenija v treh mesecih šestim pritožnikom izplačati tudi odškodnino za premoženjsko škodo.

Državni zbor Republike Slovenije je na seji dne 21. 11. 2013 sprejel Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, ki je začel veljati 18. 12. 2013, uporabljati pa se je začel 18. 6. 2014. Ustavno sodišče je marca letos odločilo o neustavnosti 12. člena odškodninskega zakona. S tem členom je bila omejena višina denarne odškodnine, ki se upravičencu lahko določi v sodnem postopku. Z navedeno odločbo Ustavnega sodišča je zakonodajalcu dana tudi možnost, da v 9-mesečnem roku, ki se izteče 13. 1. 2019, sprejme novo zakonsko ureditev, s katero bo drugače urejena denarna odškodnina za škodo, povzročeno zaradi izbrisa, ki se upravičencem določi v sodnem postopku.

Prejšnja Vlada je junija letos imenovala medresorsko delovno skupino za pripravo predlogov možnih rešitev za izvršitev odločbe Ustavnega sodišča, ki je pripravila štiri osnovne rešitve. Nato je Vlada Republike Slovenije 3. 12. 2018 obravnavala in določila besedilo Predloga zakona o spremembi Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. S tem spremembam zakona se bo odpravila omejitev višine denarne odškodnine določene v 12. členu in na novo uredile obresti, ki se upravičencem določajo v sodnem postopku.

Pred vami je predlog zakona, po katerem bodo upravičenci upravičeni do plačila celotne glavnice za škodo, ugotovljeno v sodnem postopku. Omejene pa bodo obresti, ki bi se upravičencem lahko določile v sodnem postopku, in sicer se bodo obresti omejile na višino glavnice, saj je to upravičeno glede na stanje in vzdržnost proračuna. Po podatkih državnega odvetništva znesek 339 tožbenih zahtevkov znaša približno 26 milijonov evrov, obresti do višine glavnice pa še enkrat toliko, kar je skupno nekaj manj kot 52 milijonov evrov. Upravičenci pa lahko svoje zahtevke do konca glavne obravnave še zvišajo.

Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke in poslanci! Ob pripravi zakonodajne rešitve, ki sem jo pravkar predstavil, smo na Vladi izhajali iz treh osnovnih stališč, ki so v tej zadevi ključna: da mora biti rešitev vzdržna za naš proračun, da moramo odločbo Ustavnega sodišča spoštovati in jo izvršiti, da se vprašanje izbrisanih dokončno ustrezno reši. Želim si, da bi bila to tudi vodila današnje razprave in končne odločitve. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Lista Marjana Šarca, zanjo Nina Maurovič. Izvoli.

NINA MAUROVIČ (PS LMŠ): Hvala lepa za besedo. Spoštovane in spoštovani!

Vlada je Državnemu zboru predložila Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, katerega cilj je, da Republika Slovenija po dolgih letih enkrat za vselej ustrezno uredi problematiko tako imenovanih izbranih. Konkretno predlog poenoti sheme izplačevanja denarnih odškodnin osebam, ki so vložile zahteve za povračilo pred in po uveljavitvi predmetnega zakona. Republika Slovenija je namreč v letu 2013 sprejela Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. Ta v 12. členu določa, da je skupna višina denarne odškodnine za povzročeno škodo zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva, ki se lahko določi v sodnem postopku skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, omejena do trikratnika zneska denarne odškodnine, ki je lahko upravičencu določena v upravnem postopku.

Ustavno sodišče Republike Slovenije je marca letos delno razveljavilo to določbo, saj je bilo mnenja, da 12. člen neenakovredno obravnava osebe, ki so vložile odškodninske zahteve pred uveljavitvijo zakona, tako imenovana prva skupina oškodovancev, in osebe, ki so zahteve vložile po uveljavitvi zakona, tako imenovana druga skupina oškodovancev. Tako je odločilo, da 12. člen za osebe druge skupine oškodovancev, torej teh, ki so vložili zahteve za denarno nadomestilo po uveljavitvi zakona, ne velja, saj je bilo mnenja, da se je predmetnim osebam poslabšal pravni položaj. Navedene osebe so namreč pričakovale pravico do odškodnine na podlagi 26. člena Ustave, po drugi strani pa je zakonodajalec spremenil pogoje med trajanjem sodnega postopka. Ustavno sodišče je zakonodajalcu omogočilo, da do 14. januarja 2019 sprejeme ukrepe oziroma novo zakonsko ureditev za tako imenovano drugo skupino oškodovancev. Če zakonodajalec ustreznih ukrepov ne sprejme, po navedenem datumu 12. člen predmetnega zakona za navedene osebe ne bo več veljal in bodo obravnavane enako kot osebe iz tako imenovane prve skupine oškodovancev.

Novela zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, ki ga tokrat predlaga Vlada, spreminja 12. člen zakona na način, da odpravlja omejitve trikratnika zneska denarne odškodnine, skupaj z zakonskimi obrestmi. V predlogu se višina odškodnine več ne omejuje. Omejuje pa se višina zamudnih obresti glede na višino glavnice. Predlog spremembe ne velja za osebe, ki so vložile odškodninske zahteve pred

uveljavitvijo zakona, tako imenovana prva skupina oškodovancev. Prvotna zakonska določba, ki odškodninski zahtevek omejuje, je po mnenju predlagatelja za nazaj posegla v njihovo že pridobljeno pravico do popolne odškodnine in je torej retroaktivno posegla v njihov pravni položaj.

S potrditvijo predloga se odpravljata pavšalni način obravnave oškodovancev in se jih obravnava individualno ter se jim na podlagi slednje tudi določi višina odškodnine. Posledice zavrnitve predloga spremenjenega 12. člena bi pomenile nevzdržno obremenitev javnega sistema financ, saj bi zamudne obresti za premoženjsko in nepremoženjsko škodo lahko nekajkrat presegle vrednost glavnice.

V iskrenem upanju, da bo država po več kot desetletju ustrezno uredila omenjeno problematiko, bomo v Poslanski skupini Liste Marjana Šarca predlog novele zakona tudi podprli.

PODPREDESENIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

Izvoli.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovani minister, kolegice in kolegi!

Veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice je v zadevi Kurić in drugi iz leta 2012 v delu glede plačila odškodnin izbranim iz registra stalnega prebivalstva sprejel pilotno sodbo in Sloveniji naložil, da v enem letu sprejme sistem odškodnin za vse osebe, ki pridejo v poštev kot žrtve ravnanja Republike Slovenije. Veliki senat je poudaril, da pritožniki, ki so sicer dobili dovoljenje za stalno prebivanje tudi z veljavnostjo za nazaj, v Republiki Sloveniji niso prejeli nikakršnega povračila za škodo, ki jim je nastala zaradi izbrisa. Prav tako sodba pravi, da je glede na trenutno stanje možnost, da bi dobili odškodnine v Republiki Sloveniji v pravnem postopku pred sodišči ali pri Državnem pravobranilstvu Republike Slovenije, še vedno zelo majhna. Razlog za tak položaj je sistemsko v pomanjkljivem pravnem redu naše države, zaradi katere je celi skupini izbranih zanikana pravica do odškodnine zaradi kršitve njihovih temeljnih pravic.

Republika Slovenija je morala vsled izvršitve sodbo Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice z zakonom vzpostaviti odškodninsko shemo in sistemsko urediti povračilo škode izbranim, katerim so bile zaradi izbrisa kršene temeljne človekove pravice.

Na podlagi navedenega je bil v Državnem zboru novembra leta 2013 sprejet Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivališča. Predlog zakona smo Socialni demokrati skupaj s

koalicijskimi partnerji podprli in ga tekom sprejemanja tudi dopolnjevali. Je pa treba na tem mestu vendarle povedati, da smo ta zakon sprejeli po preteku roka, ki nam ga je določil Veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice. Tudi zato, ker na strani neke druge vlade, nekega ministra, ni bilo ne razumevanja ne pripravljenosti za ureditev tega madeža naše države. Ob takratnem sprejetju zakona za popravilo krivic izbrisanim smo se Socialni demokrati zavedali, da zakonsko rešitev prizadeti ne bodo sprejeli z odprtimi rokami in da nas morda še čaka razprava o tej temi. Še več; že marca 2014 je Društvo izbrisanih prebivalcev Slovenije na Ustavno sodišče poslalo pobudo za oceno ustavnosti zakona. Ustavno sodišče je odločilo, da 12. člen v zvezi s prvim odstavkom 28. člena Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, razveljavi, če se nanaša na oškodovance, ki so odškodninske zahtevke zoper državo vložili pred začetkom uporabe tega zakona in katerih zahtevki do tedaj niso bili zastarani, in da se 12. člen izpodbijanega zakona v obsegu, ki ni zajet s prejšnjo točko, tudi razveljavi. Izrek iz obeh točk začne učinkovati devet mesecev po objavi odločitve v Uradnem listu. Ta rok se izteče v sredini januarja naslednjega leta, natančneje 13. januarja 2019.

Tako je pred nami novela Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivališča, s katero se skladno z odločbo Ustavnega sodišča z dne 15. 3. 2018 uredi denarna odškodnina za škodo, povzročeno zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva, ki se upravičencem določi v sodnem postopku. V spremenjenem 12. členu tega zakona je tako odpravljena omejitev višine denarne odškodnine, zamudne obresti pa se upravičencem določajo v sodnem postopku, a so omejene na višino glavnice. Predlagatelj to rešitev naslavlja na odločitev Ustavnega sodišča, ki je presojalo omejitev zamudnih obresti in zavzelo stališče, da omejitev teh ni v neskladju z Ustavo Republike Slovenije.

Socialni demokrati bomo sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo podprli, a želimo še povedati nekaj. Zgodba o izbrisanih sega daleč v februar 1992. leta. Bivša predsednica Ustavnega sodišča dr. Dragica Wedam Lukić, je dejala, citiram, »izbris ni bil naključen, država je ravnala sistematično«. In pravzaprav je to žalostno bistvo tega problema, ki se vleče že praktično celotno obdobje naše države. In to kljub temu, da je takratna oblast ob osamosvojitvenih procesih kot tudi takratna vlada ob sprejemanju osamosvojitvene zakonodaje v teh prostorih takratni skupščini zagotavljala, da vsebine zakonodaje posameznikom v ničemer ne bo poslabšala položaja in da bodo ohranili status, ki so ga imeli. To piše tudi v Temeljni ustavni listini o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. »Republika Slovenija zagotavlja varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin

vsem osebam na ozemlju Republike Slovenije, ne glede na njihovo narodno pripadnost, brez sleherne diskriminacije, skladno z Ustavo Republike Slovenije in njenimi veljavnimi mednarodnimi pogodbami.« Ja, to je zapisano v prvem odstavku tretjega razdelka poglavja Temeljne ustavne listine. Kljub temu da je o izbrisanih v naših magnetogramih zapisano na milijone besed, ki so jih poslanke in poslanci in jih tudi izrekamo na izrednih, rednih sejah matičnih delovnih teles in tudi Državnega zbora ob obravnavanju zakonov, ustavnih zakonov, interpelacijah, zastavljenih vprašanjih ministrom in ministricam, ob zahtevah za referendum in tako naprej – madež osamosvojitvenih procesov je ostal še vedno nerešen.

Socialni demokrati smo se ves čas trudili in si prizadevali k ureditvi položaja izbrisanih, ob tem pa smo bili ves čas napadeni, da zagovarjamo napačne ljudi, napačne posameznike.

Spoštovani! Naj ne bo naš motiv danes nerazumevanje problematike izbrisanih, kot vse dni doslej, a morda sram, da država tega vprašanja že ni uredila prej. Naj bosta prva motiva človečnost in razumevanje, predvsem pa moralna obveza, da enkrat za vselej zmoremo zbrati pravšnji pogum in odpraviti krivice izbrisanim. Krivice, ki se ne bi smele zgoditi, še manj pa, kar je na tem mestu še bolj pomembneje za nas, nadaljevati, ignorirati ali zmanjševati njihov pomen.

Zberimo danes ta pogum in podprimo ta zakon. To ni naša dolžnost, temveč je naša moralna obveza in odgovornost ne samo do izbrisanih, temveč tudi do naših državljanov in državljanov, tudi do prihodnjih narodov, ki jim moramo dati možnost na naših napakah se učiti, predvsem pa biti sposobni napake priznati in jih tudi odpraviti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina SMC, zanjo Jani Möderndorfer.

Izvoli.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Dober dan!

To je tema, ob kateri človek vedno postane žalosten. Žalosten zato, ker se vedno bolj in bolj vidi, da še vedno nekateri bi radi trgovali ali se celo hvalili ob tej temi, kdo je kaj naredil ali pa ni naredil, da seveda do tega ne bi prišlo oziroma da je sploh prišlo.

Dva mandata nazaj smo imeli burno razpravo v tem državnem zboru, kako popraviti krivice, ki so se zgodile, minister, ne 2006, ampak 1992. leta, in zgodovinski spomin nam mora seči vsakič znova, kadar se odpre ta tema, od začetka. Od začetka zato, da tudi lažje razumemo, o čem se sploh pogovarjamo, še posebej zato, ker sedi v tem parlamentu dve tretjini poslancev, ki se s tem vprašanjem niso nikoli ukvarjali. To so dejstva. Zato mogoče težje razumejo ali pa ne razumejo, zakaj se sploh

moramo o tem pogovarjati. Dejstvo je, da je nekdo 1992. leta zavestno, tako kot je moja predhodnica povedala v svojem stališču, ko je citirala bivšo ustavno sodnico, zavestno in načrtno, sistematično izbrisal 25 tisoč ljudi, približno 25 tisoč ljudi, iz registra in jih spravil v tako imenovano situacijo znamenitega filma Nikogaršnja zemlja. Samo s to razliko, da ta film je bil narejen in se je večina ljudi ob tej tragikomični zgodbi celo smejala, ti ljudje pa niti na zemlji niso več bili, ampak so bili nekje med nebom in zemljo, ker niso več obstajali.

Že ob zadnji razpravi, ki je bila v Državnem zboru, ko smo sprejeli ta zakon, so obstajali celo zagovorniki in celo posamezni poslanci, ki so trdili, da gre za tako imenovani upravičeni izbris. To so bile besede, ki so bile grozljive za slišati, kaj šele za razumeti in doživeti, ki so jih v resnici doživeli samo ljudje, ki so bili dejansko izbrisani. To, kar je bolj pomembno od tega, je, da obžalujem, da ko smo sprejeli zakon in je ta zakon tudi komentiral tako ESČP kot Svet Evrope, da je zadovoljivo urejen, se je Ustavno sodišče odločilo in odprlo vprašanje, ki je pravzaprav postavilo sedaj te iste izbrisane v neenakovreden položaj. Kar pomeni, da je ponovno odprlo zgodbo, katero pač preprosto je treba urediti. Cena za to, ki jo plačujemo, seveda, jo plačujemo vsi državljani Republike Slovenije, najmanj pa tisti, ki so to povzročili. Najmanj! In najmanj so zaslužni, da sploh spregovorijo o tej temi, ker bi bilo boljše, če bi samo molčali. Še posebej zato, ker se do danes nihče tem ljudem niti opravičil ni. Ves čas se govori samo še o denarju in kako je to grozno drago za državljane. V bistvu pa se je zgodil genocid, pa če je komu to všeč ali pa ne, ampak na sodoben, elektronski način: Zbrišem te!

V SMC s tovrstnimi zgodbami ne bomo trgovali ne v preteklosti, ne sedaj, ne v prihodnje niti ne mislimo tekmovali. Predloge stališča Vlade bomo sprejeli in samo pobožno upamo lahko, da je to tema, o kateri ne bomo več razpravljali. Vendar glede na odločitve Kolegija, ker so nekateri želeli o tem razpravljati dlje časa in večkrat, bomo, žal, primorani večkrat spet govoriti o tej temi. Kaj več v razpravi.

V SMC bomo pa to podprli.

PODPRESEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanj dr. Matej T. Vatovec.

DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC (PS Levica): Hvala lepa, podpredsednik. Lep pozdrav vsem!

26. februarja prihodnje leto bo minilo 27 let, odkar se je na slovensko zgodovino zgrnil verjetno ena najtemnejših senc. 27 let od tega, ko je politika, kot smo že slišali, zavestno in predvsem načrtno iz registra stalnega prebivalstva izbrisala 25 tisoč 671 oseb. Dobesedno izbrisala! Zanikala je njihov obstoj, to je to, kar je naredila. Po tem protiustavnem nedopustnem dogodku pa je država potrebovala 21 let – 21 let! –, da je izbrisanim omogočila, da

od države izterjajo odškodnino in še to ne na tak način, kot bi seveda morala. V prvih 21 letih od izbrisa se je dogajalo vse drugo, razen iskanja rešitev za popravilo teh krivic, ki so se zgodile. Tisti, ki so izbris naročili in izvedli, so se želeli temu na vsak način izogniti, celo z ustavnim zakonom.

Danes kljub temu sedijo nekateri v tej dvorani, za zločin, ki so ga zakrivali, pa seveda nikoli ni nihče odgovarjal, še manj pa plačal. O tem, kaj naj država naredi z izbrisanimi, so večkrat zahtevali celo na referendumu. Diskurz, ki je vse to spremljal, pa je bil zelo podoben temu, kar danes spremljamo, ko se pogovarjamo o beguncih ali migrantih. Od označevanja za, citiram, »izmečke, okupatorje, agresorje in tako dalje« – bolje, da se na tej točki ustavim –, do pošiljanja na vlake in podobne stvari. Desnica jim je na referendumu celo želela odvzeti državljanstvo. To, da so bili enkrat izbrisani, za njih ni bilo dovolj; izbrisane so želeli izbrisati še drugič. Za iskanje rešitev za popravilo storjenih krivic pa na drugi strani prav tako ni bilo zanimanja. Takrat bi namreč še lahko govorili o popravilu krivic, danes lahko govorimo samo še o primerni odškodnini za vse gorje, ki jim ga je povzročila država.

Ni bila torej dovolj prva odločba Ustavnega sodišča niti druga, niso pomagali pozivi javnosti, stroke, tujih in domačih organizacij za varstvo človekovih pravic, pomagali niso niti protesti, pozivi in kriki na pomoč tistih, ki so 26. februarja 1992 za državo preprosto prenehali obstajati. Šele potem, ko je bila Slovenija obsojena tudi pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, se je začelo razmišljati o tem, da je nekaj treba narediti, pa še to v prvi vrsti zaradi želje po omejitvi finančnih posledic, ki bi lahko državo doletele, in ne toliko zaradi odkrite želje po dokončni ureditvi statusa in dodelitvi ustreznih odškodnin.

Kako se je ureditve tega vprašanja v takratni vladi Alenke Bratušek lotil minister Gregor Virant? Tako, da imamo danes več kategorij izbrisanih. Ne le to; po skoraj sedemindvajsetih letih še danes med nami živijo osebe, ki si niti statusa niso mogle urediti, kaj šele, da bi bile upravičene do odškodnine.

26. februarja 1992 je bilo torej iz registra prebivalstva izbrisanih 25 tisoč 671 oseb. Zakon iz leta 2013 naslavlja zgolj 12 tisoč oseb, torej, slabo polovico. Gre za že znan manevar, s katerim država varčuje na marsikaterem področju. Dajmo najprej ljudem pravice, ki jim pripadajo, ampak pot do njih zastavimo na takšen način, da jih bo dejansko lahko uveljavila čim manjša skupina ljudi.

Od teh 12 tisoč upravičencev je tako zahteve za prvi del odškodnine, ki je bila določena v obliki sramotno nizke rente, vložilo 18 tisoč 175 oseb. Pozitivno rešenih je bilo zgolj 5 tisoč 791 in krog se manjša. Teh 5 tisoč 791 je nato lahko zahtevalo še drugi del odškodnine v sodnem postopku. Ker je postopek zapleten, dolgotrajen in seveda tudi drag, se je za ta korak

odločilo le malo upravičencev in zakon, ki ga obravnavamo danes, se nanaša natančno na ta del. Ustavno sodišče je ugotovilo, da je omejitev višine odškodnine protiustavno. Pri tem je poleg politike še Ustavno sodišče s to odločbo izbrisane razdelilo na dve kategoriji; za eno kategorijo je višino odškodnine odpravilo, za drugo pa je določilo devetmesečno prehodno obdobje. To obdobje se izteče 14. januarja, Vlada pa bi seveda tudi v tem delu rada nekaj privarčevala, zato namesto omejitve višine odškodnine predlaga omejitev višine zamudnih obresti. Danes torej govorimo le še o 339 osebah. 339 od vseh 25 tisoč 671 oseb, ki so bile izbrisane. Če želite, nekaj več kot 1,3 odstotka vseh izbranih.

Po 27 letih sramote imamo tako namesto celovite rešitve, dosledne poprave krivic in določitve primerne odškodnine več kategorij izbranih. Imamo tiste, ki so ostali brez statusa, in tiste, ki so si status imeli možnost urediti. Imamo tiste, ki so lahko zahtevali odškodnino v upravnem postopku, in tiste, ki jih zakon ni opredelil kot upravičence. Imamo tiste, ki so imeli dovolj denarja in volje, da so od države terjali tudi drugi del odškodnine pred sodišče, in tiste, ki si tega enostavno niso mogli privoščiti. Imamo tiste, ki so tožbe vložili pred letom 2013, in tiste, ki so jih vložili po letu 2013. In nazadnje tiste, ki jim je bila dosojena odškodnina pred odločitvijo Ustavnega sodišča, in tiste, ki so jim bile dodeljene kasneje.

Z današnjim zakonom bomo dodali še eno dodatno razlikovanje. Tiste, ki so se uspeli prebiti do zadnje ovire pred primerno odškodnino, bomo razdelili na tiste, ki jim bo dosojena odškodnina brez omejitev, in tiste, ki jim bo dosojena odškodnina z omejenimi zakonitimi obrestmi.

Namesto odprave krivic torej tudi z današnjim zakonom ustvarjamo nove. V Levici zakona zato ne bomo podprli.

Kar se tiče konkretno teh 339 zahtevkov, menimo, da bi bil zakon upravičen zgolj v enem primeru, če bi se z njim želelo zagotoviti odškodnine brez omejitev višine pred iztekom obdobja, ki ga je določilo Ustavno sodišče. Ker se to obdobje izteče že 14. januarja, je tudi za takšno rešitev praktično že prepozno. Kakršnokoli dodatno varčevanje na račun izbranih je za nas nesprejemljivo. Ne pozabite, zamudne obresti so tako visoke izključno in zgolj zaradi tega, ker država ni opravila svoje temeljne dolžnosti. Izbris se ni zgodil kar tako, šlo je za načrten in premišljen zločin takratne politike in vseh politik zadnjih 27 let, ki za to niso prevzele odgovornosti.

Glede na vsa omenjena dejstva je jasno, da smo v teh 27 letih, namesto da bi rešili ali pa skušali reševati položaj in status izbranih, ustvarjali nove in nove krivice. Del teh krivic odpade tako na zakon iz leta 2013 kot tudi na današnjo novelo. Glede na opozorila o še drugih spornih določbah zakona pa je strah, da

o zločinu, ki so ga storile takratne oblasti, tudi danes ne govorimo zadnjič, vsekakor utemeljen.

V Levici smo mnjenja, da če želimo vsaj deloma slišati pravico, tako kot smo slišali danes s strani Vlade in koalicijskih poslancev, je najbolje, da se ta zakon ne sprejme, da se pusti, da izteče rok in da v bistvu se 12. člen prekliče kar po odločbi Ustavnega sodišča. Hvala.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati, zanjo Aleksander Reberšek.

Izvoli.

ALEKSANDER REBERŠEK (PS NSi): Spoštovani predsedujoči, spoštovane poslanke, poslanci, spoštovani minister!

V Novi Sloveniji sprejetja Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, konec leta 2013 nismo podprli. Pa ne zato, ker ne bi želeli izpolniti sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je ugotovilo, da zaradi sistemske pomanjkljivosti vsi izbrisani ne bi mogli dobiti odškodnin. Razlog je bil v neprimerni in škodljivi rešitvi za državo Slovenijo in zlasti za slovenski proračun.

Tudi danes je naše stališče enako, zakon je po svojem konceptu v nasprotju s pravili odškodninskega prava, ki so urejena v Obligacijskem zakoniku. Gre za izključitev pravil o individualni obravnavi vsakega posameznega primera izbrisa, razloga za izbris in tudi pravil o morebitni deljeni odgovornosti. Prepričani smo namreč, da gre pri številnih izbranih osebah za primere, ko so te osebe s svojim ravnanjem ali opustitvijo ravnanja same povzročile nastanek škode. Zakon namreč daje pravico do odškodnine vsakemu od izbranih, ne glede na njegov interes in prizadevanje za pravočasno ustrezno ureditev njegovega statusa.

Naj ponovimo, številni izbrisani so ob osamosvojitvi Slovenije celo zapustili in prebivali v kateri od republik bivše Jugoslavije, v Slovenijo pa so vrnili šele, ko so izvedeli za možnost odškodnine in zgolj s tem namenom zaprosili za ureditev svojega statusa. Taka rešitev je nepravilna do tistih tako imenovanih izbranih, ki so po osamosvojitvi Republike Slovenije spoštovali naš pravni red in so si svoj status uredili: bodisi so zaprosili za državljanstvo Republike Slovenije ali si uredili status tujca.

Takratni minister Gregor Virant je pojasnjeval, da je krog upravičencev določen premišljeno, žal to ne drži. Odškodnina tako rekoč pripada vsem, ki so si na katerikoli pravni podlagi pridobili status in brez ugotavljanja dejanskega stanja, zakaj je pri posamezniku prišlo do izbrisa, kje se je v tem času nahajal in katere konkretne aktivnosti je storil, da bi si uredil svoj status v Republiki Sloveniji. Ugotavljanje teh razlogov pa je po našem mnenju bistvenega pomena, da bi bila

odškodnina izplačana tistim osebam, ki so do nje dejansko upravičene.

Današnji predlog spremembe tega zakona prinaša le izvršitev odločbe Ustavnega sodišča, ki je marca letos ugotovilo protiustavnost omejitve višine denarne odškodnine, ki se lahko določi upravičencu v sodnem postopku za premoženjsko in nepremoženjsko škodo. Gre za upravičence, ki so zahtevke vložili po začetku uporabe zakona. Vlada je namreč imela na voljo 9 mesecev, da zakon spremeni. Te domače naloge ni pravočasno opravila. Tudi nujni postopek pet pred 12 ne bi odpravil v osnovi zgrešenega koncepta zakona, ki temelji na priznanju pavšalne odškodnine za vse izbrisane, ne glede na vzrok, zakaj si posameznik svojega statusa v predpisanem roku ni uredil.

V Novi Sloveniji tudi danes zagovarjamo stališče, da bi morala država poravnati krivice in plačati odškodnine, vendar le tistim, ki si svojega statusa brez svoje krivde res niso mogli urediti, in ne tistim, ki so Slovenijo kot domovino nekoč že zavrnili. Ta dejstva pa bi morali ugotavljati za vsakega posameznika posebej v individualnem postopku za priznanja odškodnine. Predlogu zakona ne bomo nasprotovali.

PODPREDSEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek, zanjo Andrej Šušmelj. Izvoli.

ANDREJ ŠUŠMELJ (PS SAB): Spoštovani!

Zgodba o izbrisanih je ena najbolj žalostnih zgodb naše mlade države iz dveh razlogov. Prvič zaradi samega dejanja izbrisa, drugo polovico pa žal predstavlja čas, potreben za reševanje, in zgodba še vedno po skoraj 30 letih ni končana. Bliža se 30. obletnica izbrisa in dejstvo je, da je bila nekaterim storjena huda krivica, torej da je bil izbris oseb iz registra stalnega prebivalstva brez pravne podlage, kot je že leta 1999 ugotovilo Ustavno sodišče. Zato smo v Poslanski skupini Stranke Alenke Bratušek mnenja, da je to poglavje treba čim prej uspešno zaključiti in urediti odškodnine.

10 izbrisanih je leta 2006 poiskalo pravico tudi na Evropskem sodišču za človekove pravice, ki je leta 2012 izdalo pilotno sodbo, s katero je ugotovilo, da so bile pritožnikom kršene pravice in temeljne svoboščine. Republikli Sloveniji je Veliki senat leta 2013 naložil, da mora v roku enega leta sprejeti sistem odškodnin za vse osebe, ki so bile oškodovane z ravnanjem države. No, leta 2013 je bil sprejet zakon, s katerim naj bi se uredile odškodnine izbrisanim in s tem popravile kršitve človekovih pravic. Zakon ureja pravico do denarne odškodnine upravičencev in pravico do drugih oblik pravičnega zadoščenja. Takrat je tudi Evropsko sodišče za človekove pravice ocenilo, da je Republika Slovenija s tem zakonom

zadostila zahtevam iz pilotne sodbe in zadevo ustrezno rešila na nacionalni ravni.

Po omenjenem zakonu, ki je začel veljati leta 2014, imajo upravičenci možnost uveljavljati odškodnino v upravnem ali sodnem postopku. Višino denarne odškodnine v sodnem postopku je zakon omejil na trikratnik zneska denarne odškodnine, ki je lahko določena v upravnem postopku. Po mnenju takratne vlade je bila omejitev višine denarne odškodnine nujen, primeren in sorazmeren ukrep glede na takratno finančno stanje in zmožnosti Republike Slovenije. Izplačilo odškodnin bi namreč lahko ogrozilo zagotavljanje pravic drugih državljanov, zlasti s socialnega področja. Takega mnenja smo v Poslanski skupini Stranke Alenke Bratušek še danes – velja posebej kolegicam in kolegom iz Levice –, da ne morejo biti pravice izbrisanih popolnoma nad pravicami drugih državljanov, zlasti pravicami s socialnega področja. Vendar je Ustavno sodišče marca letos razsodilo, da je 12. člen Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, protiustaven in zakonodajalcu naložilo, da v roku devetih mesecev sprejme novo zakonsko ureditev. No, ta rok se bo iztekel januarja, zato je nujno, da zdaj v tem roku končno ustrezno uredimo to zgodbo.

Predlagana ureditev odpravlja omejitev višine denarne odškodnine in bo dopuščala individualno presojo vsakega posameznega zahtevka. To pomeni, da bodo morali upravičenci tudi dokazati obstoj in obseg škode ter vzročno povezavo med zatrjevano kršitvijo in povzročeno škodo, in to za vsak primer posebej. Tako obstaja možnost, da nekateri pritožniki s svojimi zahtevki pred sodišči ne bodo uspeli. Vendar pa ta predlog zakona na novo določa omejitev zamudnih zakonskih obresti. Ustavno sodišče je v eni izmed svojih odločb zavzelo stališče, da sama omejitev zamudnih obresti ni v nasprotju z ustavo.

V naši poslanski skupini menimo, da bo z odpravo omejitve višine denarne odškodnine zadoščeno pravici. Se pa seveda strinjamo z omejitvijo zakonskih zamudnih obresti, ker bi lahko njihova vrednost bistveno narasla in bi lahko pomenila tudi obremenitev proračuna v višini 53 milijonov evrov. Finančno stanje naše države tudi sedaj, pet let kasneje, še ni rožnato. Poleg pravice posameznikov do povračila škode pa je treba pretehtati tudi javni interes in najti neko ravnovesje. Zakonske zamudne obresti bi namreč lahko po mnenju predlagatelja večkrat presegle glavnico, to pa bi pustilo posledice na finančnih sposobnostih države. Trenutna ocena zahtevkov po odpravi omejitve znaša torej nekaj več kot 53 milijonov evrov in če ne bomo upoštevali omejitve obresti, lahko ta znesek vrtoglavo naraste, kar bi bilo neodgovorno do ostalih državljanov Republike Slovenije. Omejitev obresti je po našem mnenju ukrep, ki je nujno potreben, da se prepreči ogrožanje drugih

človekovih pravic, ki jih je država dolžna zagotavljati svojim državljanom.

Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek bo zato takšno spremembo zakona podprla. Hvala.

PODPREDSIEDNIK JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo Robert Polnar.

Izvoli.

ROBERT POLNAR (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Gospe poslanke in gospodje poslanci!

Že več kot četrto stoletje je minilo od dne, ko je takratna slovenska oblast iz registra stalnega prebivalstva izbrisala preko 25 tisoč prebivalcev; izbrisala zato, ker si ti ljudje poprej v šestih mesecih niso uredili statusa slovenskega državljanstva. V vseh teh letih se je Državni zbor veliko in obširno ukvarjal z zadevo. Med drugim je odločal tudi o dveh interpelacijah zoper ministra in zoper ministrico za notranje zadeve in ustanovil preiskovalno komisijo. Sprejel je tudi tako imenovani tehnični zakon o izbrisanih, o katerem je bil izveden referendum. Veliko prelomnico v razreševanju zadeve pa predstavlja odločba Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Kurić in drugi proti Sloveniji. Zaradi izvršitve omenjene sodbe je morala Republika Slovenija vzpostaviti odškodninsko shemo za izbrisane.

Tako je Državni zbor pred dobrimi petimi leti sprejel zakon, s katerim omogoča uveljavljanje denarne odškodnine kot povračilo škode v okviru upravnega postopka za vsak mesec izbrisa, uveljavljanje povračila škode v sodnem postopku in druge vrste pravičnega zadoščenja, ki se izražajo tako v materialnopravnih kot drugih ugodnostih za upravičence na različnih področjih. Pri določitvi meril za odmero denarne odškodnine in njeno omejitev je moral predlagatelj takrat upoštevati predvsem kritično stanje javnih financ, ki je bilo predvsem posledica učinkov finančne in gospodarske krize. Kakršnokoli drugačno ravnanje bi v tistih trenutkih lahko pomenilo tveganje za zagotavljanje ustavno določenega načela socialne države. Z zakonom se je tako uredilo povračilo škode izbrisanim. Omenjeni Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, se je začel uporabljati junija 2014. V Strasbourgu je bila dve leti kasneje sprejeta ugotovitev, da so bile s tem izpolnjene zahteve, ki so izhajale iz sodbe proti Sloveniji. Vendar s tem poglavja o izbrisanih še ni bilo mogoče prepustiti zgodovini. Spomladi letos je namreč Ustavno sodišče na podlagi zahteve za oceno ustavnosti, ki so jo vložila tri slovenska sodišča – eno okrajno in dve okrožni –, razsodilo, da je 12. člen zakona, ki omejuje skupno višino denarne odškodnine, ki se lahko dosodi izbrisanim, protiustaven. Ureditev je razveljavilo, in sicer s takojšnjim

učinkom za tiste, ki so zahtevke vložili pred uveljavitvijo zakona o povračilu škode izbrisanim. Glede ostalih oškodovancev pa je Ustavno sodišče zakonodajalcu dalo devet mesecev časa, da sprejme novo ureditev. V nasprotnem primeru bo namreč razveljavitev omenjenega člena začela veljati za vse oškodovance.

Zato danes obravnavamo predlog spremembe omenjenega zakona, s katerim se odpravlja omejitev višine denarne odškodnine, zamudne obresti, določene v sodnih postopkih, pa se omejuje na višino glavnice. Omejitev teka zamudnih obresti ni v neskladju z ustavo, treba pa jo je uvesti zavoljo primerov, kjer zamudne obresti presegajo glavnico z nekajkratnim multiplikatorjem.

Načelno stališče poslancev v Poslanski skupini Desus je, da je treba odškodnine izbrisanim urediti v skladu z zakonom, zato bomo v Poslanski skupini Desus podprli sklep, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo. Hvala.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ: Hvala lepa.

Stališča Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Dušan Šiško. Izvolite.

DUŠAN ŠIŠKO (PS SNS): Hvala za besedo. Spoštovani podpredsednik, spoštovani minister, lepo pozdravljeni vsi skupaj!

Pod črto gledano ne gre za vprašanje, če izbrisanim odškodnina pripada ali ne. Evropsko sodišče se je izreklo o tem, in za človekove pravice, in jim pripada. Danes pa se pogovarjamo o tem, kakšna naj bodo pravila glede višine odškodnine.

Veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice je prisodil odškodnino izbrisanim za nepremoženjsko škodo v višini 20 tisoč evrov, v nadaljevanju obravnavanja zadev pa je prisodil odškodnino za premoženjsko škodo v znesku 30 tisoč evrov. Tako opevana Evropa je prisodila po glavi izbrisane skupni znesek odškodnine 50 tisoč evrov. Po stališču Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice je pravična – bom poudaril ponovno besedo pravična – odškodnina 50 tisoč evrov.

Odbor ministrov Sveta Evrope za nadzor nad izvrševanjem sodb Evropskega sodišča za človekove pravice je sklenil, da je Republika Slovenija zadostila zahteva sodb Evropskega sodišča – in ga danes obravnavamo. Torej, v očeh Evrope je vse v najlepšem redu. Pri nas, v naši ljubi deželi pa tega očitno ne vidimo tako, ker je ponovno treba poskrbeti za druge, šele na koncu pa za Slovence. Želim, da vsi, ki spremljate to sejo, in novinarji, veste, da se je Evropa odločila za pravično odškodnino, in sicer v višini 50 tisoč evrov. Kaj se pa dogaja v naši državi, pa bom povedal sedaj. Naši veleumni predvsem pravniki

očitno menijo, da ta znesek ni pravičen in ga je treba ojačati. Okrožno sodišče v Slovenj Gradcu in Okrožno sodišče v Ljubljani je bolj pametno od Velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice, kjer sedi 17 sodnikov, in je sprožilo postopek za oceno ustavnosti zakona, zaradi katerega smo danes tukaj. Evropa jasno pove, vse ste uredili odlično, naši pa se s tem ne strinjajo in se odločijo, da dajmo izbrisanim še več, kot jim je prisodila Evropa. Kaj to pomeni? To pomeni, da smo danes tukaj, da odločimo, da bo pravičen znesek za tako imenovane izbrisane v Republiki Sloveniji po glavi znašal najmanj 150 tisoč evrov. Spoštovana javnost, to je predlog Vlade, o katerem se danes pogovarjamo. Evropa je ocenila pravičen znesek 50 tisoč evrov po glavi, Vlada predlaga cirka 150 tisoč, torej trikrat več. Pa še več! V predlaganem gradivo niso upoštewane procesne obresti. Vlado sprašujem, kaj je s procesnimi obrestmi, kakšna je njihova višina. Mi lahko kdo odgovori na to vprašanje, saj ne vemo, koliko nas bo na koncu stal en izbrisani? Ocenjujemo, da vsaj trikrat več, kot jim je prisodila Evropa.

V Slovenski nacionalni stranki tokrat res ne razumemo, od kod črpa država sredstva le za izbrane, tokrat so to izbrisani, drugič bodo migranti. Gre za to, da se slovenski narod načrtno finančno izčrpava in se predstavlja zgodba, da je treba šparati. Napaka. Na tem mestu pa je potrebno odpreti razpravo v zvezi s plačilom odškodnine slovenskim državljanom, ki so bili izseljeni med drugo svetovno vojno, spoštovani kolegi in kolegice. Kaj je s temi odškodninami? Denar očitno je, država ga je dobila, izbrisani lahko dobi, lahko dobi migrant, vsi dobijo, samo slovenski človek ne. Zakaj ni prišlo do izplačil odškodnine slovenskim izseljencem vse do danes? Zakaj ni država poskrbela za te ljudi, ki jim je bila tudi kršena človekova pravica, vsaj do zasebne lastnine? Zato, ker je potrebno na Slovencih šparati.

Na tem mestu povem, da v Slovenski nacionalni stranki ne bomo nikoli pristali na povračilo simbolične vojne škode. Nikoli. Zakon, na katerega se nanaša današnji predlog spremembe, je bil sprejet v duhu finančnega stanja Republike Slovenije, zato je bila odškodnina omejena na trikratni znesek. Danes razpravljamo o zakonu, kjer višina odškodnine ni več omejena. Točno te kriterije, ko gre za izbrisane, da škoda ne sme biti omejena, te kriterije bomo v SNS zagovarjali v vseh postopkih, ki zadevajo vojne izseljence med drugo svetovno vojno. Prejšnji zakon je bil dober. To, kar pa danes sprejemamo, je slabo. Vendar bodo nazadnje sodišča tista, ki bodo odločala o višini odškodnin. Upamo le, da bodo odločala pravično.

V Slovenski nacionalni stranki bomo podprli zakon, v katerem je predlagano, da zamudne obresti ne prenehajo teči, ko dosežejo glavnicu. Če ga ne podpremo, pa bodo izbrisani imeli pravico do zamudnih obresti tudi v obsegu presega glavne terjatve. Hvala.

PODPREDESNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil mag. Branko Grims.

Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Spoštovani, vsem prav lep pozdrav!

Danes je v Sloveniji moda preganjanja sovražnega govora. In kaj je sovražni govor? Pravilna definicija sovražnega govora, tako kot se danes vsiljuje preko uradnih institucij, je ena sama. Dejstva, proti katerim levičar ne najde nobenega argumenta več, so sovražni govor. In tega je treba preganjati z vsemi sredstvi.

Dovolite, gospe in gospodje, da vam predstavim dovolj sovražnega govora za nekaj naslednjih dni, tako da boste imeli veliko možnosti za polemike. Kajti govoril bom o dejstvih, ki so preverljiva, dokazljiva in popolnoma jasna, tudi vsakemu med vami.

Prvo dejstvo je, da v Sloveniji pravega epiloga, sodnega epiloga za zločine, storjene med osamosvojitveno vojno s strani agresorjev, okupatorja pod rdečo zvezdo, v nekdanji JLA, nikoli ni bilo. Še več. Tudi zločinci, ki so streljali na civiliste, recimo tisti, ki so tolkli po Gornji Radgoni, ki so ubili znanega pisatelja, pesnika – nič se jim ni zgodilo. Na koncu so bili vsi oproščeni, ne boste verjeli, za vojne zločine. Letala z rdečo zvezdo, agresorja z rdečo zvezdo, so metala kasetne bombe na Slovenijo. To je v mednarodnem pravu vojni zločin, ki ne zastara. Ali je bil kdo obsojen? Ne, gospe in gospodje, nihče ni bil obsojen za agresijo nad Slovenijo. Se pa je zgodilo nekaj, kar se pravzaprav človek vpraša, kako bi imenoval. Namreč, v pripravah na vojno za Slovenijo so oficirji nekdanje JLA svoje družine in njihove kolege pošiljali na jug. To ste vsi dobro vedeli, vsaj tisti, ki se spominjate takratnih časov. V stari Jugoslaviji seveda stalno prebivališče ni bilo tako, kot je danes, ki ima številne pravne dimenzije, tudi posledice. Recimo, ena od zanimivosti takratne ureditve stalnega prebivanja v Sloveniji je bila ta, da če se je nekdo pač odselil dol, se mu tukaj ni bilo treba prijaviti, formalno ja, ampak nič se ni zgodilo, nobenih posledic ni bilo. Lahko se je tudi prijavil v eni drugi republiki, imel še tam stalno prebivališče, pa je v Sloveniji še vedno ostal v evidenci. Te evidence so bile tisto, čemur bi se danes s pravim, takim klenim pravnim jezikom reklo sračje gnezdo. Se pravi, zadeve niso bile ustrezno urejene in hotelo se je to urediti. Zato, da bi po osamosvojitveni vojni, v kateri je Slovenija dosegla veličastno zmago, ki ima izjemen zgodovinski pomen, namreč s tem je narod postal nacija. Postal je lastnik svoje države. Prvič v zgodovini je Slovenija dobila svojo samostojnost. In da bi se to uredilo, so pač objavili, na osnovi takrat sprejetih pravnih ukrepov, pozive, šestmesečni rok, da vsakdo, ki je na ozemlju Republike Slovenije bil v

takratnem obdobju, lahko pridobi slovensko državljanstvo. Gospe in gospodje, ni je države na tem svetu, ki bi tako benevolentno ob svojem nastanku uredila vprašanje državljanstva. Ki bi ga podarila vsem, samo da so prišli in dali vlogo. Šestmesečni rok je strašno dolg, to vsi veste, ki se s pravom ukvarjate. Oglasi so bili na televiziji, celostranski oglasi so bili v časopisih, na radiu, v vseh drugih oblikah, ki si jih izmislite. In velika večina tistih ljudi je to uredila. Ne vsi, večina od tistih, ki niso, najbrž takrat niti v Sloveniji niso bili in zato tega niso uredili. In kaj se je potem zgodilo? Danes so tukaj padale strašne besede: zločin, grozno, trpljenje. Ljudje so bili, kaj? Nič. Samo v evidenci se je preneslo iz evidenc tistih s stalnim prebivališčem v drugo evidenco podatke tistih brez stalnega prebivališča. In potem se je še nekajkrat sprejelo zakone, s katerimi se je omogočilo, da kdorkoli je tudi naknadno želel urediti svoj status, ga je zlahka uredil. Kar pojdite gledat nazaj pravni red Slovenije. Nobena država, še enkrat poudarjam, ni tako benevolentno uredila vprašanja državljanstva ob svojem nastanku. In ne boste verjeli, celo evropske institucije so Slovenijo dajale prvo obdobje po slovenski osamosvojitvi za zgled drugim, kako se to kar najbolj možno ustrezno, benevolentno in pravno korektno uredi. Potem so se začele pritožbe. To vprašanje se je odprlo in takrat smo v SDS predlagali dvakrat ustavni zakon, s katerim bi to uredili enkrat za vselej za nazaj, pa še več drugih možnih pravnih rešitev je bilo v igri. Danes ste tukaj večina na novo, nekateri pa ste vendarle neposredni dediči tistih strank, ki so bile takrat tam v parlamentu, levičarji torej. Kaj so delali levičarji v tistem obdobju? Zelo preprosto, norca so se delali iz tega problema in iz ljudi. Njim se je šlo samo za to, da bi pridobili čim večje število, da bi z njim manipulirali in pa po drugi strani so tukaj videli nove volivce. Mi smo od prvega dne zagovarjali načelo, da če je bila komurkoli storjena v času osamosvojitve škoda, da jo je treba v celoti popraviti. Ampak da seveda nihče, ki je z osamosvojitvijo Slovenije manipuliral, zlasti pa nihče, ki je sodeloval v napadu na samostojno Slovenijo, ne sme iz tega vleči kakršnegakoli dobička. In zato smo zagovarjali strogo individualno obravnavo vsakega primera posebej, medtem ko so levičarji vztrajali brez izjeme, da je to treba kar za vse povprek. Ali je bil res cilj ureditev tega problema? Ne. Cilj je bil posvinjati slovensko osamosvojitve, kajti slovenska osamosvojitve je bila najsvetlejši trenutek v novejšem obdobju slovenskega naroda. Trenutek, ko je bil narod enoten kot nikoli poprej in tudi vsi prebivalci ne samo narod kot tak. Seveda pa ni bila enotna politika – ja, kje pa! Levičarji so držali tako figo v žepu, da si ne predstavljate. Ali veste, kako so bili ključni osamosvojitveni dokumenti sprejeti? Danes, ko se govori o silni enotnosti – enotnost naroda je bila, enotnost politike pa ne, kajti levičarji so blokirali vse, kar so mogli, in ključni osamosvojitveni dokumenti, recimo proračun, ki

je omogočil priprave na obrambo, so bili sprejeti za en sam glas, gospe in gospodje, nekateri za dva, tri, ampak ključni so bili za en sam samcat glas. Toliko o tem, kdo je imel figo v žepu. In ne boste verjeli, da so se ključni ljudje iz LDS sestajali s kontraobveščevalnimi službami JLA še na predvečer osamosvojitve, da bi ja posabotirali stvari. In seveda, ti ljudje so bili potem soočeni s starim slovenskim pregovorom Slaba vest je huda reč. In zato, da bi oprali svojo slabo vest pred javnostjo, so morali upreti prst drugam in zato se je začel problem tako imenovanih izbrisanih napihovati čez vse mere, da bi se posvinjalo slovensko osamosvojitve, da bi se lansiralo tisto floskulo, ki je najbolj odvratna in ki danes najbolj bremeni slovenski razvoj Vsi so isti. Ne, gospe in gospodje, nismo vsi isti, nikoli nismo bili in nikoli ne bomo. Tudi jaz osebno in mnogi z mano smo celo osamosvojitve nosili orožje za samostojno Slovenijo, eni so pa sabotirali. Mimogrede kot zanimivost, jaz še danes nimam niti statusa veterana, pa sem še na posnetkih v tujini z orožjem v rokah. Toliko o tem, kako je bilo s slovensko osamosvojitvijo. Zanimivo. 10 let smo opozarjali: Glejte odškodnine bodo, čas teče, dajmo urediti individualno vsak primer posebej. Levičarji so se delali norca. Ne.

Zato ker je potrebno malo osvežiti spomin, glede na težke besede, ki so prej padale, pojdimo zdaj na nekaj citatov. Milan Kučan, predsednik Republike Slovenije: »Odškodnine niso neposredno vezane z izdajanjem odločb.« Oh, bežite, no. Tone Rop, predsednik Vlade: »Gre za to, da smo želeli bolj natančno urediti to problematiko, nihče ne more, ne bo dobil neupravičene odškodnine, ne bodo izplačevane nerazumne odškodnine« in tako dalje in tako naprej. In ni bil slučaj, da je danes gospa iz SD tako čustveno govorila, Miran Potrč, šef SD: »Izdajanje odločb danes nima nobene zveze s tem, da bi bila na tej podlagi možna odškodnina.« Dajmo to ponoviti. Izdajanje odločb danes nima nobene zveze s tem, da bi bila na tej podlagi možna odškodnina. Pavle Gantar, Zares, danes je naslednica stranke Alenke Bratušek: »Opoziciji, sedanjci, je to samo še argument, da bodo odškodnine. Ne. Odškodnin ne bo.« Dr. Lojze Ude, podpornik Zorana Jankovića in Pozitivne Slovenije, na vprašanje, ali vložitev zahtevka pomeni izplačilo odškodnine: »Absolutno ne.« Gremo naprej. Borut Pahor, sedanji predsednik države, takrat predsednik SD: »Slišim pavšalne ocene, da izdajanje odločb zdaj pomeni, da vsem, ki bomo izdali odločbe, pripada neka odškodnina. To ni res. Odškodnin ne bo.« Franco Juri, Zares, danes Stranka Alenke Bratušek: »Zakon ne predvideva,« ponavljam, ne predvideva, »izplačila odškodnin, kot to neprestano in zavajajoče ponavlja opozicija.« Katarina Kresal, takratna ministrica: »Ker je tudi današnja razprava pokazala, da nekateri še vedno ne razumejo problema izbrisanih, poudarjam, da z ureditvijo statusa izbrisanim le-tem ne bomo

potrjevali državljanstev in jim ne bomo podeljevali odškodnin.« Dajmo to ponoviti, ker je tako lepo: Ne bomo podeljevali državljanstev in jim ne bomo podeljevali odškodnin! Irfan Beširević, sam izbrisani: »Poglejte, odločba ne pomeni, da imamo pravico do odškodnin, in zaradi tega sploh ne razmišljamo o tožbi za odškodnino.« Zanimivo. Spet Katarina Kresal: »SDS je zelo dobra v manipuliranju s svojimi izjavami, vse napovedi glede odškodnin, ki prihajajo, pa so popolnoma neosnovane, demagoške in izmišljene.« To je danes spet aktualno, ko govorimo o nekih drugih zadevah, kajne. No, poglejmo, recimo, Miran Potrč, šef poslanske skupine SD: »Danes oba veva, da Zakon o obligacijah onemogoča vsako uveljavljanje odškodnin nad petimi leti, ker je to absoluten zastaralni rok. In če ne bo nekega novega zakona, ki bi eventualno pravice dal, teh pravic ni. Zato ne strašiti ljudi z odškodninami, raje povejte, koliko bodo stali referendumi.« Glejte, to demagogijo smo pa ravno zdajle poslušali, ko je šlo za vprašanje migrantov in marakeške pogodbe. Važno je, koliko stane referendum. Koliko ste rekli zdaj? 52 milijonov za 15 referendumov denarja. To je pa realno stanje, gospe in gospodje, če verjameš levičarjem, seveda. Aleš Zalar, LDS: »Nikjer ni tistih odškodnin, o katerih ste vi govorili.« Nika Repovž, Radio Slovenija: »Naloga države je, da popravi vse, kar je bilo storjeno. Izjema med pravno stroko, ki mu danes prikimava«, da je bila storjena krivica torej, »je dr. Tone Jerovšek, ki četudi je soavtor ustave, nima nobenih zadržkov zapisati, da taki odločbi verjamejo zgolj slepci in sleparji. SDS streže z vedno novimi izračuni vrtoglavih odškodnin. Na plodna tla recesije brezsravno seje populizem, nestrpnost in strah.« Ali ni to zanimivo, točno iste besede, ki jih poslušamo v teh dneh. Ja, odškodnin ne bo, kajne, saj to je ... Gremo še naprej, nismo še pri koncu, da ne boste mislili. Matjaž Hanžek: »Govorjenje o odškodninah je samo racionalizacija ksenofobije in iskanje izgovora, kako preprečiti izvršitev odločbe Ustavnega sodišča.« Pa tudi o ksenofobiji poslušamo te dni, kajne, kako se fino zgodovina ponavlja. Katarina Kresal: »Nedostojno je, da se v težkih časih, ko so breme, ki ga nosijo ljudje, in strahovi zelo realni, da opozicija bije političen boj na hrbtih upokoencev, študentov, delavk in delavcev. Kot rečeno, po šestih letih neupravičenih groženj z odškodninami do danes še ni bila izplačana nobena odškodnina in ne bo.« Hm? Bojan Bugarič: »Poglejte, tu se nekako govori,« takrat je bil SD, mimogrede, »kot da je zdaj nek avtomatizem, da ta zakon pomeni, bi rekel, masovno dajanje odškodnin. Nikakor ni tako.« Spet Miran Potrč, SD: »Še nobena odločba ni bila pravnomočna v smislu obveznosti države, da bi morala kakršnokoli odškodnino izplačevati.« Katarina Kresal, ministrica, to je res tisti pravi glasnik levičarjev: »S tem zakonom ničesar ne podarjamo, ne odškodnin, ne državljanstev, ne volilne pravice. Odpiramo zgolj

pravno korektno in po mnogih letih edino možno pot za ureditev statusa ljudem, nič več in nič manj.« No, pa Mirovni inštitut, tudi ta je zdajle zelo aktualen, zlasti v luči pregona sovražno besede: »Mirovni inštitut dejanja Vlade Republike Slovenije, s katerim je potrdila besedo predloga ustavnega zakona ter ga poslala v sprejem Državnemu zboru, ocenjuje kot še eno dejanje v nizu diskriminatornih ukrepov zoper prizadete izbrisane prebivalce. Po vsebini je predlog ustavnega v nasprotju z odločbami Ustavnega sodišča, ustvarja različne kategorije izbranih oseb, je do izbranih diskriminatoren, omogoča nove odvzeme že pridobljenih statusov, zanika odgovornost državnih organov za izbris ter izbranim odvzema pravico do odškodnine.« Katarina Kresal: »Ja, gospod Grims vedno spregleda eno zelo pomembno dejstvo pri zgodbi odškodnin. Namreč, že šest let je odkar opozicija na čelu SDS grozi z odškodninami in že pred petimi leti je 4 tisoč odločb izdal minister Bohinc. In kaj se je zgodilo do danes? Popolnoma nič. Še nobena odškodnina ni bila izplačana in ne bo. Nič evrov, nič tolarjev. In ta grožnja nevarnost, o kateri tako rad govori gospod Grims, je zgolj pravljica.« Gospe in gospodje, danes živimo torej v pravljici. V pravljici 52 milijonov evrov, kolikor je stalo tole blatenje osamosvojitve v resnici slovenske davkoplačevalce doslej.

Zakaj se je končala zgodba potem na Evropskem sodišču za človekove pravice, kot se je. Odločba velja in jo je treba spoštovati, tu ni nobenega dvoma. Ampak zakaj se je tako končala? Zato ker je bila takrat levičarska vlada, ki Slovenije sploh branila ni. Šla je tja z enim takim zagovorom, da oprostite, po eni zelo močni nočni žurki ob polnoči zbudjen študent drugega letnika prava bi boljše napisal tisti zagovor, kot je bil takrat, ker je bil dejansko napisan tako, da je med vrsticami dajal prav pritožnikom. In Evropsko sodišče je potem temu sledilo. Zelo enostavno. In s tem je bilo blatenje osamosvojitve pravno potrjeno. Kazen pa za tiste, ki so pa dejansko naredili med vojno za Slovenijo vojne zločine kot agresorji pod rdečo zvezdo na slovenskih tleh, tega pa nismo dočakali. Toliko o tem.

In zaradi tega, gospe in gospodje, ker so se levičarji deset let delali norca na tak način, kot sem opisal, kako odškodnin ne bo, se potem danes soočamo z zahtevki za tovrstne povečane zneske, zaradi obresti, ki kot vemo, so v tem primeru kazenske, zelo visoke, in zaradi tega zdaj iščete izhod iz te godlje, ki ste si jo sami skuhal, zato da bi posvinjali slovensko osamosvojitve. Pri tem, verjemite, vam SDS ne bo pomagala. Mi smo želeli pomagati vsem takrat, ko je bil za to čas, zdavnaj preden je bilo karkoli sprejeto potem s strani levičarjev, z ustreznimi ustavnimi zakoni, z rešitvami, ki bi omogočile individualno obravnavo, da tisti, ki je dejansko bil, če je kdo bil prizadet, dobi ustrezno odškodnino, da pa nihče drug iz tega ne more

vleči profita. Ti ste to podelili čez, številka je zdaj tukaj, rezultati so tukaj in taka je pač ta stvar.

Vse skupaj ima eno samo rdečo nit, šlo je za blatenje najlepšega trenutka, največjega trenutka v zgodovini samostojnosti in obstoja slovenskega naroda. Trenutek, ko je narod postal nacija, ko smo dobili svojo slovensko državo. Ker je pač v času samega osamosvajanja, takrat ko so bili najtežji trenutki, en del politike, ne naroda, narod je bil enoten, imel figo v žepu in zato se še danes to vleče naprej, da bi se diskreditiralo. Tudi večina uvodnih razprav je bila točno taka, zato sem tudi jaz na tak način odgovoril, da bo vsakomur, tudi tistim, ki danes prvič morda poslušajo sploh to zgodbo, jasno, zakaj v resnici gre. 52 milijonov za to, da bi se posvinjalo slovensko osamosvojitve. Lahko bi to že zdavnaj uredili prej in morali bi urediti z ustavnim zakonom na ustrezen način, bi stalo neprimerljivo manj, ampak potem seveda tega učinka, ki ste ga želeli, ne bi bilo. Zato se to ni pravočasno uredilo. In to je vaša odgovornost, nikogar drugega. Samo za to v resnici gre.

In seveda, če nekomu osamosvojitve ne pomeni nič, ker je pri tem imel figo v žepu, če nekomu lastna država ne pomeni nič, potem ne čudi, če je on ali njegov pravni naslednik tisti, ki na široko odpira vrata hordam vseh mogočih migrantov z marakeškim sporazumom, z marakeško veleizdajo, in reče: »Pridite in vse vam bo na razpolago!« Za tiste, ki so pa nastavljali svoje zdravje, svoje življenje, vse, kar so imeli, za samostojno Slovenijo pa nič ali pa celo sramota. Gospe in gospodje, tako to ne gre. Ne gre ne samo zaradi tistih, ki so aktivno sodelovali pri slovenski osamosvojitvi, ne gre tudi zaradi vseh tistih, ki so korektno in legalno uredili svoj status. V tem državnem zboru so bili predstavljeni taki primeri, recimo, gospod Alieski, če želite s priimkom enega od njih, ko so ljudje uredili stvari skladno z zakonodajo Republike Slovenije, skladno s pozivi, hoteli so bili lojalni državljani – in kaj so na ta način dobili? To, da oni danes plačujejo tistim, ki so jim takrat grozili in so se iz njih delali norca, preko davkov, odškodnine za njihovo trpljenje. Kdo pa vse potem to dobi, pa sami veste. Med temi izbranimi so se tudi takrat pojavljali ljudje, ki so bili aretirani v vojni na Hrvaškem na strani agresorja ali pa v Bosni, tako imenovani zabeleženi nedeljski bojovníki, ki so se hodili boriti na eno ali na drugo stran v Bosno in tako dalje in tako naprej. Skratka, ljudje, ki jih takrat tu ali sploh ni bilo ali pa so bili bolj malo časa. Vsaj temu bi se izognili in ne bi zapravljali denarja, če bi sprejeli pravočasne predloge, ki jih je ponujala SDS. Če bi to uredili takrat, ko je čas potekel, je odreagiralo Evropsko sodišče, pa tudi to bi verjetno presodilo drugače, če bi se takrat res hotelo braniti slovenske interese, pa se jih ni, ker je bil prvi interes tistih, ki so imeli takrat, levičarji, oblast, da se posvinja slovenska osamosvojitve.

Gospe in gospodje slovenska osamosvojitve je zgodovinski trenutek, tak je in tak bo ostal in nobenega madeža ni na njem. Edini madež je to, da se tiste, ki so v času vojne za Slovenijo kot agresorji pod rdečo zvezdo, nikoli ni dejansko obsodilo po pravni poti. Komurkoli pa so bile kadarkoli ne samo v tistem obdobju, ampak tudi desetletjih pred tem ali sedaj, storjene krivice, pa naj dobi vso odškodnino, je do tega upravičen, to mu garantira tudi Ustava Republike Slovenije, to mu garantira pravni red in to mu garantira tudi Slovenska demokratska stranka, SDS torej.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev o predlogu zakona.

Besedo ima dr. Milan Brglez, pripravil naj se mag. Meira Hot.
Izvolite.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SD): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Moram zajeti sapo po tistem, kar sem ta trenutek kot stališča poslanskih skupin poslušal. Zajeti sapo nad sprenevedanjem. Zajeti sapo zato, ker me mora biti kot državljana te države sram pred mednarodnimi inštitucijami. Namreč, Evropsko sodišče za človekove pravice je v tem primeru po pritožbah, tudi Slovenije, na koncu ugotovilo ne samo, da se je izbris kot takšen zgodil, ampak, da je bila to namenska praksa, dodalo je še na velikem senatu obtožbo diskriminacije državljanov oziroma tistih, ja, saj so še vedno bili državljani. In tisto, kar sem malo prej poslušal, je bilo zgolj in samo zavajanje z državljanstvom. Za tisto, za kar se glede izbrisa gre, gre zgolj za stalne prebivalce in je veljalo po katerikoli ustavi, ki je na tem ozemlju že, dajmo reči, 70 let – da se nobene pravice, nobene pravice ne more urediti drugače kot z zakonom. Po mnenju Ustavnega sodišča in tudi pravilni ugotovitvi, je ta del zmanjkal. V tem državnem zboru, seveda še takrat v skupščini, so bili predlogi, da se ta zadeva naredi. Ne bom rekel, da niso bili. Bilo so zavrnjeni. Hkrati po tistem je bila kmalu sprejeta Temeljna ustavna listina. O tej temeljni ustavni listini obljuba vsem, da se bodo njihove pravice spoštovale. Potem sprejeta nova ustava z zelo jasnim drugačnim predznakom – človekove pravice so v ospredju. Zato vam tako pogosto poudarjam te človekove pravice, zato pogosto pravim, da patriotizem je zagovarjanje ustave in ne česa drugega. Po tistem pa se zgodi administrativni izbris. Zgolj s prenosom, vsekakor z nižjim nivojem od zakonskega, ki bi moral biti v tem parlamentu narejen, se je odločilo o pravicah. Tega ne ugotavljam sam. To je ugotovilo in je moralo na koncu ugotoviti Evropsko sodišče za človekove pravice. In se potem pretvarjati, da to ni bilo tako in da je to kaj manj ali karkoli drugega, je grozno. Je pa, bom rekel, po eni strani sramotno

in žalostno, da se je to zgodilo. Lahko te je tudi strah pravzaprav zaradi tega. In na drugi strani obstaja upanje. Strah, žalost, sramota zaradi tega, ker so državni uradniki, kljub temu da je obstajala nova ustava, ki bi jo morali upoštevati, verjeli nadrejenim in to zadevo v polovici primerov dobesedno izpeljali, neodvisno od tega, za koga je šlo. Ljudi niso poznali od danes na jutri. To je polovica. Druga polovica pa ravno obratno. Niso se podrejali temu in so ostali ljudje. Ostali so ljudje, ker so tudi spoštovali ustavo. In ta druga daje upanje. Namreč tista prva je zelo podobna, na drugačen način seveda, ne gre tukaj za neposreden odvzem življenja, ampak dobesedno gre za pravni izbris. To ni kar tako. Zelo birokratsko izpeljan. Zelo premišljeno izpeljan. Vse tisto, kar te zmrazi. Kar najdeš v delih Hannah Arendt, se je zgodilo tudi tukaj. In potem se iz tega delati norca?! To mislim ... Obstaja dno. Očitno gredo ljudje pod njega. Ta del je grozen.

Vsekakor tisto, kar je važno, da s to sodbo smo izgubili mednarodni ugled. Nekoga, ki spoštuje človekove pravice. Ni edinkrat. In tisto, kar me še bolj boli, ne rabim in nisem želel sploh o tem govoriti, da se ista logika uporablja v današnjem času. Da se jo poskuša kot povsem normalno in potem nasprotni strani pripisovati grozo, ker pač razume, kaj se na ta način pravzaprav počne, kako se skuša manipulirati. Hvaliti se s to primerjavo z aktualnim časom ... Ne, raje ne bi imel tega v tej razpravi. Pa sem že prej povedal, ko pogledaš, kako se oblikuje javna govorica o teh vprašanih, je dobesedno tako. Na istem mestu, kot so bili izbrisani, na istem mestu so migranti, lahko so bili begunci. Številne kategorije bomo našli. Ampak ti dve sta markantni. Ena je bila mednarodno obsojena. In to so bili izbrisani. Ti izbrisani so, ko je bilo treba, ker to pa delamo, spoštujemo sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice, ko se je pripravljala ta shema, ki jo je bilo treba pripraviti, se je skušalo iti na najnižje možno simbolično plačilo po tej upravni poti. Spomnim se takratnih razprav, štartalo se je pri 30 evrih na mesec. Končalo se je tudi zaradi koalicijskih, pa mislim da tudi zaradi stranke, v kateri sem zdaj, da so se trudili in so zadevo spravili vsaj do 50. Simbolično je vse to, glede na to, kaj vse se veže na stalno prebivališče. Življenjsko gledano je to v danih situacijah lahko zelo zelo malo. Ampak to je lahko šlo skozi, na nek način je bilo sprejeto na ravni nadzornega mehanizma, ki obstaja znotraj Sveta Evrope pri izvajanju tovrstnih sodb, tudi zaradi tega, ker ni bilo držav zadaj za temi izbrisanimi, ki bi imele nek interes, da bi se ta nadzor dejansko izvajal. V primerjavi s shemo, ki smo jo morali narediti zaradi Ljubljanske banke in neprenesenih deviznih vlog, je ta situacija bistveno drugačna, ker tam so pa države stale zada, in je ta shema bila veliko bolj pravična. Ne povem ničesar novega, vsaj kar se mojega stališča do tega vprašanja tiče, meni se je ta zadeva vedno zdela nepravična, glede na to kaj se je dejansko

dogodilo. Če je osnovna shema nepravična, jo je težko popraviti.

Na tej točki ne bi želel kaj veliko več povedati. Je pa to nekaj, kar je pomembno. Pravim, sramotno, žalostno, strah nas je, ker lahko isto zadevo očitno še kdaj ponovimo v kakšni drugi priliki, ampak povsem izven ustavnih okvirov. Zato sem srečen, da je bila takrat sprejeta takšna ustava, kot je bila. Večkrat sem že povedal, da ne obstajajo politični pogoji, da bi šla na isti način še enkrat. Šele sedaj se zavedamo, kaj vse varuje. Dokler bo ta stala, bo stala tudi ta država. In škode, ki se zgodijo znotraj tega, je treba popraviti, ne zgolj gledati na to drugo stran. Ker mislim, da se tudi s samimi številkami, ki so v ozadju tega, rahlo pretirava, kot se je pretiravalo z obsegom odškodnin, ki se bodo zgodile in so v primerjavi z drugimi shemami, ki smo jih morali narediti, veliko manjše. Ampak te primerjave sploh niso važne. V tem trenutku, ko imamo to temo pred seboj, vedno mednarodna skupnost, ker smo pristopili k evropski konvenciji o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, in to brez pridržkov, nastavlja ogledalo. Nismo zgolj to, kar sami o sebi trdimo, ampak smo tudi to ali pa predvsem to, kaj drugi mislijo o nas na polju, kjer merila obstajajo. Če pač nimamo svojih, na vso srečo obstaja Evropsko sodišče za človekove pravice, ki v takih primerih lahko odloči.

Vsaj kar se mene tiče, se mi to popravljanje zakona ne zdi potrebno. Se mi pa zdi potrebno vedno znova povedati tiste stvari, ki so prav in ki so znotraj ustavnih meril. Hvala.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima poslanka Meira Hot, pripravi naj se Nataša Sukič.

Izvolite.

MAG. MEIRA HOT (PS SD): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Vprašanje izbrisanih državljanov nekdanjih držav SFRJ je eden največjih madežev samostojne Slovenije. Več mednarodnih institucij, Ustavno sodišče in leta 2012 celo Evropsko sodišče za človekove pravice je opozarjalo in razsodilo, da je šlo v tem primeru za množično kršitev človekovih pravic, ki so se zgodile v samostojni Sloveniji. Žal je bilo to vprašanje vrsto let zlorabljeno v politične namene, krivice, ki so se zgodile, se niso odpravile, temveč so se celo stopnjevale. 26. februarja 1992 je 25 tisoč 671 posameznikov čez noč izgubilo pridobljene pravice iz naslova dovoljenja za stalno prebivanje, in to brez nikakršne odločbe, brez nikakršne možnosti pritožbe. Mnogi niso tega niti vedeli, niso se tega niti zavedali, da nimajo nikakršnega statusa in da so čez noč postali tujci v državi, ki so jo imeli za svoj dom. Za navedeno so izvedeli šele, ko so si morda šli zamenjat potni list na upravno enoto, kjer so jim uradniki enostavno preluknjali

osebne dokumente in jih čez noč začeli obravnavati kot tujce brez kakršnega koli statusa. V določenih primerih so jih celo napotili na vojna območja v domnevne matične države, da si pridobijo razno razna potrdila. Seveda nemogoče. Posamezniki so bili celo deportirani. Izgubili so vse do tedaj pridobljene socialne pravice, pridobljene pravice iz naslova zdravstvenega zavarovanja, stanovanjskih pravic, pravice iz dela, kršena jim je bila pravica do družinskega življenja. Mnoge družine so bile razbite celo tako, da so bili posamezniki iz iste družine deportirani v domnevne matične države, v določenih primerih celo taki, ki so s v Republiki Sloveniji tudi rodili. Kalvarija je bila popolna.

Politika je rabila skoraj več kot 20 let, da je, seveda šele po sodbi Evropskega sodišča za človekove pravice, končno priznala, da imajo izbrisani pravico do reparacije, do odškodnine, in to tako za premoženjsko kot nepremoženjsko škodo. Tako je tedaj sodba velikega senata potrdila, da je Slovenija kršila pravice izbrisanim, pri čemer ni bila določena zgolj odškodnina za pritožnike, temveč je bilo soglasno določeno, da mora Republika Slovenija v roku enega leta od izreka sodbe vzpostaviti domačo odškodninsko shemo posebej za ta primer. Ugotovljeno je bilo, da položaj pritožnikov izhaja iz širšega sistemskega problema in da izbrisani zaradi pretečenih zastaralnih rokov ne morejo uveljavljati odškodnine za povzročeno škodo.

Evropsko sodišče za človekove pravice je pri tem ocenilo, da državni ukrepi, sprejeti vse od leta 1999, niso zadostovali za celovito in pravočasno popravilo krivic, ki so jih oblasti zagrešile in povzročile z izbrisom. Tedaj je torej Republika Slovenija za uveljavitev sodbe sprejela Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva.

Ob samem sprejemanju predmetnega zakona pa je poslanka Socialnih demokratov gospa Majda Potrata izrazila dvom, ali je utemeljeno omejevanje maksimalne višine odškodnine, do katere bodo lahko upravičeni izbrisani v pravnih in v sodnih postopkih, in ali so te predpostavke sploh usklajene z ustavo. Že tedaj so pravniki zatrjevali, da bo omejevanje višine nedopustno z ustavnopravnega vidika.

Prav tako smo Socialni demokrati tedaj opozarjali na mnoge druge diskrepance, na druga odprta vprašanja v zvezi z restitucijo, in sicer smo opozorili, da bi krog upravičencev moral biti mnogo širši, da je problematična višina denarne odškodnine za mesec izbrisa, ki se določi v upravnem postopku, da je problematično omejevanje višine odškodnine v sodnih postopkih. Opozorili smo tedaj tudi na to, da zakon ne ureja v celoti v bistvu ostalih odprtih vprašanj. Govorimo predvsem o statusnih vprašanjih, ki so se zgodila v zvezi z izbrisom. Sodba Ustavnega sodišča z dne 5. aprila je izkazala, da je bil navedeni dvom Socialnih demokratov ob sprejemanju zakonodaje upravičen.

Ne bi se sedaj spuščala v to, ali je utemeljeno razlikovanje Ustavnega sodišča na dve skupini. Ali je utemeljeno, da ločuje izbrisane na tiste, ki so vložili zahteve pred uveljavitvijo zakona iz leta 2013, in na tiste, ki so vložili po uveljavitvi zakona, vendar je morda pritrđiti ločenemu mnenju, da je takšno razlikovanje sporno z vidika 14. člena Ustave.

Kljub temu je dejstvo, da je sodišče nesporno ugotovilo, da je 12. člen spornega Zakona o povračilu škode izbrisanim za prvo skupino, torej za tiste, ki so vložili odškodninske zahteve pred uveljavitvijo zakona, pomenil poslabšanje njihovega položaja pri uveljavljanju zahtevkov in da tako poslabšanje ni bilo upravičeno z javnim interesom, zato je ta člen za njih razveljavilo. V zvezi z drugo skupino pa je ugotovilo, da omejitev višine odškodnine iz 12. člena pomeni poslabšanje položaja tudi za tiste oškodovance, ki v posamičnih sodnih postopkih dokazujejo konkretni obseg škode. Zakonsko ureditev, ki izključuje vsakršno možnost individualne presoje, ki bi sodiščem v posamičnih primerih omogočila, da upoštevajo in ovrednotijo navedene vidike, izkazuje kot v nasprotju z 2. členom Ustave.

Zato vsekakor danes podpiram predlagane spremembe, ki dopuščajo možnost individualne presoje posamičnih primerov ter določitev odškodnine tako za premoženjsko kot nepremoženjsko škodo. Hkrati upam, da je upravičena utemeljitev Vlade, da je dopustno omejevanje višine obresti z vidika tveganja za vzdržnost javne porabe, kajti ne želim si, da bi čez nekaj let se ponovno razpravljalo, kakor danes razpravljamo.

Spoštovane in spoštovani! Mislim, da je resnično čas, da to sramotno zgodbo zaključimo, da poskušamo v celoti odpraviti krivice, ki so se zgodile. Da poskušamo vsaj delno oškodovancem povrniti škodo in jim vsaj nekoliko omiliti posledice, ki so se jim zgodile z nezakinitim delovanjem naše države.

Kršene so jim bile človekove pravice, utrpeli so definitivno najhujšo možno izgubo in petnajst let bili predmet politične manipulacije. Naj se končno navedeno konča, naj se povrne načelo zaupanja v pravo in načelo pravičnosti.

In še enkrat, za zaključek, ni šlo v primeru izbrisa zgolj za prenos iz tako imenovane žive v mrtvo evidenco. Šlo je za najhujšo in najbolj množično kršitev človekovih pravic, ki so se zgodile v naši državi. In to je edina resnica, ki so jo ugotovile tako mednarodne institucije kot navsezadnje naše najvišje Ustavno sodišče. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa!

Besedo ima Nataša Sukič, pripravi naj se Jerca Korče.
Izvolite.

NATAŠA SUKIČ (PS Levica): Najlepša hvala za besedo! Spoštovane, spoštovani!

Verjetno je glede na vse do sedaj videno sprenevedanje odveč ponavljati, a vseeno, Ustavno sodišče je pravilno ugotovilo, da je takšna ureditev, ki omejuje odškodnino na trikratnik upravno pravne odškodnine, protiustavna, ker zakon niti v posamičnih primerih, v katerih bi bil ugotovljen nesorazmerno velik razkorak med izkazanim obsegom škode in zakonsko pavšalno omejeno denarno odškodnino, takrat ni omogočil niti individualne presoje položaja posameznega oškodovanca. A vendarle, ta zakon, ki ga imamo danes pred seboj, razen popravka odškodnin v smislu njihovega omejevanja ali pa individualne obravnave in nekaj manjših dodatnih ukrepov prav zagotovo ne zagotavlja odprave posledic izbrisa. Kljub opozorilom izbrisanih in pa številnih nevladnih organizacij, civilnodružbenih organizacij, ostajajo odprta vprašanja statusov. Trenutno izbrisani niti nimajo več pravnih možnosti ureditve statusa. Odprta ostajajo izredno boleča vprašanja združevanja družin. V tujini rojeni otroci izbrisanih ter kasnejši zakonci namreč ne morejo pridobiti statusa in zaživeti v Sloveniji s svojimi družinami zaradi pomanjkljivosti statusne zakonodaje iz leta 2010. Odprta ostaja možnost reintegracijske podpore izbrisanim in tako naprej. Prav tako ostaja nerešenih še več pravnih nejasnosti glede že odprtih in bodočih sodnih postopkov.

Nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic je za Dnevnik povedal, citiram: »Razveljavitev tako očitno protiustavne določbe seveda ni presenečenje. Zelo problematično pa je, da se je Ustavno sodišče pri vsem tem povsem brez potrebe zapletlo v neke globokoumne pravniške finese, zaradi katerih je upravičenca do odškodnin umetelno ali celo ob kršitvi ustave, kot piše tudi v ločenem mnenju sodnice Mežnarjeve, razdelilo na take, za katere razveljavitev velja takoj, in tiste, za katere bo, upajmo, začela veljati čez devet mesecev.« Kot da že dosedanjih 26 let čakanja na popravilo krivic ni bilo dovolj. Toda s tem bo odpravljena samo ena od vsaj desetih hudih protiustavnosti v zakonih o izbrisanih, vse druge še čakajo. Kdaj bodo prizadeti s svojimi pritožbami končno prodrli preko vseh nižjih instanc do Ustavnega sodišča, če bodo to sploh dočakali?

Res je, odprava zgolj prve protiustavnosti ima praktičen pomen samo za nekaj več kot 300 od skupaj 25 tisoč 671 izbrisanih, ki so imeli dovolj znanja, živcev in denarja, da so preko odvetnikov sploh lahko vložili strokovno izredno zahtevne odškodninske tožbe.

Z današnjim zakonom bomo dodali še eno dodatno razlikovanje. Tiste, ki so se uspeli prebiti do zadnje ovire, do pridobitve primerne odškodnine, bomo razdelili na tiste, ki jim bo dosojena odškodnina brez omejitev, in tiste, ki jim bo dosojena odškodnina z omejenimi zakonitimi obrestmi. Namesto odprave krivic z današnjim zakonom ustvarjamo nove. In ne

pozabimo, tukaj gre za zgolj dober odstotek vseh izbrisanih. Kaj pa preostalih 99 %?

Ob zaključku lahko rečem le, da Slovenija z današnjim dnem, če bo ta zakon sprejet, ponovno zamuja priložnost, da na iskren in odgovoren način enkrat za vselej zapre to bolečo zgodbo. Bolečo zgodbo za vse, ki jih je leta 1992 naša država pahnila v grozljivo človeško stisko in jim povzročila neizmerno krivico, ki je ne more zares popraviti nič. Tudi odškodnina je ne more zares ublažiti, če je ne bodo na enak način deležni vsi, ki smo jih takrat tako nehumano in sramotno preprosto izbrisali, razglasili njihov neobstoj, četudi so bili to naši sosede, znanci, sodelavci, prijatelji. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Jerca Korče, pripravi naj se Robert Pavšič.
Izvolite.

JERCA KORČE (PS LMŠ): Predsedujoči, najlepša hvala za besedo.

To tematiko, ki jo danes obravnavamo, v bistvu še najboljše opiše dejstvo, da je 26. februarja leta 1992 moja mami v večernih urah pekla torto, ker je moj rojstni dan 27. februar. In takrat sem bila stara dve leti. To je ključni problem tega, in to je mogoče bolečina, ki spremlja tisti lep dogodek osamosvojitve naše države, da se je ta zgodba vlekla skozi vse vlade, pa če so v teh vladah sodelovale stranke, ki imajo v svoji črki S, v svoji črki D, L, katerokoli črko že navedemo. Te problematike se noben ni lotil na sistemski način in povrnil vsem tem, ki jim je bila storjena krivica, tisto, kar si zaslužijo.

Politika je bila na tem mestu očitno v preteklosti neodgovorna in za vsakim tem izbrisom je zgodba posameznika. Nekatere zgodbe so definitivno tudi špekulativne narave. Vedno pri vsaki zadevi so tudi špekulanti, katerokoli tematiko obravnavamo. Tudi če smo pri davkih, so špekulanti, in tudi tukaj je sigurno bil kakšen primer vmes takšen. Ampak na podlagi manjšine delati krivico večini, ki ji je bil pa ta izbris storjen zgolj administrativno z enim klikom nekega uradnika, seveda po navodilu nekoga, pa ni pravilno. Žalostno je, da se je ta tematika v preteklosti izrabljala za notranjepolitične boje, to spremljamo pri nas pri preveč tematikah, ki so vezane na človekove pravice, na odpravo krivic. To moramo začeti počasi presegati. Delamo boje, referendume in vse take zadeve na tematiko človekovih pravic in ene zadeve, ki je bila storjena in ni bila pravilna in si nismo bili sposobni priznati, da je država storila napako in smo vlekli ta črni madež do tega, da smo prišli do evropskih oziroma drugih mednarodnih institucij, ki so nam potem jasno povedale, da tukaj nekaj ni bilo v redu.

Ta vlada je podedovala eno zadevo, tako kot še prenekatero drugo. Vladni predlog, ki je pred nami, vpeljuje spremembo v smeri tega, da bomo individualno obravnavali primer in da

obresti ne bodo mogle preseči glavnice. Jaz zaupam Vladi, da je pripravila ta predlog izredno strokovno in da ta zadeva v prihodnosti ne bo padla, tako kot je kolegica izrazila svoj pomislek. Moramo pa se zavedati, da noben evro tem ljudem ne bo povrnil tega, kar jim je bilo storjeno, da so iz leta v leto imeli težave in da so v tistem obdobju, ko so bili izbrisani, imeli hude življenjske zgodbe. Osebnostno poznam vsaj tri take zgodbe, tudi zgodbe, ko sta bila dva otroka, pa je bil en otrok izbrisan, drugi otrok pa ni bil izbrisan. To pomeni, da otroka iste matere sta prišla do te situacije. Zlorabljeni to, kar je tudi kolega Grims v svoji razpravi, mene žalosti. Mene žalosti, da ene zadeve iz razprave v razpravo, iz redne seje v izredno sejo zlorabljam. Osamosvojitve je bila nek lep dogodek, na katerega je lahko ta narod ponosen, konstantno si ga prisvajajo določeni posamezniki, nikoli pa nismo sposobni povedati, da je to bil kolektivni dosežek celotnega naroda. In še nekaj, ta politika ni bila sposobna v vseh teh letih se zediniti vsaj okoli tega, da bi v osnovni šoli in v srednji šoli tudi moji generaciji predstavili ta dogodek kot nekaj lepega, nekaj dobrega in da bi bili mi mladi sploh podučeni o tem, kaj se je takrat dogajalo. Tega v slovenskih učbenikih ni, ker se greste notranjepolitične boje tudi na temi, kot so izbrisani.

Tako da danes delamo nek korak. Odprte so še zadeve. Jaz verjamem, da jih bo ta vlada, ki kaže, da ima občutek za reševanje nekih zastalih stanj, rešila, da bomo ene stvari naše zgodovine zaprli in se lahko končno usmerili v to, kar je naš namen. In to je, da res pogledamo v prihodnost in da res začnemo delati tiste stvari, ki jih je treba.

Jaz osebno bom ta predlog podprla in verjamem, da bomo danes naredili ta nepotreben korak. Hvala.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Robert Pavšič, pripravi naj se Andrej Šušmelj.
Izvolite.

ROBERT PAVŠIČ (PS LMŠ): Najlepša hvala za besedo. Dober dan vsem!

Jaz se lahko poenotim s kolektivno krivdo, ki jo nosi ta ustanova. Ne morem pa se poenotiti s kolektivno odgovornostjo. Torej – kriv sem, odgovoren pa ne. Že 26 let se vprašanje izbrisanosti rešuje. En majhen epilog naj bi celotna zgodba dobila danes. Pa še to se bo razpravljalo do onemoglosti in iskalo takšno ali drugačno argumentacijo, zakaj je do tega prišlo, kdo je bil kriv in kaj vse bi se lahko zgodilo, ako bi se zgodilo, če se ne bi zgodilo. Pod vprašaj se daje sam izbris. O tem je sodišče, pa ne samo eno, že odločilo. Danes govorimo o zakonu, v katerem bi se omejilo izplačilo obresti, ne pa sama odškodnina. Mene je dejansko sram. Sram me je zaradi sprevržene argumentacije, ki smo jo poslušali predvsem z

ene strani. Saj so vsi slišali. Sram me je zaradi primerjav in zaradi izrečenih besed. Če govorimo samo o višini odškodnine – pa dajmo zbanalizirati zadevo do konca, saj to obvladamo v tej ustanovi neomejeno. Če rečemo, danes smo slišali številko 150 tisoč evrov, za krivico, strah, ponižanje, občutek nemoči in predvsem občutek tega, da so dvignili roke nad tabo. 150 tisoč evrov za 26 let. To je 5 tisoč 769,23 evra na leto. To je 480,76 evra na mesec. To je 16,02 evra na dan. Če bi bilo to res. Pa ni. Ker ne govorimo danes o višini odškodnine. Danes govorimo o tem, da udeležimo pravico in pravičnost. Nismo mi tukaj, da sodimo. Nismo mi tukaj, da tožimo. Tukaj smo, da odpravimo že dokazane in razsojene krivice in da obsodimo vsa ta sprevržena dejanja iz preteklosti. Tudi tista, ki so se zgodila po drugi svetovni vojni, če se navežem na gospo Žibert, ki je vmes z medklici sicer mimo mikrofona povedala marsikaj. Vse je treba, kar je bilo narejenega slabega, obtožiti in sprejeti za to krivdo, ne pa odgovornosti.

Zato bom jaz mirne vesti podprl zakon, ki ga predlaga Vlada. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Andrej Šušmelj, pripravi naj se Jani Möderndorfer. /oglašanje iz dvorane/
Izvolite, proceduralno, Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz vem, da je gospod poslanec nov v Državnem zboru, ampak jaz nisem razpravljala. Jaz nisem razpravljala in tudi ne morem replicirati in tudi ne morem podati svojega stališča, zato ni prav, da se nekoga omenja, ki ni razpravjal. Kaj vse slišimo v Državnem zboru, je neumestno, da potem nekdo to izrabi in samo enoznačno pove v mikrofon. Sicer pa, ne si želeli moje razprave. Hvala.

PODPREDSIEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Izvolite, gospod Šušmelj.

ANDREJ ŠUŠMELJ (PS SAB): Hvala za besedo.

Spoštovane kolegice in kolegi! V razpravi je bilo slišati tudi nekaj zavajanj, sklicevanj na imena prej, pa kdo je naslednik koga ali česa, nekdanjih strank. Rad bi poudaril, da se s tem izkrivlja osnovni izvor tega problema. Osnovni izvor tega problema je izbris državljanov leta 1992. Ko se omenja Stranko Alenke Bratušek, no. naša predsednica Alenka Bratušek je bila leta 1992 še študentka, če se ne motim. Tako da ne bi jaz navezoval na nobena dejanja, kajti izvor vsega tega je bil izbris. Tudi bi se strinjati mogoče s kolegom Grimsom, da je veliko vlad potem poskušalo zamahniti z roko, ah ne, stroški ne bodo taki, stroški niso upravičeni, pa to bomo že nekako preložili mogoče na naslednjo vlado, in to se je žal

dogajalo preveč časa. Točno to je razlog, da danes to dokončno zapremo in rešimo. Če se spomnimo, pogledamo malo zgodovino, še leta 2007 je bilo glede izbranih negiranje, sploh izraza »izbrisani«. Takrat so pod ministrom Dragutinom Matejem takrat zapisali, citiram: »Noben organ Republike Slovenije ni nobenega od teh državljanov izbrisal, ime izbrisani je proizvod politične in medijske kampanje, z njim pa so označevali tiste, ki so v predvidenem času niso odločili za slovensko državljanstvo oziroma za ureditev statusa po Zakonu o tujcih.« Konec navedka. Ampak že leta 1999 je Ustavno sodišče odločilo, da, »... je bila ena izmed prvih posledic pravnega položaja državljanov drugih republik, da so pristojni upravni organi z dnem, ko je za te osebe začel veljati Zakon o tujcih, prenesli te osebe iz registra stalnega prebivalca v evidenco tujcev. Prenos je bil narejen po uradno dolžnosti, ne da bi bili državljani drugih republik seznanjeni s prenosom in poučeni o svojem novem pravnem položaju.« Konec citata.

Spoštovane kolegice in kolegi, to je Ustavno sodišče zapisalo leta 1999, danes se nahajamo v letu 2018, kolikor ga je še ostalo, in se pogovarjamo o teh, že skoraj da dvajset let, trideset let starih temah.

Zaradi tega upam, da bomo danes ta zakon podprli in naredili konec te predolge in sramotne zgodbe. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Jani Möderndorfer, pripravi naj se Maša Kociper.
Izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC):
Hvala lepa za razpravo.

Zelo pozorno sem poslušal in upal sem, da bomo razpravljali samo o tistem delu, na kar se v resnici zakon nanaša. Vendar sem opozoril, da se preprosto eni izgleda ne morejo izogniti razpravam v preteklosti, istočasno pa sem tudi v svojem stališču zelo jasno potrdil, da preprosto se ne moreš pogovarjati, če ne gledaš celotne slike.

Ja, priznam, kolega Grimsa ni tu v dvorani, mogoče bo pa slišal in pritekel. Zelo pozorno sem poslušal stališče kolega, ki je poskušal celo zadevo zamegliti in predstaviti v kontekstu, da je celo primerjal vojno pa dogodke v vojni in potem z opisom tudi tega, da je bil celo veteran in tako naprej. Mimogrede, sam sem sodeloval in sem bil soudeleženec, pa se s tem nikoli nisem hvalil, niti nikoli nisem hotel imeti nobenih izkaznic, niti nisem včlanjen v nobene veteranske organizacije, ker tega ne potrebujem. Preprosto ne potrebujem. Še posebej pa ne zato, da bi se hvalil, da lahko dobim opravičilo, da potem kasneje govorim in klevetam vse po vrsti. Oprostite, nihče v tej državi nima te možnosti, da se opraviči na takšen način.

Začel bom v bistvu z razpravo Nove Slovenije, ki je ni več tu. Še več, napovedali so, da ne bodo glasovali o tej točki, kar je svojevrstno zanimivo. Verjamem, da so kolegu poslancu napisali stališče, kajti o tem ne ve nič, ker ko se je ta primer zgodil, je bil star 12 let. Zato se mi zdi malce nekredibilno, da so ga poslali v vojno, da brani neka stališča in poglede, še posebej z odstavki, kot so: da je bila krivica narejena, ker se ni ugotovilo, kje je bil ta izbrisani, kaj je počel ta izbrisani in podobna stališča. Kolega poslanec se bo moral še naučiti, kdaj reči ne svojim starejšim poslanskim kolegom, ki so pa bili zraven pri teh razpravah v preteklosti in da naj grede oni zagovarjat stališča, ki so jih že enkrat zagovarjali. Se mi ne zdi fer.

Bom pa povedal primer, ki sem ga enkrat že omenil pred mnogimi leti. Moj sošolec, imel je še dva brata, vsi trije so bili v družini, kjer sta umrla oče in mati, ki sta izhajala iz Hrvaške, v prometni nesreči. Ko je prišel presečni datum, eden od te treh, ta moj sošolec, ni vedel, da je izbrisani. Izvedel je šele po dveh letih, ko je šel k zdravniku. Pri zdravniku so mu namreč povedali, da sploh ni zavarovan, še več, da sploh ne obstaja. To so mu povedali kasneje na zdravstveni blagajni. Povedali so mu tudi, da se niti zavarovati ne more. Delal je pri zasebniku, ki niti ni vedel, da je izbrisani in mu je plačeval plačo. Kam so šli tisti prispevki? FURS je pobiral prispevke. Brez problema. Ampak niso mu povedali, da je izbrisani. In tista dva starejša brata, eden od teh, ki se niti ni rodil v Sloveniji, ima državljanstvo. Tega, ki je bil rojen v Sloveniji, ki se je šolal v Sloveniji, z mano hodil v šolo, v srednjo šolo, pa ni.

Veste, pri vsem tem govoriti o nekih vojnih zločinih in delati primerjavo ... Seveda ni fino poslušati o vojnih zločinih in za vsako izgubljeno življenje je vredno, da se državljani in državljanka Republike Slovenije počasti v spomin in v opomin. Ampak ali se bomo počastili v opomin, vsaj v opomin, tistim, ki jim je bila vzeta osnovna človekova pravica?

Jaz vam povem, do danes ne predsednik države, ne predsedniki vlad, nihče se še ni opravičil tem ljudem. Nihče! Jaz javno se ne spomnim, da bi se jim kdo opravičil. Se jim je kdo? Ne.

Treba je povedati seveda tudi naslednje. Grozljivo je slišati stavek – študent 2. letnika po prekrokanu noči bi lažje in bolje zagovarjal stališče na ESČP. Še več. On ima celo indic, da bi se to dalo zagovarjati. On napove, da to bi se dalo zagovarjati in ESČP bi nam dal prav, da je treba kršiti človekove pravice. Pa to je absurd, kar poslušam tukaj. Govorim o kolegu Grimsu. Jaz ne vem, kaj se je zgodilo kolegu Grimsu v mladosti, da je tako sovražen proti tem temeljnim človekovim pravicam, ki jih imamo zapisane v ustavi. Ali pa velja to, da človekove pravice veljajo samo za nekatere, za nekatere pa pač ne? Govorimo o človeku, ne govorimo o državljanih.

Se je to zgodilo samo Sloveniji? Ne, to se je zgodilo tudi v Latviji. Drugačen primer, ampak enako so izbrisali ljudi. 200 tisoč. Tam je bilo razmerje Latvija – Rusi. In ne govoriti, da smo mi edini, ki se nam je zgodila krivica, ker niso v ESČP tega razumeli. Mimogrede, da bo jasno, Ustavno sodišče, ko je prvič odločalo, in Ustavno sodišče Republike Slovenije, ko je drugič odločalo, nikoli ni dodelilo odškodnine. Prvič to naredi šele ESČŠ. In prvič takrat se začne resno razmišljati, da je treba zdaj pa nekaj narediti. Pred tem pa se ni nič naredilo. Je rekel, da so hoteli popravljati krivice. Kako je glasoval 1999. leta, ko je Drnovšek prišel s predlogom za rešitev? Ja, naj pove. Naj pokaže glasovalni list. Hvala bogu, arhiv Državnega zbora vse prenese. Ali je glasoval za ali je glasoval proti. Kako se je zgodilo leta 2010, ko so prvič v zgodovini, prvič, opozarjam, v zgodovini slovenskega parlamentarizma interpelirali ministrico, ker se je postavila na stran človekovih pravic. Noro. Tega ne zna nihče tujcu razložiti. Boriš se za človekove pravice in ga zato za kazen interpeliraš. Kričali so tukaj, kričali.

Veste, ena najbolj groznih stvari je, ko se politično trguje, in to se počne nonstop. Jaz razumem, da imamo ideološke koncepte različne in različne poglede na to, kako bi kakšno stvar uredili v Republiki Sloveniji. Jaz to spoštujem. Zato pa imamo večstrankarski sistem in zato tudi razmišljamo nekateri bolj levo, nekateri bolj desno, nekateri liberalno, vsak se poskuša umestiti v nek prostor. Ampak, za božjo voljo, mi moramo enkrat dojeti, da pri človekovih pravicah ni političnih razlik in jih ne sme biti! To so temeljne osnovne vrednote, če se hočemo sploh iti demokracijo. Zato kakršnokoli barantanje in priseganje, kdo ima prav in kdo ne, ali so se zgodile krivice ali ne, dajmo malo razmisliti, češ, ja, ne, ne, ne, ne, tam so onega našega med vojno ustrelili, zato jih je treba kaznovati. Pojdite pogledat, kdo pa je v resnici res bil zbrisan. Večinoma na -ič.

Zato je bila tudi razmišljanje Ustavnega sodišča oziroma takratne ustavne sodnice, ko je rekla, da to se je naredilo načrtno, sistematično. Ne moreš ti reči, trideset jih bom zbrisal, pa povedal zakaj, ampak vzameš bazen in upaš, da bo teh trideset v tem bazenu. Samo z glavo jih je pa plačalo toliko več s tem, kar se je zgodilo.

Jaz lahko samo to povem, da sem malo sem žalosten, kar sem videl na zadnjem Kolegiju predsednika Državnega zbora, ki se je odločal o tem zakonu, po kakšen postopku bo šel, ko sem videl, da se je tudi tam trgovalo. Danes nekateri govorijo, da govorijo v imenu človekovih pravic. Oprostite, tudi tam se je trgovalo. In vam bom povedal, v preteklosti ni bil kriv samo SDS, ni bil, je bila tudi Nova Slovenija, je bil tudi LDS in vsi, ki so zraven sedeli v tej zgodbi. Vsi nosijo del odgovornosti, ker niso reagirali, ker niso izpostavili na piedestal in niso prišli ven z jasnim obrazom in rekli: »To se tukaj ne sme zgoditi.« Je predsednik države takrat reagiral pa javno na

glas povedal, da je to krivica? Ali predsednik Vlade? Ne. Trgovalo se je in upalo, da bo zmagal človeški razum. Z moje strani vsaj enkrat prvič opravičilo vsem tem ljudem, če že drugi tega ne zmorejo. Hvala.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Izvolite, postopkovno, gospod Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Gospod predsednik, hvala lepa.

Jaz postopkovno predlagam, da vendarle opomnite, gospod podpredsednik Državnega zbora, kolega Janija Möderndorferja, da nam naj dovoli, da se že vendarle enkrat osvobodimo. Mi smo se osamosvojili leta 1991 in bilo bi dobro, da se končno enkrat tudi osvobodimo.

Nova Slovenija je svobodna stranka in nismo poslali nobenega mladiča v ogenj. Spoštovani kolega Aleksander Reberšek je naš zelo cenjeni in spoštovani poslanec Nove Slovenije. Ni noben mladič. To je norca delanje iz človeka, in to s strani našega kolega Janija Möderndorferja, ki so ga polna usta človekovih pravic. Gospod podpredsednik, a si zasluži naš mladi poslanec naziv mladič?

Če pa vas zanima, kje smo bili, gospod Möderndorfer, veste poslanska skupina, najbrž tudi vaša, ima redne seje poslanske skupine in ima tudi izredne seje. Vam bom poslal zapisnik tokratne 4. izredne seje Poslanske skupine Nove Slovenije, da boste videli, o čem smo govorili. Seveda ne o vas, govorili smo pa o tem, kako bi to državo spravili v neke normalne koloteke, ker ste jo v zadnjih štirih letih povsem na kolena spravili.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Gospod Trček, postopkovno.
Izvolite.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Ja, hvala.

Dajte predsedujoči, naj bodo postopkovna končno že v tem državnem zboru postopkovna, ne pa prosta razprava, kar je naredil zelo izkušeni politik in kolega pred mano, ki ni – kaj že? – zelenec, pubec ali karkoli, človek mladič, ampak je človek s kilometrinom. Hvala.

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospa Maša Kociper, pripravi naj se dr. Matej T. Vatovec.
Izvolite.

MAŠA KOCIPER (PS SAB): Jaz bi najprej začela s tem, da se meni nikakor ne zdi, da je ta država na kolenih. Kdorkoli jo je vodil, ta trditev pa mislim, da je res pretirana. Mislim, da živimo v eni urejeni državi z visoko kvaliteto

življenjskega standarda in da bi to morali znati ceniti.

Ena od komponent take urejene države je tudi to, da ima sodne inštitucije, ki sprejemajo odločitve, s katerimi popravljajo tudi morebitne napake in o tem se pravzaprav pogovarjamo. Pogovarjamo se o tem, da je Ustavno sodišče marca letos odločilo o neustavnosti 12. člena Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. V tej zvezi je danes pred nami zakon, ki v skladu s to odločbo Ustavnega sodišča, to vprašanje zdaj ureja drugače, tako kot mu je to napotilo Ustavno sodišče, in v tem smislu ne omejuje več višine odškodnin, kot so bile omejene s tem zakonom, želi pa zakon, o katerem govorimo danes, urediti, da bi se pa omejila višina obresti, ki bi je bili deležni ti oškodovanci, in sicer do višine glavnice. Poenostavljeno, največ toliko, kolikor bodo dobili odškodnine iz naslova glavnice, največ toliko lahko znašajo tudi zamudne obresti. To je zakon, o katerem se danes pogovarjamo.

Debato o izbranih nikoli ni mogoče peljati samo v okvirih nekih ožjih vprašanj. Gre očitno res še vedno za perečo ideološko vprašanje, ki razdvaja in povzroča močna čustva pri enih in drugih. Ampak glede na vse, kar je bilo povedano in glede na to, da tudi nimam več veliko časa, bi se jaz res opredelila samo v zvezi z zakonom, ki je pred nami.

Zakon ureja višino zamudnih obresti, ki se lahko dosodijo v nekem sodnem postopku, kjer se bo od osebe do osebe, od posameznika do posameznika ugotavljala višina premoženjske in nepremoženjske škode. Ko bo ta škoda ugotovljena, bo dosojena v višini, kot bo presodilo sodišče, da je primerno. Zakon ureja samo, kot rečeno, višino zamudnih obresti.

Zakaj je Ustavno sodišče razveljavilo to odločbo, je bilo nekaj že povedanega. Na vprašanje kolegice, ali je morda možno, da bo razveljavilo tudi zakon, o katerem govorimo danes, pa pravim, da ne vem. Pri človekovih pravicah gre vedno za tehtanje posameznih človekovih pravic in za to, da pazimo, da ena ne prevlada nad drugo, ampak da so v nekem ravnovesju. Ker ljudje raje verjamejo komu drugemu kot pa poslancem, bi prebrala iz mnenja Zakonodajno-pravne službe en del, ki se nanaša na takratno sprejemanje zakona, se pravi zakona, ki je bil v enem delu razveljavljen. Tako pravi: "Državni zbor ocenjuje, da se z omejitvijo višine denarne odškodnine nedvomno zasleduje ustavno dopusten in legitimen cilj, to je varstvo človekovih pravic, drugih človekovih pravic, tistih, ki jih je država dolžna zagotavljati v skladu z načelom socialne države; in v tej povezavi tudi skrb za finančno zmogljivost države. Država mora biti sposobna zagotoviti te pravice, da ne bi bile ogrožene ali prizadete. Poseg v pravico do povračila škode je v tem primeru nujen in neizogiben, saj zakonodajalec ne more v polni meri zavarovati te pravice, ne da bi bile ogrožene ali prizadete pravice, ki jih je

država dolžna zagotavljati vsem državljanom v skladu z načelom socialne države. Država mora zagotavljati številne funkcije na različnih družbenih področjih, hkrati pa mora skrbeti, da se primerno izravna breme med državo in davkoplačevalci. Zaradi splošnega slabega gospodarskega in finančnega stanja je država na številnih področjih že posegla in omejila višino različnih pravic, ki jih mora zagotavljati. Izplačevanje popolnih odškodnin z vsemi zamudnimi obrestmi in stroški bi pomenilo nevzdržno obremenitev sistema javnega financiranja in nevzdržno finančno obremenitev države, s tem pa bi bilo ogroženo izvajanje siceršnjih funkcij države, zlasti socialne funkcije, upoštevati pa je treba tudi mednarodne zaveze in tako naprej.«

In se bom tukaj ustavila, očitno ne samo Zakonodajno-pravna služba parlamenta, ampak tudi pravna služba Vlade se je pri tehtanju pravic postavila na to stališče. Ustavno sodišče je razveljavilo ta del, se pravi, da mora odškodnina biti dosojena polna; jaz pa vas sprašujem, vse tiste tukaj na levi strani, ki ste vedno bili proti pravicam izbranih, kaj pa pravite na to in na podatke, ki jih imamo, da bo dosojevanje polnih odškodnin skupaj s polnimi zakonitimi obrestmi to državo stalo 53 milijonov evrov. 53 milijonov evrov, veste, koliko vaših poslanskih zakonov, s katerimi tudi utemeljeno in legitimno poskušate urediti določena vprašanja. Vedno ste bili proti odškodninam, zdaj boste pa iz principa dopustili, da gre 53 milijonov iz državnega proračuna za to vprašanje. V Stranki Alenke Bratušek se zavzemamo za to, da vsi ljudje dobijo primerno odškodnino, ampak Ustavno sodišče ni reklo, da je tudi višina obresti problematična. Morda še bo, zaenkrat ni in v smislu tehtanja socialnih pravic prebivalcev te države želimo obresti omejiti. Vi pa menite, da 53 milijonov, in naj dodam še zraven milijon 82 tisoč, kolikor bodo predvidoma sodni stroški, se bo porabilo za to vprašanje. Tudi vprašanje za kolege iz Levice, načelnost je zelo lepa in jaz podpiram številne ideje ... /izklop mikrofona/

PODPREDSEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa. Vaš čas je potekel.

Besedo ima dr. Matej T. Vatovec.
Izvolite.

DR. MATEJ TAŠNER VATOVEC (PS Levica):
Najlepša hvala, podpredsednik.

Odlično izhodišče. Nekdo je prej v razpravi rekel, da noben evro ne more odtehtati škode in gorja, ki so jih te krivice povzročile izbranim prebivalcem naše države; ampak ne, potem sledijo vedno tisti izgovori, kako potem obstajajo tudi drugi vidiki, ki jih je treba upoštevati. Potem je vprašanje; zato nič hudega, če jim še tukaj malo omejimo, ker itak ti evri ne bodo popravili tega, kar je država naredila. Kar se tiče omejevanja obresti. Morda ni to protiustavno, je pa seveda proti vsem načelom.

In bom prišel tudi do tistih izračunov, ki jih je kolegica Kociper izpostavila. Tehtanje vpliva enih človekovih pravic na druge človekove pravice. Država je nasilno ali pa manj nasilno izbrisala 25 tisoč ljudi. Mislim, da je tu zelo jasno, katera človekova pravica je bila v igri, in država ne more biti nosilec človekovih pravic. Kar se pa tiče obresti, ki bodo seveda visoke, ker 27 let država ni naredila ničesar, kar se tega tiče, in tudi zaradi tega, ker je prelagala odgovornost; najprej so leta 1992 člani izvršnega sveta skupščine naredili, kar so naredili. Nekateri so danes tudi v politiki še aktivni, niso odgovarjali za to, niso bili preganjani za to, niso se, kot je rekel tudi kolega Möderndorfer in ste strinjam, niso se opravičili za to. So pa bile potem tudi druge situacije, leta 2013 je takratna vlada sprejela zakon, ki je neustaven, tudi to je bil del prelaganja odgovornosti. Del prelaganja odgovornosti je bilo tudi to, da po 15. marcu letos vlada Mira Cerarja ni naredila ničesar in seveda novi koaliciji prepustila to prijetno zadevo. Ampak tisto, kar je ključno, vse obresti, sami ste omenili nekaj več kot 50 milijonov, bodo na koncu stale manj, kot so se podražili raznorazni planirani nakupi oklepnikov v treh tednih v tem mandatu. S kakšnim obrazom lahko rečete, da je treba pri teh obrestih pač nekoliko potrpeti, malo paziti na javne finance. Ne, ne bodo socialni transferi trpeli zaradi izbrisanih. Zaradi marsikaterega drugega ukrepa v tej državi pa mogoče res. Mislim, da je to popolnoma nedopustno. Jaz razumem ogorčenje recimo kolega Janija, ki jasno poudarja, kaj vse je bilo narobe pri tem vprašanju. Ne razumem pa, kako lahko pristane na to, da se pač enostavno te odškodnine omeji.

In še enkrat, 339 od 25 tisoč in plus. Kako lahko tak zakon sploh predlagate? 9 mesecev je bilo časa, 9 mesecev, v katerih bi se dalo razmisliti o različnih scenarijih. En scenarij je ta, da se tudi naredi to, kar se bo zgodilo, če do 14. 1. ta zakon ne bo stopil v veljavo. Se pravi, 12. člen v celoti več ne velja in so tudi ti ljudje opravičeni do polnih odškodnin. In če govorite vsi danes in imate polna usta pravičnosti, odprave krivic in tako dalje, je to edina stvar, ki jo lahko naredite. Lahko se pa vsi skupaj vprašamo, kaj smo teh 27 let delali; predvsem pa tisti, ki ste sedeli najprej v izvršnem svetu skupščine leta 1992 in potem v vseh ostalih sklicih tega parlamenta.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims.
Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Zelo lepo bi bilo, če bi bilo tako navdušenje in veselje za izvršitev odločb Ustavnega sodišča ali pa sodišča za človekove pravice v vseh primerih. Ampak recimo ravno v tem parlamentu v teh dneh sprejemamo odločitev z zvezi s kakšnimi

odločbami Ustavnega sodišča, ki stojijo že več let, kar je nacionalna sramota, a se jih na vse način daje nič. Se pravi, da gre očitno za dvojna merila in za sprenevedanje. Kje ste bili takrat? Ko gre za vprašanje krivic, sem rekel na koncu, in to je poanta, vse krivice, če so bile komurkoli storjene s strani države in njenih organov, je treba popraviti, ampak dejanske krivice in samo tistemu, ki je dejansko krivico utrpel. In to seveda velja, gospe in gospodje, za vse za nazaj, ne samo za tisto pred 25 ali pa še malo več leti. Ampak velja to še za vsa desetletja pred tem in seveda velja tudi za ves čas po tem. Kadar gre pa za te krivice, se pa ne sliši tako dobro. Kako je že rekel tisti general jugoarmade, tudi levičar, jasno: »Ne čujem dobro.« Takrat je pa problem, ko je treba popravljati krivice za nazaj pa krivice za sproti. Takrat se potem ponavadi začne kakšno zmerjanje s fašisti, nacisti in podobno, kar je mimogrede tudi krivica, razen če se kdo sam deklarira kot kaj takega.

Drugo je pa vprašanje, kaj se je takrat v času, o katerem govorimo, zgodilo. Povedal sem, kakšne so bile okoliščine. To so bile okoliščine osamosvojitve, okoliščine jugoslovanske ureditve, ki je delno funkcionirala v tistem delu, ki ga je ohranila iz nekdanje Avstro-Ogrske, sicer pa je bila to uresničitev načela dezorganiziranega kaosa, v resnici, v svojem končnem obdobju, ko je prihajalo do razpada. Takrat se je lahko stalno prebivališče prijavilo tudi na neobstoječi naslov. A veste, da je bilo med izbrisanimi, zdaj po spominu govorim, okoli 37 takih primerov? Ljudje, ki so imeli stalno prebivališče – vi vpijete, kakšne strašne žrtve so bili –, so bili prijavljeni na neobstoječem naslovu, ki nikoli ni obstajal. Ne, da ga tisti hip ni bilo. Ni obstajal. Bil je primer, ko je bil nekdo prijavljen na en spomenik pa podobne neumnosti. Ali pa jih je bilo sto prijavljenih na eno samo sobo. Kar se, mimogrede, še danes dogaja, kar je druga zgodba, očitno se iz zgodovine nismo nič naučili. In podobno. In tem ljudem naj bi poslali individualno pošto. In ker se jim je ni, se zdaj vpije o krivici. Kajti to je v resnici tisto, kar je problem. Bili so celostranski oglasi, gospe in gospodje, lahko grem v arhiv pa vam jih prinesem, da boste videli, kako je to izgledalo. Čez cel časopis Delo je bil tak oglas: Pojdite, uredite. Vsakomur smo dali državljanstvo, ki je tukaj prebival. Vsakomur, ki je tukaj bil v tistih dneh, samo če je dal vlogo. Nobena država na tem svetu v času svojega nastanka ni uredila tega tako benevolentno. Poglejte na z Organizacijo združenih narodov povezane spletne strani pa boste našli tudi migracijski indeks oziroma zemljevid celotnega sveta. Pa kliknite na Slovenijo. Bo pisalo, da je tukaj ena četrta milijona, 244 tisoč pa še nekaj, če sem precizen, migrantov. Zakaj? Ker oni štejejo kot migrante vse, ki niso bili rojeni na ozemlju Republike Slovenije.

To je v resnici odraz tega, kar danes govorimo, kako je benevolentno uredila

Slovenija to vprašanje. Velikanska večina tistih, ki so tu živeli in so hoteli biti lojalni novi državi, so to tudi uredili, brez najmanjšega problema. Samo vloga je bilo treba dati. In kaj se je dogajalo potem? Tisti, ki so pa nasprotovali nastanku Slovenije, bodisi pasivno bodisi celo aktivno v napadu na Slovenijo, so tem ljudem grozili, so se iz njih norca delali. Tukaj imam izjavo gospoda Alijeskega, ki je pravil, kako so se norčevali iz njega, da je on neumen in da so mu celo grozili v tistem obdobju. Takih izjav je bilo takrat dobljenih na desetine. Tudi sam osebno sem slišal nekatere, ki so se v tistem času pri nas na Zlatem polju, kjer so bili oficirski bloki, na ves glas drli, da bo itak JLA poračunala z nami in da potem oni s tako državo nočejo imeti nič. In seveda niso dali nobene vloge. Vi pa danes tukaj govorite, kakšna silna krivica je bila tem ljudem narejena. Kakšna krivica? Krivica je to, da danes davkoplačevalci to plačujejo. In tega ne bi bilo treba plačati. Nikakor ne vsem, ki jih to zajema, in nikakor ne v taki višini. Še manj pa s takimi obrestmi, kot je danes vaš problem, kajti zanj ste izključno vi krivi. Če bi sprejeli ureditev ustavnega zakona takrat, ko smo jo prvič predlagali, bi bil ta problem rešen že, verjeli ali ne, pred približno 15 leti ali pa še prej. In to dokončno.

Ali veste, kako je to v praksi izgledalo? To bo mogoče še kolege iz SD zanimalo. Pa smo takrat sedeli skupaj, jaz v imenu SDS, sekretar SD pa eden iz LDS, in smo uskladili besedilo že toliko, da je bilo enotno usklajeno. In potem ga je ta nesel gospodu Drnovšku in Drnovšek je imel nekaj hudih, danes bi temu rekli ekstremnih levičarjev notri, in potem je dobesedno nadrl tiste, da to pa ne pride v poštev; čeprav je bilo soglasno, še usklajeno. In je vse zavrzel in tako se je začela potem ta zgodba. In potem se je ta zgodba še ponavljala, smo še dva predloga naredili. Prvi predlog nikoli ni bil javen; je pa zato prič, kolikor hočete. Druga dva sta bila pa javna, pa ju niste hoteli sprejeti. Norca ste se delali. Ali še enkrat začnem brati? Na tej podlagi ne bo možna odškodnina, SD, Miran Potrč, Pavle Gantar. V sedanji opoziciji je to samo še argument, da bodo odškodnine. Ne, odškodnin ne bo. Franco Juri: zakon ne predvideva nobenega izplačila odškodnin, kot to neprestano in zavajajoče ponavlja opozicija. Milan Kučan: Kar zadeva odškodnine, niso zvezane z izdajanjem odločb, ki popravljajo to krivico. Borut Pahor: Ni ne pravnih, ne strokovnih, ne dejanskih argumentov za zaključke, da bi morebitne odškodnine lahko kakorkoli ogrozile javnofinančni položaj naše države, še najmanj v teh kriznih časih. Slišim pavšalne ocene, da izdajanje dopolnilnih odločb pomeni, da vsem pripada neka odškodnina. To ni res. In tako dalje in tako naprej, do tistega, kar sem vam prebral, kar je pa res creme de la creme, da nobena odškodnina ni bila izplačana in tudi ne bo, ker ne more biti; in ta grozeča nevarnost, o kateri rad govori gospod Grims, je zgolj pravljica. Ali res?

Ta pravljica, gospe in gospodje, se imenuje 52 milijonov evrov, ki ste jih že izplačali. In zdaj, ko grozi še dodaten znesek, poslušate to malo zmanjšati. S tem ne popravljate nobenih krivic več. Če je bila res komu storjena škoda, bi bila popravljena krivica, če bi takrat, pred 15 in več leti, dobil neko odškodnino. To danes je v bistvu samo zapravljanje denarja, to ne popravi ničesar več. Tudi pravo pravi, da je odškodnina samo v primeru, če je izplačana v razumnem roku. V resnici je tudi to tisto dodatno, kar je takrat presodilo Evropsko sodišče, da se stvari niso nikamor premaknile. Premaknile se pa niso zato, ker so se levičarji 10 let delali norca, da odškodnin ne bo; in ste šli samo na to, da bi bilo čim večje število zajeto, zato ste hoteli pavšal brez individualne obravnave, pavšalno kar vso številko skupaj, da bi imeli čim več novih volivcev. Samo za volivce je šlo. Zgodovina se danes z ilegalnimi migranti in s tem ponavlja ter se spet kršijo zakoni in se dela stvari. Prej sem slišal – zavzemanje za zakonitost. Dajte no, zakaj pa potem Ahmad Šami hodi po Sloveniji?! Ima že šest mesecev odločbo, da bi moral biti prestavljen na Hrvaško. Naj rečem kaj na temu socialnega parazitizma ali kaj naj rečem; ampak zgodovina se res ponavlja, če se iz nje nič ne naučimo. In zato, gospe in gospodje, če je pravna država, če je spoštovana ustava, in ustava mora veljati enako za vse, potem mora veljati to, da se popravi krivice vsem in vsakomur, ki jim je bila v kateremkoli obdobju, bodisi države Slovenije bodisi njene neposredne predhodnice, storjena krivica; pa če je bilo to pred 75 leti, 70, 60, 50, 25 ali 5 ali pa nič.

Vsakdo, ki mu je država storila krivico, ima po ustavi pravico do ustrezne odškodnine, ampak potem morate imeti tudi vi enaka merila za vse, to je ta problem in zato odpiramo to vedno znova. Še enkrat povem tisto, kar je najbolj zanimivo v tej zgodbi, ali ste vi prepričani, da se pri tem ne delajo nove krivice. Jaz trdim, da se. En konkreten primer. Na kranjski upravni enoti, kjer sem takrat delal, bil sem sicer tudi poslanec v osamosvojitveni skupščini, smo v resnici izdali individualne odločbe, jih poslali vsem, kjer smo imeli le njihov naslov. Večina jih je prišla pač kar tako nazaj, ampak smo to storili. Pa tudi nekatere druge upravne enote so to storile. Tista krivica, ki jo je izpostavilo Ustavno sodišče, v tem konkretnem primeru sploh ni nastala, ker ni mogla nastati. Poleg tega, da so bili javni pozivi in vse ostalo, o čemer smo že govorili. Kaj se je zgodilo? Ko ste vi zdaj sprejemali to zakonodajo, pa teh upravnih enot, kjer je bilo tako urejeno, niste izvzeli iz tega. Kako zdaj dobivajo ljudje odškodnine za to, če tam taka krivica, o kateri govori Ustavno sodišče, sploh ni mogla nastati, ker so bile ljudem poslane tudi individualne odločbe, zoper katere bi se lahko pritožili. Saj to je znano, o tem smo večkrat govorili tukaj; pa individualni pozivi, vse je bilo narejeno. Nekatere upravne enote tega niso storile, nekatere pa so. Velja pa kar povprek za vse. Kar pomeni, da je izplačilo

odškodnine le-tem v tem primeru delanje nove krivice, konkretno slovenskim davkoplačevalcem. Trdim pa, da je vse skupaj delanje ogromne krivice vsem tistim 170 tisočim, ki so pa takrat brez problema pravočasno lepo vložili vloge in prejeli slovensko državljanstvo ter uredili stvari skladno z zakonodajo Republike Slovenije. In tudi vsem tistim desetisočim, ki so to storili kasneje na osnovi dodatne zakonodaje, na osnovi teh dodatnih rokov. To pa je krivica.

A vam še enkrat preberem izjavo gospoda Alijeskega? In tudi to bi morali upoštevati k temu tehtanju. In zakaj je Evropsko sodišče tako presodilo? Zaradi zavlačevanja, ker ste se delali norca, da odškodnin ne bo, v tistem obdobju, ko bi se moralo na naš predlog pravočasno urediti. Danes tukaj nekateri celo govorijo, da se ni hotelo urediti. Od prvega dne smo mi zagovarjali, da je treba popraviti vse krivice, če so bile dejansko storjene, ampak individualno in samo tistim, kjer se to dejansko ugotovi. Ne pa kar povprek. Kaj se je takrat dogajalo? Dogajala se je samo diskreditacija osamosvojitve. To, kar se vleče v teh izjavah, ki so lažnive, nesramne, zavajajoče, še kaj hujšega bi rekel; še danes. So predvsem krivične do slovenske osamosvojitve, do tega velikega trenutka. Kaj je recimo delala RTV Slovenija, se kdo danes še spomni? RTV Slovenija je kot žrtev v oglasih, plačanih z denarjem plačnikov obvezne naročnine, torej slovenskih davkoplačevalcev, kazala osebne dokumente gospoda generala Aksentijevića, ki je točno tu, v tej dvorani, ki je bila takrat majčkeno drugačne oblike, grozil, kako bo letela kri v potokih, kako bomo vsi plačali z življenjem to, kar delamo, in ki je bil kasneje itak ujet na Hrvaškem, ker ga v Sloveniji sploh bilo ni. Kakšna žrtev pa je on potem?! Žrtve so tisti, ki take neumnosti plačujejo, ali v obliki prisilne RTV-naročnine ali pa v obliki raznih tovrstnih odškodnin.

In če nekdo nima pozitivnega odnosa do lastne domovine, če mu je več vreden nek bedni politični učinek, delanje videza, kako je bila nekomu storjena neka krivica, in s tem posvinja najbolj svet, najlepši trenutek, tisti trenutek, ko je slovenski narod postal nacija, ko je prvič dobil svojo lastno državo, in mu je to edini cilj, se potem ne gre čuditi, če čez leta odpre mejo pa reče: Pridite vsi, evo, bomo z marakeško veleizdajo odprli meje, naj pridejo vsi pa poberejo to našo Slovenijo. In potem zmanjkuje seveda denarja za Slovenke in Slovence, za tistih 300 tisoč, ki živi pod nivojem revščine. Zmanjka za slovenske otroke, za slovensko zdravstvo. To je pa odnos do lastne domovine. Gospe in gospodje, zato je domoljubje temeljna vrednota, ljubezen do svoje domovine. Je bila in vedno bo.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobi besedo še predstavnik predlagatelja.

Besedo ima predstavnik Vlade, minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar.
Izvolite.

BOŠTJAN POKLUKAR: Spoštovani poslanke in poslanci, hvala za vaša mnenja v prvi obravnavi Predloga zakona o spremembi Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. Vsekakor zanimiva mnenja.

Še enkrat naj povem, da sem 13. oziroma 14. septembra, ko sem prišel na Ministrstvo za notranje zadeve, bil s strani takratne ministrice gospe Vesne Györkös Žnidar tudi obveščen pri primopredaji, da ta zadeva ni še rešena in da jo bo treba do tega datuma v januarju pripeljati v Državni zbor in urediti. Mi smo skupaj na Ministrstvu za notranje zadeve in v sodelovanju z ministrstvom za pravosodje in finance prišli do rešitve, ki je vzdržna za naš proračun. Strinjamo se v vladi, da je treba odločbo Ustavnega sodišča tudi spoštovati in izvršiti in da je treba vprašanje izbranih tudi dokončno rešiti. Ali bo Evropsko sodišče oziroma sodišče za človekove pravice ali pa še prej Ustavno sodišče ponovno razveljavilo ta zakon, v tem trenutku ne vemo, želimo pa to odločbo Ustavnega sodišča spoštovati in jo tudi izvršiti, če bo ta zakon, ki je tukaj predlagan, potem tudi končno sprejet. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi 71. člena Poslovnika zboru še kdo razpravljati? Vidim, da je interes. Če želi razpravljati tudi predstavnik Vlade, prosim, da se prav tako prijavi s pritiskom tipke za vklop mikrofona. Prosim za prijavo. Vsak ima pet minut časa.

Prvi je na vrsti mag. Branko Grims.
Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala. Najprej postopkovno.

Spoštovani gospod predsedujoči, tole je zdaj malo tako kot pri tako imenovanih izbranih. Jaz bi moral biti na vrsti zadnji, ker sem se prijavil z enim samim namenom, da bi odgovoril tistim, ki bodo razpravljali. Ali se lahko dogovorimo in dobim besedo na koncu?

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Dobil sem informacijo, da se vrstnega reda ne da zamenjati.

Izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): To, čemur smo danes priče, je seveda nadaljevanje zgodbe, ki se je vlekla 20 let; z ogromno

sprenevedanja, kako se rešujejo neke krivice, kako se popravljajo zadeve s področja človekovih pravic, ogromno bombastičnih besed, dejansko je šlo pa za en sam cilj. Ta cilj je bil umazati slovensko osamosvojitve. Zakaj? Ker nekateri v slovenski politični osamosvojitvi niso imeli pri tem čiste vesti. Saj veste, slaba vest je huda reč in neizprosno dejstvo je, da so ključni osamosvojitveni dokumenti, ki so omogočili, da se je Slovenija relativno hitro in tako uspešno osamosvojila, bili sprejeti z enim samim glasom večine, medtem ko so levičarji takrat sabotirali, kjer so mogli. Po domače povedano, dajali so ven informacije, ki so bile najbolj zaupne narave. Še zadnji večer, na predvečer osamosvojitve so se nekateri ključni ljudje takratne levice sestajali z oficirji kontraobveščevalne službe JLA in vse to je seveda njihov trajno politično bremenilo.

In kaj je najstarejši trik levičarjev? Če narediš nekaj grdega, če recimo komu nekaj vlečeš iz žepa, kažeš na drugega pa vpiješ – Pazite, tat. V tem primeru je bila točno ista zgodba. Našlo se je te tako imenovane izbrisane. Za kaj je v resnici šlo, sem povedal. Da se je ljudi pol leta javno pozivalo k temu, da dajo vlogo za državljanstvo. Tisti, ki tega niso storili, so bili preprosto preneseni iz enega registra v drugega. Ali res verjamete, da je to tako posebno? Zato ni čudno, če je dr. Jerovšek kot ustavni pravnik rekel, da v tisto odločbo, ki je s tem začela, verjamejo samo slepci in sleparji. V Avstriji veljajo načela, na osnovi katerih je bil napisan tudi slovenski zakon, to je še iz stare Avstro-Ogrske, neka načela upravnega postopka. Kadar nisi prepričan, kje je naslovnik, ali nimaš zanesljivega naslova, kamor bi mu lahko stvari poslal, zadošča tudi v najbolj zahtevnih postopkih, recimo zapuščinskih, da se za pol leta izobesi nekje, ni treba nobene druge javne objave v medijih, ampak da se nekje obesi, na sodniji na razglasno desko, razglas in po pol leta ta pravica zapade. Tebi lahko nekdo v Avstriji umre, če tam rečejo, da nimajo tvojega naslova, morda ga samo niso hoteli dati ali kakorkoli že, sploh ni važno, za pol leta dajo razpis ven in po pol leta si ob vse. Gospe in gospodje, tako se dela. Zato govoriti, kakšna silna krivica je bil ta polletni rok, v katerem se je ne samo v Sloveniji, ampak tudi drugod obveščalo, tudi v tujini, izven meja, da je treba to urediti, da kdor želi slovensko državljanstvo, naj to uredi. Tukaj ni bilo kakšne prav velike krivice.

Lahko, da je bil kje kakšen splet okoliščin, en tak primer sem enkrat slišal, da je nekdo bil zadržan v neki bolnici in je moral urediti. Okej, če je bila pač nesrečna krivica, se naj to uredi, naj prejme odškodnino, se vse popravi, kar se da popraviti za nazaj. In to bi lahko naredili takoj, ko se je za to izvedelo. Ampak se ni in zakaj ne. Ker ste se levičarji norca delali in ste vpili, kako ne bo nobenih odškodnin, da to sploh ni treba na ta način urejati, da gre samo za to, da z izdajo odločb dokažemo, kakšna krivica je bila narejena. Tam je šlo za dvojni politični učinek – za pridobivanje

novih, bodočih volivcev in za svinjanje po veličini slovenske osamosvojitve. Rezultat tega je pa to, čemur smo priča danes. Ob vsem silnem zaklinjanju, kako ne bo nobenih odškodnin, ker jih ne more biti, je zdaj že izplačanih 52 milijonov evrov, grozijo pa še dodatni zneski. Zdaj se hočete zateči k temu, da boste z zakonom nekaj omejevali, veliko vprašanje pa je, koliko vam bo pri tem dalo prav Ustavno sodišče. Vsekakor vam godlje, ki ste si jo levičarji sami skuhal, mi prav gotovo ne bomo pomagali reševati.

PODPREDSNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima Maša Kociper.

MAŠA KOCIPER (PS SAB): Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Rada bi samo dokončala misel, ker sem prej v žaru razprave preslišala prvi pisk. Ker ste bili vedno proti pri tem vprašanju, vedno jasno na stališču, da si izbrisani ne zaslužijo nobenih odškodnin, bi predvidevali, da boste podpri vsaj rešitev, da se omejijo obresti iz tega naslova; in to omejijo samo toliko, da ne morejo preseči višine glavnice na ta način. Kot rečeno, lahko bi prihranili 53 oziroma 54 milijon evrov, ki bi jih lahko porabili za številne predloge, morda tiste, ki jih ima SDS; v vsakem primeru pa za zagotavljanje socialne države. In potem sem se obrnila na Levico in sem rekla, da cenim številne predloge, ki jih ima, mi dajo misliti, spoštujem; bi si pa želela, da večkrat razmišljajo o tem, da ima vsaka malha samo toliko in toliko prostornine, volumna, vsak lonec samo toliko litrov in tako naprej. Od kod se bo jemalo? Oklepniki pač ne morejo biti odgovor na vsa vprašanja. Od ene konstruktivne opozicije bi to pričakovala, sploh glede na to, da so številni pravniki že pri prvem primeru in tudi pri drugem povedali, da je pri tehtanju človekovih pravic zasledovanje tega cilja, da se omeji višina, gotovo ustavno dopusten in legitimen cilj. To je pa drugo varstvo človekovih pravic, ki jih je država dolžna zagotavljati v skladu s principom socialne države. Po tej dikciji tega, kaj je ustavnopravno dopustno, to ni neka čudna rešitev in tudi po tem, da se omejijo zamudne obresti in druge obresti, je to neka rešitev, ki jo naš pravni sistem pozna. Mislim, da bi bila ta rešitev, ki jo je predlagala vlada, lahko tukaj zelo ustrezna. Hvala lepa.

PODPREDSNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Trček, postopkovno.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala za besedo.

Pričakujem, da se mi gospa Kociper opraviči. Zakaj? Najbolj pogosta beseda, ki sem jo uporabljal v predhodnem sklicu in jo še zdaj, so penezi. Če kdo resno misli na prihodkovno

stran proračuna, je to Levica, ne pa kdo drug. Pričakujem, da se mi opraviči. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Besedo ima dr. Milan Brglez.

Izvolite.

DR. MILAN BRGLEZ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik.

Jaz bi v tem sklepnem delu skušal eno stvar le razjasniti. Izbris ni mogel umazati osamosvojitve. Razlog je zelo preprost. Osamosvojitve se je zgodila pred izbrisom. Izbris se je tudi zgodil po sprejemu slovenske ustave, ne samo zaključitvi procesa osamosvajanja. Res, da še nismo bili mednarodno priznani, ampak to ne igra nobene vloge pri samem konstituiranju države. To je osnovna zadeva. In ne brani te zadeve na ta način. Ima pa ogromno opravka s tem, kako ta država deluje in ali spoštuje svojo ustavo. In spoštovanje te ustave je po tem okviru, ki smo ga sprejeli decembra leta 1991, in v prejšnjem okviru, ki je tudi nek ustavni okvir bil. Obakrat je bilo isto. Glede temeljne, fundamentalne zadeve, da se pravic ne ureja drugače kot z zakonom. Ne s pravili, ne z upravnimi akti. In preprosto izvršna veja te pravice nima. In to je bilo že v veljavi, ko se je to izvedlo. Na to nas opozarja Evropsko sodišče za človekove pravice. To je temeljni akt, temeljno dejstvo, ki ga je treba vedeti.

In drugo, zopet strašno zavajanje, zopet, zopet in znova in še vedno. Državljanstvo in stalno prebivališče nista eno in isto. Imeti pravico do stalnega prebivališča je eno, imeti pravico do državljanstva je drugo. In to, da smo imeli najbolj liberalno zakonodajo, kar se tiče pridobivanja državljanstva, ja, drži. In to nam je bilo tudi priznано, kar se državljanstva tiče. Ne pa odvzemanje pravice do stalnega prebivališča, ki je že takrat obstajala. Nastanek nove države pravic ljudi pač ne zanima na ta način kot karkoli drugega. In tiste, ki so do takrat obstajale, je treba spoštovati. Tudi pravni red je bil zastavljen tako, da je v teh vidikih pomenil kontinuiteto pravnega reda. S politično diskontinuiteto in vse te zadeve; ja, lepo, ampak ta dejstva obstajajo. In kar naprej ponavljati to stvar, čeprav je ta zadeva razsojena na tisti točki, ko mora biti. Pač pomeni ne spoštovati odločitve sodišča, ne spoštovati tudi odločitve predhodnic tega parlamenta med ostalim, ki je brez kakršnihkoli pridržkov pristopil k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin. In vsaj glede tega me veseli, da je bil vsaj en organ v tej državi, ki je bil takrat sposoben videti to neustavno praznino, ki je ostala, in to je bilo Ustavno sodišče. Če Ustavno sodišče ne bi reagiralo, tudi Evropsko sodišče za človekove pravice ne bi moglo reagirati, ker ne bi imelo osnove, na podlagi česa bi lahko bilo pristojno za nekaj, kar se je zgodilo leta 1992, ker smo pristopili leta 1994. To so temeljna dejstva. In ta dejstva so tista, ki so relevantna za ta primer. In kot sem že prej rekel, tisto, kar me je groza v

celotni zadevi, je administrativni način, kako je bilo to izvršeno. In kar me veseli, da je hkrati obstajal tudi drug del te zgodbe, da ni celotna administracija bila takšna, ki bi peljala to zgodbo na ta način, s podporo politike, tudi vaše. Ampak da obstajal tudi drugi del, ki je ostal človeški in ki je ostal znotraj ustavnih okvirov. Hvala.

PODPRESEDNIK BRANKO SIMONVIČ:
Hvala lepa.

Zaključujem splošno razpravo.

O predlogu sklepa, da je predlog zakona primeren za nadaljnjo obravnavo, bomo v skladu s časovnim potekom seje zborna odločali čez 15 minut v okviru glasovanj.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda in 17. izredno sejo Državnega zbora, ki jo bomo z glasovanji nadaljevali ob 16.20. Hvala.

(Seja je bila prekinjena ob 16.06 in se je nadaljevala ob 16.20.)

PRESEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN:
Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovani predstavniki Vlade!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo Državnega zbora.

Prehajamo na glasovanje zbora o predlogih odločitev, pri čemer bo zbor glasovanje opravil po naslednjem vrstnem redu: 1., 2. in 3. točka dnevnega reda.

Poslanke in poslanca prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019, nujni postopek.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na tretjo obravnavo predloga zakona, to je na odločanje o predlogu zakona. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslanek in poslancev, za je glasovalo 51, proti nihče.

(Za je glasovalo 51.) (Proti nihče.)

S tem ugotavljam, da je zakon sprejet in s tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je s tretjo obravnavo Predloga zakona o spremembah Zakona o minimalni plači v okviru rednega postopka.

Ker v drugi obravnavi amandmaji k dopolnjenemu predlogu zakona niso bili vloženi, prehajamo na odločanje o predlogu zakona. Hkrati vas tudi obveščam, da me Zakonodajno-pravna služba oziroma Vlada nista opozorili, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na matičnem delovnem telesu, predlog zakona neuskkljen.

Ugotavljam, da želi v imenu Poslanske skupine Levica spregovoriti gospod Luka Mesec. Izvolite.

LUKA MESEC (PS Levica): Hvala za besedo in lep pozdrav!

Jaz bi se najprej želel vsem poslankam in poslancem zahvaliti za zelo kulturno razpravo, ki smo jo imeli ob obravnavi Zakona o minimalni plači, in tudi za praktično dvotretjinsko podporo, ustavno večino, ob prejšnjem branju zakona, na kakršno računam, da bo tudi danes. Gre predvsem za to, da je po zadnjem resnem dvigu minimalne plače leta 2010 oziroma 2011 zadnjih osem let minimalna plača praktično stagnirala, visela tam nekje na pragu minimalnih življenjskih stroškov. Danes, po tem, ko stisnemo tipko za, se bomo odločili, da po osmih letih poskrbimo za dva resna letna dviga, se pravi po 30 evrov vsako leto, na ciljano številko 700 s 1. januarjem naslednje leto; in za to, da se na zakonski ravni onemogoči, da bi minimalna plača kadarkoli zdrsnila pod prag tveganja revščine. To je sistemsko zagotovilo, da ne bo nihče več, ki dela, pristal pod pragom tveganja revščine. Za koga bo to vse dobro? Seveda je to v prvi vrsti dobro za najslabše plačane v tej državi. Okrog 120 tisoč ljudi dela za plače, manjše od 700 evrov neto mesečno, in vsem tem se bo to v roku dobrega leta poznalo. Gospodarska rast bo končno prišla tudi do njihovih denarnic in transakcijskih računov.

Drugič, dobro je za razvoj. Nizki stroški dela dopuščajo manj produktivnim podjetjem, da se ohranjajo pri življenju s tem, da konkurirajo z nizkimi plačami. Če država sili, da se plače višajo, pa se morajo manjproduktivna podjetja poslovno prestrukturirati in konkurirati z inovativnostjo in učinkovitostjo, kar mislim, da je skupen cilj vseh nas. In tretjič, to bo dobro za splošno razpoloženje v državi. Če pogledate v Francijo, kjer je predsednik, ki izvaja nek drug program – program nižanja davkov za podjetja in bogate, hkrati pa viša davke za revne in reže javni sektor, vidite, da je ta politika v Evropi končana. Neoliberalizem v Evropi je mrtev in upam, da je dvig minimalne plače prvi ukrep, ki kaže smer te vlade in da bomo v naslednjem letu naredili vse, da se izboljša stanje upokoencev, prekarcev, mladih, ki iščejo stanovanja, tistih, ki ne morejo najti služb, ker samo tako bomo lahko zares blaginjo prinesli vsem. Mislim, da ima Slovenija lepo priložnost, da začne kazati pot vsem tistim državam, ki iščejo nov socialni model za 21. stoletje.

V Levici bomo seveda glasovali ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK MAG. DEJAN ŽIDAN:

Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci!

Glasujemo. Navzočih je 74 poslank in poslancev, za je glasovalo 56, proti nihče.

(Za je glasovalo 56.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je zakon sprejet.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 3. točko dnevnega reda, to je s prvo obravnavo Predloga zakona o spremembi Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva.

Prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o spremembi Zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo. Navzočih je 76 poslank in poslancev, za je glasovalo 46, proti 9.

(Za je glasovalo 46.) (Proti 9.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel sklep, zato bo predlog zakona dodeljen v obravnavo Odboru za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo kot matičnemu delovnemu telesu.

S tem, spoštovani poslanke in poslanci, zaključujem to točko dnevnega reda in 17. izredno sejo Državnega zbora.

Lep večer naprej!

Seja se je končala 13. decembra 2018 ob 16.27.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAH ŽIBERT, ANJA	31
BERTONCELJ, DR. ANDREJ	6
BRGLEZ, DR. MILAN	27, 39

G

GRIMS, MAG. BRANKO	24, 35, 37
--------------------------	------------

H

HAN, MATJAŽ	9
HORVAT, JOŽEF	12, 33
HOT, MEIRA	28

J

JELINČIČ PLEMENITI, ZMAGO	14
---------------------------------	----

K

KOCIPER, MAŠA	12, 33, 38
KORČE, JERCA	30

L

LENART, JOŽE	9
LEP ŠIMENKO, SUZANA	8

M

MAUROVIČ, NINA	18
MESEC, LUKA	11, 15, 40
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	32
MURŠIČ, MAG. BOJANA	18

P

PAVŠIČ, ROBERT	31
POKLUKAR, BOŠTJAN	17, 37
POLNAR, ROBERT	7, 13, 23

R

REBERŠEK, ALEKSANDER	21
----------------------------	----

S

SLUGA, JANJA	10
STAROVIČ, VOJKO	16
SUKIČ, NATAŠA	29

Š

ŠIŠKO, DUŠAN	23
ŠUŠMELJ, ANDREJ	22, 31

T

TAŠNER VATOVEC, DR. MATEJ	20, 34
TRČEK, DR. FRANC	33, 38

LEGENDA

- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS LMŠ – Poslanska skupina Liste Marjana Šarca**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS Levica – Poslanska skupina Levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati**
- PS SAB – Poslanska skupina Stranke Alenke Bratušek**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SNS – Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**